НАРОДНА
АРМІЯ
23 листопада, 2017
#47 (5527)

25 ЛИСТОПАДА — ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ

«НА «ЧОРНІ ДОШКИ» ЗАНОСИЛИ ЦІЛІ СЕЛА, ПРИРІКАЮЧИ ЇХНІХ ЖИТЕЛІВ НА ГОЛОДНУ СМЕРТЬ…»

Скільки людей загинуло від Голодомору 1932–1933 років, і досі достеменно не відомо. Але більшість істориків схиляються до думки, що голодною смертю померли понад 4 мільйони українців стор. 12-13

РОСІЯ ГОТУЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ?

Наш сусід продовжує активними темпами нарощувати свою військову потужність біля українських кордонів стор. 4

«ДОСВІДУ ЛІКУВАННЯ ТАКОЇ КІЛЬКОСТІ БОЙОВИХ ТРАВМ ВІД РІЗНИХ ВИДІВ ЗБРОЇ ЖОДНА КРАЇНА НАТО НЕ МАЄ»

Заступник начальника Української військово-медичної академії з клінічної роботи полковник медичної служби Всеволод Стеблюк розповів про те, чому іноземні колеги вважають досвід української військової медицини унікальним стор. 5

ВІЙСЬКА ЗВ'ЯЗКУ ПОВНІСТЮ ПЕРЕОЗБРОЯТЬСЯ ДО 2020 РОКУ

Бойові частини нашого війська перейдуть на оснащення ультракороткохвильовими радіостанціями турецької компанії Aselsan, які планується виробляти й в Україні. Водночас відбувається створення єдиної автоматизованої системи управління, яка буде сумісною з аналогічними системами країн — членів НАТО стор. 6

РЕФОРМА ВІЙСЬККОМАТІВ

На базі Чернігівського обласного військового комісаріату та Козелецького районного військового комісаріату із серпня триває експеримент із реформування військових комісаріатів у територіальні центри комплектування та соціальної підтримки. Заплановано, що з 2018 року всі військкомати України працюватимуть за новою моделлю стор. 7

БОЙОВА МАШИНА КЛАСУ MRAP — УКРАЇНСЬКИЙ ВАРІАНТ

Бронеавтомобіль «Варта» — потужний, з відмінними ходовими характеристиками, надійним рівнем протимінної стійкості та балістичним захистом — торік був допущений до експлуатації у ЗС України, а незабаром його протестують на державних випробуваннях стор. 8

ПІСЛЯ ЗАГИБЕЛІ БРАТА РЕПЕР МІСТЕР СТІВ З ЛУГАНСЬКА СТАВ СОЛДАТОМ

Коли темношкірий співак прийшов записуватися до українського війська, то всі військкоматівці збіглися подивитися на цього хлопця стор. 15

«ПЕРШЕ, ЩО СПАЛО МЕНІ НА ДУМКУ ПІСЛЯ ПОРАНЕННЯ: ЦЕ Ж ТРЕБА — НАВІТЬ КОЛІНА НЕМАЄ, ВАЖКО БУДЕ ПРОТЕЗУВАТИСЯ...»

В Ірпіні у Військово-медичному клінічному центрі професійної патології особового складу ЗСУ вже рік функціонує спеціальне відділення для бійців, які на війні втратили кінцівки стор. 16

ТОНЯ МАТВІЄНКО:

«КОЖЕН ДЗВІНОК НА ВІЙНУ ДОСІ ВИКЛИКАЄ ХВИЛЮВАННЯ: ЯКЩО ВІЗЬМУТЬ ТРУБКУ, ОТЖЕ — ЖИВІ» стор. 20

ДІТИ УЧАСНИКІВ АТО ВИВОДЯТЬ ФУТБОЛІСТІВ НА МАТЧІ ПРЕМ'ЄР-ЛІГИ

На знак пошани до мужності наших військових та для підтримки їхніх сімей більшість провідних українських футбольних команд приєднались до благодійної акції, яку започаткувало київське «Динамо» — «Мій тато — герой» стор. 23

Персональний рятувальний радіомаяк

Начальник військового мобільного госпіталю підполковник медичної служби Павло Пилипенко перевіряє роботу планшета ротного тактичного медика

У РАЙОНІ АТО ВИПРОБОВУЮТЬ УНІКАЛЬНУ МЕДИЧНУ ІНФОРМАЦІЙНУ СИСТЕМУ

стор. 11

«РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ СТАЛА ЩЕ ОДНИМ ДОКАЗОМ СПОКОНВІЧНОГО ПРАГНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ДО СВОБОДИ І НЕЗАЛЕЖНОСТІ»

ТИМ, ХТО НА БАРИКАДАХ МАЙДАНУ ОТРИМАВ ПОРАНЕННЯ ЧИ ВТРАТИВ ЗДОРОВ'Я, НАДАНО СТАТУС УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ

— Рівно чотири роки тому наша молодь, наші студенти стали першими, хто в шляхетному пориві, з юнацькою щирістю і відвертістю вийшли на Майдан з вимогою: не звертати з європейської дороги на російські манівці, — сказав Президент України Петро Порошенко на Михайлівській площі в Києві під час урочистого складання присяги українськими десантниками у День Гідності та Свободи.

За його словами, Революція гідності, річниця якої відзначається вже вчетверте, стала ще одним доказом споконвічного прагнення українського народу до свободи і незалежності. Проте цього року вперше можна прозвітувати суспільству, що одну з ключових вимог Майдану виконано:Угода про політичну асоціацію та зону вільної торгівлі з Європейським Союзом з 1 вересня набула чинності, — повідомляє сайт Президента України.

Учасники Революції гідності робили ту ж справу, що й солдати на фронті. Не випадково саме вони 2014 року стали першими добровольцями

— За десять місяців поточного року наш експорт до Євросоюзу зріс на 30%, а частка Європейського Союзу в зовнішній торгівлі України досягла майже 43%, — зазначив Президент та зауважив, що разом із набуттям чинності безвізового режиму для українських громадян Угода про асоціацію знаменує остаточний і безповоротний розрив з колоніальним малоросійським минулим, підкреслюючи впевненість в українському європейському майбутньому.

Також Президент повідомив, що спецоперація Кремля по зриву підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом теж була частиною гібридної війни проти України. Тому учасники Революції гідності робили ту ж справу, що й солдати на фронті. Не випадково саме вони 2014 року стали першими добровольцями. Тим, хто на барикадах Майдану отримав поранення чи втратив здоров'я, віднині надається статус учасника бойових дій.

— Думаю, що такий крок підтримає і все суспільство, і українські воїни, які боронять нас від російської агресії. В тому числі — й присутні тут на Михайлівській площі українські воїни-десантники, — підсумував Петро Порошенко.

ПРЯМА МОВА

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПЕТРО ПОРОШЕНКО: «Держава нарощуватиме зусилля щодо забезпечення морських піхотинців новітніми та модернізованими зразками озброєння та військової техніки. Маю приємну новину: наступного року ми завершимо переозброєння танкового батальйону бригади морської піхоти на танки Т-80. А ще один батальйон морської піхоти озброїмо модернізованими бойовими машинами піхоти».

ЧЕРЕЗ ЗАГОСТРЕННЯ СИТУАЦІЇ В ОКРЕМИХ РАЙОНАХ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРЕЗИДЕНТ ПЕТРО ПОРОШЕНКО СКЛИКАВ ПОЗАЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ ВОЄННОГО КАБІНЕТУ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Глава держави заслухав доповідь стосовно останніх подій від присутніх керівників силових відомств, зокрема щодо незаконного перетину російськими танками українського кордону у Краснодонському районі Луганської області, а також почастішання випадків провокацій з боку бойовиків, йдеться на офіційному сайті глави держави.

«У зв'язку зі збільшенням кількості російських військових, а також активізацією найманців українські Збройні Сили готові до будь-якого розвитку подій задля гарантування безпеки мирного населення», — наголосив Петро Порошенко.

Глава держави також доручив українському представнику у Спільному центрі з контролю та координації питань припинення вогню та стабілізації лінії розмежування сторін (СЦКК) активізувати взаємодію зі Спеціальною моніторинговою місією ОБСЄ для інформування наших західних союзників.

«ЗАПОЧАТКУВАННЯ НОВОГО ДНЯ ДЕСАНТНИКА Є ЧАСТИНОЮ УКРАЇНІЗАЦІЇ ІСТОРИКО-ПОЛІТИЧНОГО КАЛЕНДАРЯ — НА ЗАМІНУ НАВ'ЯЗАНОМУ НАМ РАДЯНСЬКО-РОСІЙСЬКОМУ»

Про це Президент України, Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Петро Порошенко повідомив у День Собору Архистратига Михаїла на Михайлівській площі в Києві під час урочистої церемонії перейменування Високомобільних десантних військ на Десантно-штурмові війська Збройних Сил України та церемонії заміни беретів десантників на берети нового зразка — темно-бордового кольору.

«Відсьогодні моїм рішенням кольором українського десанту стає темно-бордовий. Це колір крові десантників, пролитої в боях за Україну», — сказав Петро Порошенко під час урочистої церемонії.

Він зауважив, що десантники отримали берети нового зразка з новим знаком: «Відтепер це купол парашута як символ десантних підрозділів у всьому світі, крила Архистратига Михаїла й вогняний меч, яким він уражає ворогів роду людського».

Глава держави також зазначив, що «бордові берети для ідентифікації своїх десантників використовують 59 країн світу, 19 з яких — це країни — члени НАТО».

«Таким чином, ми, між іншим, упроваджуємо ще один стандарт Північноатлантичного альянсу, до членства в якому маю твердий намір привести Україну», — наголосив Петро Порошенко.

Глава держави також повідомив, що як Верховний Головнокомандувач він прийняв рішення змінити назву Високомобільних десантних військ, відійти від радянсько-російської абревіатури ВДВ.

Президент України Петро Порошенко вручає десантникам берети нового зразка

«Бо російські ВДВ від літа 2014 року беруть безпосередню участь в окупації українського Донбасу, і кримські «зелені чоловічки» — то теж вони», — йдеться на офіційному сайті глави держави. Президент постановив запровадити нову назву — Десантно-штурмові війська Збройних Сил України. «Вона, урешті-решт, більшою мірою відповідає цілям і функціям цього роду військ в умовах сучасних бойових дій», — зауважив Петро Порошенко.

День Десантно-штурмових військ Збройних Сил України відзначатимуть 21 листопада.

«Започаткування нового Дня десантника є частиною українізації історико-політичного календаря — на заміну нав'язаному нам радянсько-російському. Нагадаю, ще 2014 року ми поклали край шизофренічній традиції святкувати головне військове свято в унісон із країною-агресором. Саме тоді я запровадив День захисника України — 14 жовтня», — підкреслив Верховний Головнокомандувач.

Президент від імені українського народу висловив щиру подяку всьому особовому складу Десантно-штурмових військ Збройних Сил України.

«Вітаю вас із вашим професійним святом, яке ви вперше відзначаєте 21 листопада. Ви рішучі й сміливі, патріотичні й згуртовані. Ви відчайдушні, сильні волею та незламні духом. Ви підготовлені до виконання найскладніших завдань в умовах неймовірних фізичних і психологічних навантажень. Ви — завжди там, де найважче, де потрібна відвага та стійкість, швидкість і рішучий натиск. Словом, ви завжди перші», — звернувся до десантників глава держави.

Президент наголосив, що з кожним днем Україна нарощує бойовий потенціал десантних підрозділів, які отримують нові й модернізовані зразки озброєння, військової техніки, сучасні засоби зв'язку. Але водночас він зазначив, що «внаслідок гібридного характеру сучасної війни ми не повинні забувати про її ідеологічну складову».

«Ворог досконало володіє прийомами психологічного впливу, вправно експлуатує стереотипи, спекулює на спогадах про минуле та пов'язаних із тим емоціях. Та хіба хтось із нас іще не розуміє, що легендарне десантне братерство, символами якого вважали блакитний берет і тільник, було розстріляне російськими зайдами під Слов'янськом, у донецькому аеропорту, біля Іловайська й Дебальцевого?..» — сказав Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України.

Президент повідомив, що за мужність і героїзм, виявлені в боях із російськими окупантами, 2557 воїнів-десантників удостоєно державних нагород. Дванадцять із них відзначено Зіркою Героя України. 469 десантників не повернулися з бойових завдань, загинули в запеклих боях із російськими окупантами. Учасники церемонії вшанували пам'ять загиблих українських героїв хвилиною мовчання.

СТАЛИ ВІДОМІ КРАЩІ ВЕРТОЛІТНІ ЛАНКИ АРМІЙСЬКОЇ АВІАЦІЇ

НА РІВНЕНСЬКОМУ ПОЛІГОНІ В РАМКАХ ЗАВЕРШАЛЬНОГО ЕТАПУ КОНКУРСУ НА НАЙКРАЩУ ЛАНКУ СЕРЕД БРИГАД АРМІЙСЬКОЇ АВІАЦІЇ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ВІДБУЛИСЬ ПОЛЬОТИ АРМІЙСЬКОЇ АВІАЦІЇ НА БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КЕРОВАНИХ ТА НЕКЕРОВАНИХ РАКЕТ, АВТОМАТИЧНИХ ГАРМАТ І БОМБ

Ланка Мі-24 вилітає на завдання

В Україні такі змагання серед вертолітників проходили вперше. Одним із головних їхніх етапів стали бойові стрільби. Картина вражала. На вертолітному майданчику полігону — жодного вільного місця, адже до змагань залучено сотні військовослужбовців льотного, льотно-підйомного й технічного складу, близько трьох десятків гелікоптерів, чимало автомобільної техніки.

— Метою збору представників бригад армійської авіації Збройних Сил України стало відпрацювання єдиної методики підготовки всього льотного складу, а також командирів ланок, екіпажів та узагальнення досвіду виконання польотних завдань у бойових умовах. Усе для підвищення боєздатності цього роду військ, — розповідає начальник армійської авіації командування Сухопутних військ льотчик-снайпер полковник Ігор Яременко.

Учасників змагань оцінювала відповідна комісія. Усі елементи, а це здійснення польотів на техніку пілотування, на бойове застосування кожної ланки, було оцінено окремо. Обов'язковим питанням перевірки стала тактична медицина. Насамперед спроможність екіпажу діяти в разі поранення після примусової посадки вертольота, навики надання першої медичної допомоги.

Такі специфічні елементи, як підготовка вертольота до повторного вильоту, виліт із майданчика за відсутності авіаційно-технічного складу (водночас передбачено, що авіатори самі заряджають, підвішують озброєння — готують вертоліт до бойового застосування), а також дії в інтересах окремої роти, батальйонної тактичної групи у визначеному районі бойових дій, також увійшли в програму зборів та змагань.

Один із командирів вертолітної ланки, учасник цього професійного конкурсу — майор Євген Вільчинський. За його командою чотири екіпажі вертольотів піднялися в небо, щоб знищити виявлений підрозділ умовного противника разом із технікою. Озброєні бойові машини злетіли, швидко вишикувалися в повітрі в бойовий порядок і зникли за горизонтом.

Євген Вільчинський став до лав Збройних Сил України 1996 року. За час військової служби він тричі виконував завдання в миротворчих місіях як льотчик-штурман, командир вертольота, старший льотчик. З початку збройної агресії на Сході України неодноразово виконував завдання в районі АТО.

— У Республіках Ліберії, Кот-д'Івуарі та Демократичній Республіці Конго літати було простіше й безпечніше, бо там, на відміну від Донбасу, по українських вертолітниках не стріляє ППО противника. Але ми тут, щоб здобути нові знання, навики й досвід.

Одним з елементів змагань була самостійна підготовка пілотами вертольота до бойового застосування

Польотам на бойове застосування під час змагань передувало кілька льотних змін, коли екіпажі вертольотів відпрацювали групову злітаність.

Серйозними випробуваннями для учасників зборів стали несподівані ввідні, наприклад, нові невідомі маршрути для виходу екіпажів на цілі, а також завдання з авіаційної підтримки піхоти в різних умовах загальновійськового бою.

За підсумками змагань, найкращою ланкою вертольотів Мі-24 став підрозділ, командир якого майор Микола Ліхацький, а найкращою ланкою вертольотів Мі-8 стали авіатори, котрих очолює майор Артем Сініцин. Переможці кожної номінації, за рішенням начальника Генерального штабу — Головнокомандувача Збройних Сил України генерала армії України Віктора Муженка, отримали грошову винагороду в розмірі 40 тис. грн.

Віктор ШУБЕЦ

ДЕВІД ЛІНЧ ДОПОМОЖЕ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ АТО

Відомий у всьому світі американський режисер, автор культового серіалу «Твін Пікс» Девід Лінч відвідав Україну, щоб розповісти про практику трансцендентальної медитації та про те, як вона може допомогти українцям. Це вже не перший візит до України чотириразового номінанта на «Оскар», але цього разу він завітав до нас не для того, аби поговорити з фанатами про творчість, а з метою презентації своєї благодійної організації «Фонд Девіда Лінча у Східній Європі», яка відтепер офіційно діє і в Україні.

Особливу увагу фонд приділятиме саме психологічній реабілітації українських військових учасників АТО. Для психологічного відновлення будуть використовуватися практики трансцендентальної медитації (ТМ) — науково-обґрунтованої техніки боротьби зі стресом, яку також називають технікою зниження стресу і підвищення успішності.

Петро Порошенко подякував режисеру і наголосив на важливості психологічної реабілітації військовослужбовців.

— Це важливе й актуальне питання для України, яка зіштовхнулася з війною і російською агресією. Коли сотні тисяч українських військових повертаються з війни, вони потребують психологічної реабілітації, — зауважив Президент.

Девід Лінч практикує цю техніку понад 44 роки — щодня по 20 хвилин вранці та ввечері — і стверджує, що ніколи не пропускав жодної медитації. Він переконаний, що своєю оригінальною творчістю завдячує саме практиці ТМ.

— Завдяки медитації я сам став більш активним і сконцентрованим. Негатив зник і розум став ясніший. Злістю людина отруює себе і оточуючих. Злість починає контролювати свідомість, як «гумовий костюм клоуна», який постійно тебе душить. Коли у вас депресія, то ви навіть з ліжка встати не можете. Завдяки медитації з'являється більше ідей і бажання працювати, — зазначає кінорежисер.

Девід Лінч зауважив, що ця практика не має нічого спільного з релігією чи філософією, а ґрунтується на комплексі вправ, так само, як скажімо, віджимання від підлоги.

— Ви просто боретеся зі своїм стресом. Краще назвіть це технікою, тому що для України медитація — це щось нове. У нас в Америці це вже поширене явище в бізнес-колах і серед військових. Цю методику застосовують для солдатів, які повернулися з Іраку, щоб позбавити їх від посттравматичного військового синдрому. Якщо політики будуть практикувати ТМ, то вони почнуть робити більше корисних речей для інших людей, якісніше вирішувати проблеми, зрозуміють, що всередині кожного з них є «океан рішень», — зазначив режисер.

За останні кілька років дедалі більше людей звертаються до техніки трансцендентальної медитації. Вона дозволяє не лише позбавитися від стресу, а й стати щасливішим, навчитися мислити. Як відомо, програми Фонду Девіда Лінча підтримують такі відомі особистості, як Клінт Іствуд, Мартін Скорсезе, Іггі Поп, Патрісія Каас, Мобі.

Нагадаємо, що фонд був заснований Девідом Лінчем 2005 року. За час свого існування він допоміг 250 000 учнів, ветеранів війни, в'язнів і людей, які страждають від стресу.

— Військові з ПТСР ночами бачать страшні кошмари, а вдень їхні страждання бувають ще гірші. Іноді їм дають медикаменти, які не усувають, а лише маскують проблему. Ми можемо навчити цих людей техніці занурення в себе легко і без зусиль. Вона допоможе їм повернутися до життя без медикаментів, без будь-якого поверхневого лікування, — сказав Девід Лінч.

Ольга МОСОНДЗ

ЗАТВЕРДЖЕНО НОВІ ПРАВИЛА НОСІННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ФОРМИ ОДЯГУ ТА ЗНАКІВ РОЗРІЗНЕННЯ

Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак підписав наказ Міністерства оборони України № 606 «Про затвердження Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України та ліцеїстами військових ліцеїв», повідомляє Управління комунікацій та преси МО України.

За інформацією Головного управління розвитку та супроводження матеріального забезпечення Збройних Сил України, яке очолює полковник Дмитро Марченко, робота фахівців щодо розробки і затвердження нових Правил носіння військової форми одягу тривала понад рік.

Найближчим часом наказ Міністерства оборони України № 606 від 20 листопада 2017 року пройде державну реєстрацію в Міністерстві юстиції України. Після цього відбудеться офіційне оприлюднення Правил.

Як зазначає начальник Головного управління розвитку та супроводження матеріального забезпечення ЗС України полковник Дмитро Марченко, йдеться про основні аспекти правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовців. Зокрема затверджено правила носіння нових елементів форми, які були введені з 2013 року, повністю нову символіку, знаки розрізнення, берети, їхню кольорову гаму та призначення. Також запроваджується новий підхід до нарукавних знаків, знаків розрізнення військових звань та розміщення їх на погонах військових від ліцеїстів до генералів.

З усіма змінами, що затверджені новими Правилами носіння військової форми одягу з відповідними малюнками, таблицями та поясненнями до всіх елементів форми одягу, можна ознайомитися на сайті «Народної армії» http://na.mil.gov.ua

Ось таку картину «підготовки Росії до оборони на західному напрямку» маємо на території, яка прилягає до кордонів України

РОСІЯ ГОТУЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ?

НАШ СУСІД ПРОДОВЖУЄ АКТИВНИМИ ТЕМПАМИ НАРОЩУВАТИ СВОЮ ВІЙСЬКОВУ ПОТУЖНІСТЬ БІЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КОРДОНІВ

У минулих номерах ми вже розповідали про військову активність Російської Федерації біля наших кордонів на південно-східному та південному напрямках. Тож доречно дізнатись, хто саме є учасником агресивних військових ігор на українсько-російському кордоні

Тож знайомтесь, 20-та гвардійська загальновійськова армія Західного військового округу Збройних сил Російської Федерації. Це найбільше військове об'єднання російського війська, що вважається одним із найбільш боєздатних та елітарних у його складі. Саме його зосереджено на кордоні із Харківською, Сумською та Чернігівською областями нашої країни, і саме його військовослужбовці, бойова техніка та озброєння час від часу беруть безпосередню участь у демонстративних провокаційних діях біля наших кордонів.

На сьогодні до складу цієї армії входять кілька з'єднань мотострілецьких, танкових та ракетних військ і артилерії (РВ і А), розгорнутих безпосередньо за 15–20 км від кордону з Україною або в прикордонних областях. Зокрема 448-ма ракетна бригада дислокується в районі міста Курськ, 3-тя мотострілецька дивізія — у містечку Валуйки Бєлгородської області, а 1-ша окрема танкова бригада розгорнута в районі Богучара Воронезької області. Штаб 20-ї російської армії дислокується в самому Воронежі (його діяльність забезпечує розгорнута 9-та бригада управління). Командує 20-ю армією гвардії генерал-майор Олександр Перязєв.

А загалом до її складу входять 3-тя мотострілецька дивізія, 144-та мотострілецька, 1-ша окрема гвардійська танкова, 49-та зенітна ракетна бригада, 448-ма ракетна бригада та 9-та гвардійська бригада управління. І комплект частин та з'єднань цієї армії продовжує швидко поповнюватися, зокрема, частинами РВ і А, низкою частин танкових і мотострілецьких військ. До кінця нинішнього року планується закінчити формування бригади матеріально-технічного забезпечення та інженерно-саперного полку. Протягом наступного року до складу армії мають включити принаймні ще одну мотострілецьку або танкову дивізію, дві артилерійські, одну ракетну бригаду, а також бригаду спеціального призначення.

Показово, що майже всі частини та з'єднання цієї армії мають повний штат. Жодних «кадрованих» або «скорочених». Кожна дивізія налічує близько 10–11,5 тис. вояків. Передбачається, що вони матимуть потужну шестиполкову організаційно-штатну структуру, що існувала ще в радянських сухопутних військах.

За озброєнням і військовою технікою розгорнута на наших північно-східних кордонах російська 20-та армія являє собою справжню броньовану орду зі значною кількістю бронетехніки та вогневих засобів ураження, також і далекобійних. Усе це зібране біля наших кордонів не просто так. Кожна з дивізій є по суті такою собі мікроармією і має у складі до 185–187 ОБТ типу Т-90\90А, Т-72БМ, Т-72Б3 чи Т-72БА, 384–386 одиниць БМП-2 (поступово замінюються на БМП-3, кількість яких може становити до чверті від загальної кількості БМП), або до 345–350 одиниць БТР-80 (поступово замінюються на БТР-82А), до 34–36 одиниць 122-міліметрових САУ 2С1 «Гвоздика» (в окремих полках ще зберігся комплект гармат типу Д-30\30А калібру 122 мм, по 12 штук), по 38–42 одиниці 152-міліметрових буксируваних гаубиць «Мста-Б», до 46–48 одиниць мінометів типу 2С12 «Сани» калібру 120 мм або до 50 одиниць 120-міліметрових САГ типу 2С23 «НОНА-СВК» і по 16–18 одиниць ЗРК «Стрела-10» та ЗСУ 2С6 «Тунгуска». В дивізії також є окремі роти БпЛА та РЕБ із 30-ма одиницями розвідувальних БпЛА ближньої тактичної зони і оперативно-тактичного рівня та станціями РЕБ у кількості не менше як 8 одиниць.

Вже є в цієї армії і власна потужна артилерійська «кувалда» — у двох окремих артилерійсько-самохідних полках обох дивізій з 72–75 одиницями 152-міліметрових САУ типу 2С19 «Мста-С» та не менше як 80–82 одиниціями 122-міліметрових РСЗВ типу БМ-21 «Град» (які поступово замінюються на більш потужні типу «Торнадо-Г»).

А ще у складі 20-ї армії є дуже вагомі бойові «аргументи». Наприклад, 12 СПУ ТРК типу «Точка-У» в складі окремої ракетної бригади (вже повідомлено про плани переозброєння її на ОТКР штибу «Іскандер-М») та окрема танкова бригада (п'ятибатальйонного складу, з яких принаймні три батальйони — суто танкові) з танками типу Т-72БМ, Т-72БА та Т-72Б3 у кількості не менше як 140 одиниць, зведених в єдиний ударний кулак. Усе це прикривається з повітря щонайменше однією зенітною ракетною бригадою та двома зенітними ракетними полками, загалом — до 32 одиниць самохідного ЗРК «ОСА-АКМ» та 12 одиниць СВУ та ПЗУ ЗРК «Бук-М1–2», а з землі — низкою протитанкових засобів у кількості 26–28 ПТРК типу «Штурм-С» та по 12–16 гармат МТ-12 «Рапира» калібру 100 мм.

А ще врахуйте принаймні дві авіабази ВПС та ППО Збройних сил Росії, з яких в інтересах 20-ї армії можуть бути задіяні в першому ударному ешелоні такі літаки, як Су-34 (до 12 одиниць), Су-24М (до 24–26 одиниць), не менше як 30 одиниць штурмовиків типу Су-25, до 10–12 ударних вертольотів типу Ка-50\52 та 42-х Мі-24\35. Ось таку картину «підготовки Росії до оборони на західному напрямку» маємо на території, яка прилягає до наших кордонів.

За озброєнням і військовою технікою розгорнута на наших північно-східних кордонах російська 20-та армія являє собою справжню броньовану орду. До її складу входять кілька з'єднань мотострілецьких, танкових та ракетних військ і артилерії

Між тим нарощування потужності цього об'єднання ведеться досить інтенсивними темпами. Як вихвалявся нещодавно на сторінках російських видань його командир, частини та підрозділи 20-ї армії протягом нинішнього року в межах модернізації наявного парку штатних ОВТ отримували щомісяця по 200 одиниць нових ОВТ (зокрема танки Т-90\90А, БМП-3М, БТР-82А, бронеавтомобілі типу «Тигр», «Тайфун» та «Рысь», РСЗВ «Торнадо-Г» тощо). Ба більше, за словами нинішнього міністра оборони РФ Сергія Шойгу, саме ця російська армія серед перших має отримати й перспективні зразки ОВТ — танки «Армата», БМП «Курганец» та інші.

Окрім того, у прикордонній зоні на території Курської, Бєлгородської та Воронезької областей РФ російське військове командування в інтересах саме 20-ї армії активно будує військову інфраструктуру — навчальні центри, полігони, парки ОВТ, сховища, обладнує нові місця дислокації для нових частин та з'єднань, які розгортаються на цьому напрямі.

Будь-який незалежний і адекватний військовий спостерігач на підставі цих фактів та цифр може дійти лише одного висновку — російське воєнно-політичне керівництво досить своєрідно розуміє формулювання «оборона на західному стратегічному напрямку від агресивних зазіхань України та НАТО». У такий спосіб не обороняються, а готуються зовсім до протилежних дій. Тож коли пан Путін знову затягне свою «стару пісню про головне» про «братські народи», варто буде все це пригадати.

Костянтин МАШОВЕЦЬ

«ДОСВІДУ ЛІКУВАННЯ ТАКОЇ КІЛЬКОСТІ БОЙОВИХ ТРАВМ ВІД РІЗНИХ ВИДІВ ЗБРОЇ ЖОДНА КРАЇНА НАТО НЕ МАЄ»

ЗАСТУПНИК НАЧАЛЬНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ З КЛІНІЧНОЇ РОБОТИ ПОЛКОВНИК МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ ВСЕВОЛОД СТЕБЛЮК РОЗПОВІВ ПРО ТЕ, ЧОМУ ІНОЗЕМНІ КОЛЕГИ ВВАЖАЮТЬ ДОСВІД УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ МЕДИЦИНИ УНІКАЛЬНИМ

Полковник медичної служби, професор, військовий учений-медик Всеволод Стеблюк широкознаний в Україні. Він став першим кавалером ордена Свободи серед учасників АТО, першим серед медиків отримав орден «Народний Герой України». Нині він обіймає посаду заступника начальника Української військово-медичної академії з клінічної роботи. Здається, що в його добі значно більше, аніж 24 години. Крім військової медицини, він знаходить час на творчість: створив телепроект «Додому», присвячений проблемам ветеранів АТО, став лауреатом фестивалю «Пісні, народжені в АТО», видав автобіографічну книжку «Синдром АТО. Нотатки Айболіта»…

— Кажуть, що військову медицину пишуть кров'ю. Сьогодні можна сказати, що система повністю перезавантажилася?

— За останні три роки справді зроблено дуже багато. Можу впевнено сказати, що тепер, якщо немає ушкоджень, несумісних із життям, ми не втрачаємо бійця. Передову повністю забезпечено аптечками. З нуля було розроблено систему медичної евакуації. Створено стабілізаційні центри на базі цивільних лікувальних закладів, розташованих на відстані близько 20 км, а то й одного-двох кілометрів від передової. У таких лікарнях групи цивільних медиків підсилено військовими лікарями. Майже біля всіх стабілізаційних пунктів є вертолітні майданчики. Звісно, нам іще допомагають волонтери, і велика їм за це подяка, але вони вже не є основними «евакуаторами». Тобто насправді не все так погано. Наразі основна проблема — підготовка кадрів.

— Ви багато спілкуєтеся з іноземними колегами. Наскільки розумію, тепер вони більше цікавляться нашим досвідом, аніж ми їхнім?

— Абсолютно правильно. Досягнення нашої військової медицини нині вивчають у всьому світі, і вже не ми вчимося, а в нас учаться стосовно деяких патологій. Досвіду лікування такої кількості бойових травм від різних видів зброї жодна країна НАТО просто не має. Річ у тім, що провідні країни на своїй території не воювали ще із часів Другої світової війни. Зараз нас сприймають як абсолютно рівноправних партнерів у колі медичних служб НАТО. Наведу один простий приклад. Щороку відбувається конференція, яку завжди організовувала медична служба командування військ США в Європі. Так от, вони завжди проводили цю зустріч у Німеччині, одного разу — в Угорщині. 25-та ювілейна конференція відбулася в Києві, де половина доповідей була наша. І після її закінчення у вузькому колі керівників ми обговорювали можливість навчання іноземних фахівців тут, в Україні, для ознайомлення з нашим досвідом.

— Досить болісною залишається проблема психологічної та соціальної реабілітації. Знаю, що немало часу приділяєте цьому питанню…

— Те, що ми зробили за три роки війни, не робили протягом двадцяти років незалежності. Я маю на увазі саме галузь реабілітації. Сьогодні є чимало талановитих молодих фахівців, які вчаться, стажуються за кордоном, хочуть постійно вдосконалюватися. У нас створено два чудові реабілітаційні центри: в Ірпені та Львові. Там працюють мультидисциплінарні команди. Знову ж таки, гостро стоїть питання освіти, підготовки фахівців із реабілітації.

Полковник медичної служби Всеволод Стеблюк

— Нерідко громадські організації влаштовують триденні або тижневі курси психологічної реабілітації для ветеранів АТО. Як до таких акцій ставитеся?

— Що стосується психологічної реабілітації, то вона має проводитися на професійному рівні. Якщо десять бійців поїхали разом у Карпати, там смажать шашлик, але під контролем психолога, то це скоріше просто відпочинок. Та й той не завжди хороший. Бували випадки, коли поліція затримувала атовця з марихуаною. Питають: «Навіщо тобі?» Відповідає: «Везу хлопцям, вони проходять психологічну реабілітацію, попросили». Хіба це нормально? Хіба такою має бути психологічна реабілітація? Переконаний, що реабілітація має бути з родиною, щоб у сім'ї спілкувалися між собою, діти гралися, разом виконували психологічні вправи…

— Бачила фото з вашої останньої поїздки в АТО разом із психологами. Наскільки результативні такі поїздки?

— Ще зовсім недавно ми взагалі не мали уявлення про те, що відбувається з психікою бійців, які зазнали контузії. Тому по гарячих слідах здійснювали обстеження, тестування… Один із командирів бригади звернувся до нас із проханням розробити матеріали щодо медико-психологічної допомоги після контузії. Тепер під час поїздок на фронт ми вже впроваджуємо їх у практику. Річ у тім, що проблему контузій у нас довгий час узагалі не порушували. А ускладнення контузії є дуже небезпечними. На жаль, у польових шпиталях немає психологів, тож спеціаліст, яка була зі мною, мала роботу з ранку до ночі. На заняття до психолога ходили й польові медики, багато з яких мали синдром «професійного вигоряння».

— Професори часто є теоретиками, ви ж маєте неабиякий бойовий досвід. Він допомагає краще зрозуміти бійців?

— Мені це допомагає приструнчити хлопця, якщо він починає загинати пальці, де він був, під якими обстрілами, як страшно постраждав. Можу навіть сказати, щоб замовк, адже є люди, які бачили більше. Вважаю, що в деяких випадках я маю право так казати. До речі, дуже ефективний такий прийом, як психологічна допомога.

— Коли ми раніше спілкувалися, ви казали, що маєте ідею створити фільм про фронтових лікарів. Чого ж усе-таки вирішили викласти спогади на сторінках книжки?

— Разом з Ахтемом Саїтаблаєвим, командою проекту «Гвардія» ми вже давно почали збирати матеріали. Потім узялися за сценарій до фільму… Але проект відклали на невизначений час. Усе просто: на кіно не знайшлося коштів. Поштовхом до написання книжки стала поїздка в потязі в одному купе з Рефатом Чубаровим. Ми їхали з району АТО, де практично на кордоні з окупаційними військами нагороджували військових орденом «Народний Герой України». Багато розмовляли про війну, Крим. Тоді Рефат і сказав: "Ти маєш про все це написати в книжці». Та було якось не до того. Коли ж справи у військовій медицині більш-менш поліпшилися, зникли «пожежні» ситуації й з'явився час, то взявся за написання книжки. До остаточного варіанта минуло майже рік. Після роботи й до глибокої ночі. Але воно варте того. Книжка значно краще зберігає спогади, дух епохи, аніж суха статистика.

«Нещодавно мій товариш приїхав із передової. Каже: «Бачив твою книжку на «промці». Замурзана! Зачитана!» Це для мене найкраща рецензія»

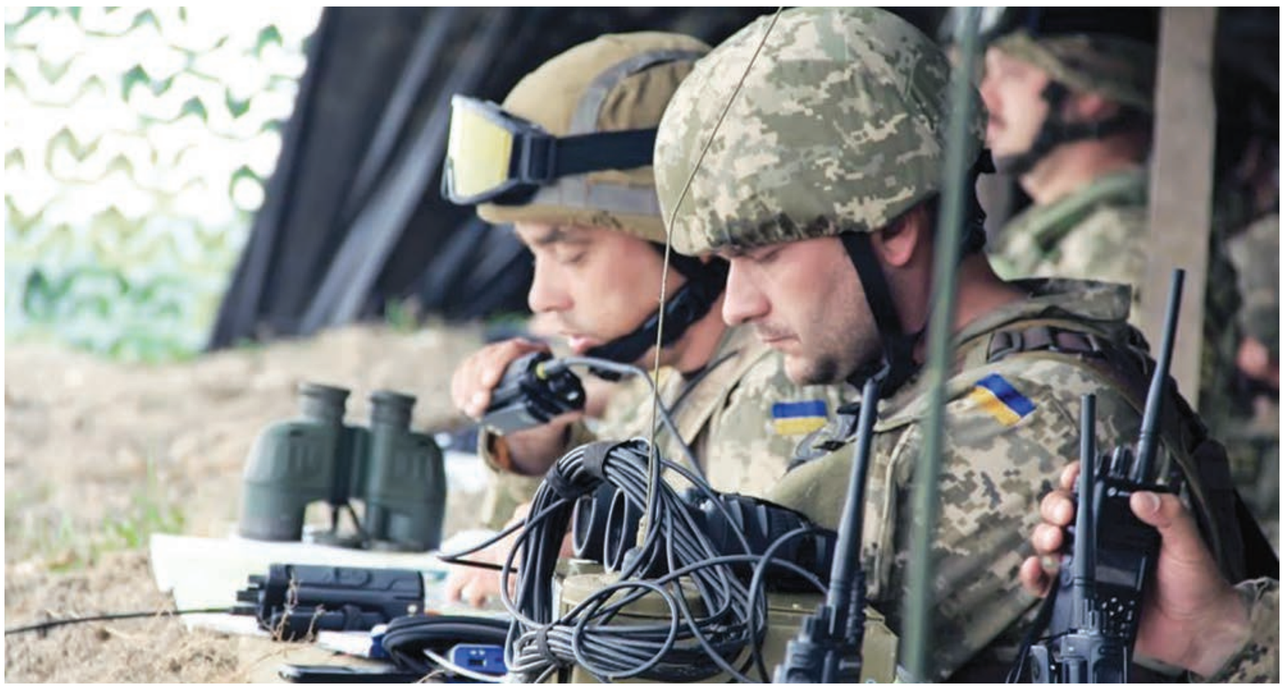
— Як рідні сприйняли таку відвертість? Переконана, що розповідали їм далеко не все, тож відкриттів після прочитання, мабуть, було багато…

— Звісно, розповідав не все. Тому після друку мама казала, що проплакала всю книжку. Батько підійшов до питання критичніше: знайшов деякі автобіографічні неточності. Приємно, що багато позитивних відгуків маю від бійців. Нещодавно мій товариш приїхав із передової. Каже: «Бачив твою книжку на «промці». Замурзана! Зачитана!» Це для мене найкраща рецензія: не припадає пилом на полицях, а переходить із рук у руки. Насправді медики досить часто тяжіють до творчості, особливо анестезіологи та хірурги. Робота, дотична до життя та смерті, формує надзвичайні емоції, які неодмінно шукають виходу. І, можливо, один із них — це мистецтво.

— У добі всього 24 години. Як вам вистачає часу і на військову медицину, і на поїздки на фронт, і на книжки, і на фестивалі? Знаю, що ви ще й гітару берете в руки…

— Завжди раджу всім працювати так, щоб більшість професійних завдань виконувати у робочий час. Але одразу скажу, що в мене так не виходить. Ураховуючи, що моя дружина є психологом, у нас і вдома цілодобова гаряча лінія. Їй більше дістається, але й мені постійно телефонують, нерідко просто щоб проконсультуватися щодо різних болячок. Переконаний, коли в родині все гаразд, є підтримка й розуміння, а в нас вони є, то знайдеться і сила, і час на все.

Спілкувалась Анастасія ОЛЕХНОВИЧ

Система зв'язку, яка зараз функціонує в районі АТО та у Збройних Силах в цілому, забезпечує стійке управління військами і силами

ВІЙСЬКА ЗВ'ЯЗКУ ПОВНІСТЮ ПЕРЕОЗБРОЯТЬСЯ ДО 2020 РОКУ

БОЙОВІ ЧАСТИНИ НАШОГО ВІЙСЬКА ПЕРЕЙДУТЬ НА ОСНАЩЕННЯ УЛЬТРАКОРОТКОХВИЛЬОВИМИ РАДІОСТАНЦІЯМИ ТУРЕЦЬКОЇ КОМПАНІЇ ASELSAN, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ ВИРОБЛЯТИ Й В УКРАЇНІ. ВОДНОЧАС ВІДБУВАЄТЬСЯ СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ, ЯКА БУДЕ СУМІСНОЮ З АНАЛОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ КРАЇН — ЧЛЕНІВ НАТО

Упродовж останніх десятиліть зв'язок і телекомунікації набули доволі стрімкого розвитку. Водночас у військах зв'язку цей технологічний прорив тривалий час залишався практично нереалізованим. Тож із початком бойових дій на Сході нашої країни гостро постало питання щодо кардинального оновлення як технопарку, так і всієї системи військ зв'язку. Про те, як змінилися війська зв'язку за цей час і про подальші перспективи їхнього розвитку, розповів начальник військ зв'язку Збройних Сил України — начальник Головного управління зв'язку та інформаційних систем Генерального штабу ЗС України генерал-майор Володимир Рапко

На початок 2014 року фінансування військ зв'язку фактично дорівнювало нулю. А кількість особового складу після різних скорочень була нижче критичної межі. І якщо стаціонарну систему зв'язку частково було цифровізовано, то побачити «цифру» в «полі» було майже неможливо. В стратегічній ланці управління все ж було декілька цифрових апаратних, а тактична — бригада і нижче — повністю озброєна незахищеними аналоговими засобами зв'язку радянського виробництва. Це, звичайно, не могло не позначитися на бойовій ефективності нашого війська і ставило під загрозу надійність управління військами.

— З початком антитерористичної операції ми спершу вивчили і проаналізували всі останні військові конфлікти у світі. І на той час, зважаючи на наявні кошти, вирішили використовувати техніку подвійного призначення, яка значно дешевша за військову. Була швидко розгорнута супутникова система зв'язку, цифрова мережа захищеного телефонного зв'язку та передачі даних і після закупівлі відповідних засобів в районі проведення АТО розгорнули мережу цифрового захищеного радіозв'язку, — розповів генерал-майор Володимир Рапко. — Коротше кажучи, війну ми розпочинали із радіостанціями, які залишилися у спадок від Радянського Союзу, а за деякий час перейшли на радіостанції Motorola. Крім того, масово почали переобладнувати старі апаратні. Демонтували аналогову апаратуру і встановлювали на її місце техніку зв'язку подвійного призначення.

У подальшому модернізація системи зв'язку проходила за кількома напрямами. Було закуплено техніку зв'язку подвійного призначення (радіостанції Motorola, маршрутизатори, комутатори, модеми тощо), вітчизняну техніку зв'язку військового призначення (радіорелейні цифрові станції, телекомунікаційні комплекти, захищені телефонні апарати і спецапаратуру). Було отримано матеріально-технічну допомогу і від дружніх країн — США, Канади і Великобританії. Також у районі проведення АТО почали застосовувати різні інформаційні системи. Передусім — розвідки й артилерії.

Та з початком широкого застосування противником на Сході України комплексів радіоелектронної боротьби виникла необхідність оснащення військ саме радіостанціями військового призначення. Протягом 2014–2017 років військові зв'язківці провели багато досліджень та випробовувань і дійшли висновку, що за показниками сумісності, якістю, ціною, а також з урахуванням можливості подальшого виробництва в Україні нам найбільше підходить радіостанція УКХ діапазону Aselsan.

За словами начальника військ зв'язку, можливість налагодження виробництва в Україні була однією з вимог при виборі радіостанцій, якими будуть масово оснащуватися підрозділи. Принаймні певні складники цих радіостанцій (корпус, антени, чохли) можна почати виробляти в Україні вже наступного року.

— Треба сказати, що радіозв'язок — це зв'язок ведення бою. Радіостанція потрібна як командиру бригади, так і солдату. Вона має бути й на техніці. За приблизними підрахунками, механізована бригада має близько півтори тисячі радіостанцій різного призначення — такі, що возять і носять, та персональні. Тому радіозв'язок тактичної ланки управління є найчисельнішим та найдорожчим, і переозброєння в цьому напрямку дається важко, — продовжив генерал-майор Володимир Рапко. — Тож закупівля радіостанцій Motorola, які у 23 рази дешевші за Harris, відбувається і сьогодні, але тільки в тому випадку, якщо формуються нові частини або підрозділи.

З кінця 2018 року радіостанції Motorola поступово будуть передаватися в підрозділи тилового, технічного, оперативного та інших видів забезпечення і стануть лише індивідуальними радіостанціями солдатів. А всі бойові військові частини Збройних Сил України до 2020 року перейдуть на оснащення ультракороткохвильовими радіостанціями турецької компанії Aselsan. Окремі частини та підрозділи продовжать використовувати радіостанцій Harris, які ми отримуємо як міжнародну допомогу.

— Переоснащення українського війська розпочато вже сьогодні. Радіостанцій Harris ми маємо на декілька бригад, а радіостанцій Aselsan — більше ніж на одну бригаду, — додав генерал-майор Володимир Рапко. — Загалом потрібно всіх переозброїти новою технікою зв'язку максимум протягом чотирьох років, бо якщо цей процес затягнеться, то остання переоснащена частина буде несумісною за зв'язком з першою, тому що технології оновлюються в середньому раз у п'ять років.

> *«Потрібно всіх переозброїти новою технікою зв'язку максимум протягом чотирьох років, бо якщо цей процес затягнеться, то остання переоснащена частина буде несумісною за зв'язком із першою. Технології оновлюються в середньому раз у п'ять років»*

Використання сучасних технологій у галузі зв'язку призводить до того, що обслуговувати їх має висококваліфікований та навчений особовий склад. Тому сьогодні відповідно до тенденцій ведення АТО і особливостей застосування цифрових засобів зв'язку докорінно змінена програма підготовки зв'язківців у Військовому інституті телекомунікацій та інформатизації, Полтавському військовому коледжі та Об'єднаному навчально-тренувальному центрі військ зв'язку. Також від цих навчальних закладів працюють мобільні групи, які виїжджають для тренування особового складу безпосередньо до військових частин та підрозділів ЗС України.

Значну допомогу Збройним Силам України у підготовці спеціалістів надають Академія Cisco та Комп'ютерна академія ШАГ. Окрім цього, в Україні створено два навчально-сервісні центри Aselsan та Harris. Спеціалісти цих компаній проводять навчання як у навчальних центрах, так і шляхом направлення інструкторів безпосередньо в підрозділи. Також Україна бере участь практично в кожному навчанні країн – членів НАТО в галузі кіберзахисту.

— Система зв'язку, яка зараз функціонує в районі АТО та у Збройних Силах в цілому, забезпечує стійке управління військами і силами. Але поряд із цим відбувається автоматизація всіх процесів управління з метою підвищення бойового потенціалу військ. При цьому ми робимо ставку на якість, — каже начальник військ зв'язку. — Найближчим часом усі наші напрацювання будуть узагальнені та ляжуть в основу єдиної автоматизованої системи управління, про яку вже говорять багато років. І вона буде сумісною з аналогічними системами країн – членів НАТО.

Роман ВУС

ОСНОВНІ ТАКТИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РАДІОСТАНЦІЇ HARRIS

Радіостанція Harris Falcon II забезпечує надійний радіозв'язок із наземними, повітряними і морськими об'єктами.

Розширений діапазон частоти прийомопередавача (до 60 МГц) забезпечує надійну захищену передачу мови і даних у діапазоні коротких хвиль (КХ) і як доповнення — ультракоротких хвиль (УКХ). Це рівносильно поєднанню двох радіостанцій в одному компактному корпусі.

Висока швидкість передачі даних (до 4800 біт/с) і вибірковий режим автозапиту підтвердження (ARQ) підвищує захищеність і скорочує час передачі даних, що забезпечує

гарантоване проходження інформації. Окрім того, RF-5800H-MP має режим передачі мовних повідомлень в умовах, коли жоден інший метод не дозволяє цього зробити (так званий режим «Остання надія»).

Наявність режиму ППРЧ (псевдовипадкової перебудови радіочастоти) робить неможливим перехоплення інформації противником без застосування додаткового спеціального обладнання.

Радіостанція живиться від акумуляторів із збільшеним терміном служби, може підключатися до бортової мережі автомобіля.

У комплект станції входить зручний ранець для переноски, розбірна виносна антена, запасні акумулятори.

Вихідна потужність: до 20 Вт.

Дальність зв'язку: до 50 км, із зовнішньою антеною — до 350 км.

Вага пристрою: 4,7 кг без джерела живлення.

РЕФОРМА ВІЙСЬККОМАТІВ

НА БАЗІ ЧЕРНІГІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ВІЙСЬКОВОГО КОМІСАРІАТУ ТА КОЗЕЛЕЦЬКОГО РАЙОННОГО ВІЙСЬКОВОГО КОМІСАРІАТУ ІЗ СЕРПНЯ ТРИВАЄ ЕКСПЕРИМЕНТ ІЗ РЕФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ КОМІСАРІАТІВ У ТЕРИТОРІАЛЬНІ ЦЕНТРИ КОМПЛЕКТУВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ. ЗАПЛАНОВАНО, ЩО З 2018 РОКУ ВСІ ВІЙСЬККОМАТИ УКРАЇНИ ПРАЦЮВАТИМУТЬ ЗА НОВОЮ МОДЕЛЛЮ

Роз'яснювальну роботу в центрі Чернігова проводить інструктор облвійськкомату старшина Олег Головченко

Реалізація пілотного проекту щодо створення територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки є першим кроком на шляху реформування військкоматів з їхніми проблемами, які залишилися ще із часів Радянського Союзу. Територіальні центри займатимуться не лише комплектуванням військ за удосконаленим порядком та організацією оборонно-мобілізаційної роботи. На них також буде покладено забезпечення та впровадження нової ефективної системи обслуговування й надання сервісних послуг щодо соціального захисту як військовослужбовців, так і членів їхніх родин, резервістів, ветеранів війни та пенсіонерів Збройних Сил й інших військових формувань України.

Робота територіального центру комплектування й надання соціальної підтримки відбувається в трьох напрямках. Перший — рекрутинг, активне комплектування військ, залучення кандидатів на контракт і строкову службу, другий напрямок — оборонна мобілізаційна робота й третій — соціальна підтримка населення.

— Головною відмінністю територіальних центрів комплектування та соціального захисту від військкоматів є відділ рекрутингу, тобто активного пошуку кандидатів на військову службу за контрактом, — розповів начальник відділу рекрутингу та комплектування майор Олександр Мастеровенко. — Відділ укомплектовано сержантами й старшинами, які мають чималий досвід військової служби, бойових дій, мають відповідну додаткову підготовку. Інструктори, які пройшли через горнило війни, викликають більшу довіру в людей. Наприклад, старший сержант Ігор Світличний у складі 25-ї повітряно-десантної бригади воював на Донеччині поблизу Авдіївки, він у нас найкращий інструктор, і його робота приносить дуже добрі результати. Уже багато хлопців після спілкування з ним вирішили служити в десантних підрозділах. Вербувальники-інструктори працюють у місцевих радах, центрах зайнятості населення, навчальних закладах, на вулицях населених пунктів, активно використовують соціальні мережі, місцеві ЗМІ тощо. Передусім ми відбираємо людей для десантних, танкових, розвідувальних підрозділів. У нас налагоджено постійний прямий зв'язок зі штабами військових частин, ми оперативно оновлюємо бази даних військових вакансій. Попри високі рейтинги війська в суспільстві та на ринку праці, ми продовжуємо активну рекламу військової служби.

Один із напрямків експерименту передбачає поліпшення соціальної підтримки резервістів, військових пенсіонерів, які перебувають на обліку у військових комісаріатах. Для цього створено так званий ресепшн, у якому досвідчені працівники, які зустрічають відвідувачів, відповідають на різноманітні питання й надають відповідні консультації приблизно на 70 відсотків питань. До цього ці питання вирішували через листування, що займало значно більше часу громадян і працівників військового комісаріату.

Якщо вирішення питання потребує надання консультації, так би мовити, «фахівця вузького спрямування», то відвідувача супроводжують до відповідного фахівця, де він має змогу дістати ґрунтовнішу відповідь на своє питання. Для поліпшення взаємодії з громадянами області також установлено багатоканальний телефон, оператор якого має можливість з'єднувати абонентів зі спеціалістами за відповідними напрямками. Громадяни області також мають змогу надіслати запит й дістати відповідь на своє запитання через електронну пошту, особисто не відвідуючи комісаріат.

Реформа військкоматів має посилити заходи вербування громадян на військову службу за контрактом, поліпшити обліково-мобілізаційну роботу, забезпечити прозорість і підвищити якість надання адміністративних послуг громадянам

Майбутні центри діятимуть за принципом автоматизованої системи «Єдине вікно», яка на сьогодні є передовим інструментом документообігу, а в майбутньому дасть змогу впровадити Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних, створити електронну базу військового резерву та системи кадрового менеджменту, запровадити рейтингову систему тестування й відбору персоналу територіальних центрів. Усе це зрештою сприятиме вдосконаленню оборонно-мобілізаційної діяльності, виконанню завдання щодо залучення громадян на військову службу й дасть змогу поліпшити ефективність обслуговування та надання сервісних послуг населенню.

— Упровадження єдиної електронної бази даних дасть можливість фахівцям різних служб центру обмінюватись інформацією в автоматичному режимі, — сказав заступник чернігівського обласного військового комісара підполковник Вадим Лільчицький. — Це також дає можливість здійснювати в онлайн-режимі всі види контролю на різних етапах військового управління. Зокрема, замість печаток і штампів на паперових документах проставлятимуть електронні позначки про виконання завдань у спільних базах даних.

Електронні системи значно спрощують процедуру опрацювання документів, економлять час, мінімізують людський фактор під час ухвалення рішень працівниками центру та контрольними органами, що дасть змогу значно знизити корупційні ризики й можливості для перевищення службових повноважень у стосунках із громадянами.

Заступник начальника управління призову та комплектування Головного управління персоналу Генерального штабу ЗС України полковник Валерій Дендебера:

— У провідних країнах світу, таких, як США, Франція, Німеччина, є так звані вербувальні центри. Вони займаються активним пошуком громадян для військової служби за контрактом. Територіальні центри, котрі мають прийти на зміну військкоматам, кардинально відрізнятимуться насамперед новим підходом до здійснення комплектування. Ми плануємо відійти від радянського пасивного способу комплектування за принципом «хто прийшов, із тим працюємо» до активного. Розгортатимуться спеціальні вербувальні дільниці, де з громадянами здійснюватимуть відповідні роз'яснювальні заходи щодо вступу на військову службу за контрактом.

Начальник відділу комплектування військовослужбовцями за контрактом Головного управління персоналу Генерального штабу Збройних Сил України полковник Андрій Полонський:

— Уже нині можна сказати, що, наприклад, за напрямком рекрутингу експеримент приносить добрі результати: Козелецький районний військовий комісаріат виконав планове річне завдання з відбору громадян на контрактну службу на 120 відсотків.

Це стало можливим завдяки зміні форм і методів роботи, посилення саме індивідуальної роботи з потенційними кандидатами на військову службу, з використанням інтернет-ресурсів. Кожен кандидат має змогу вибрати не тільки вид або рід військ, а й частину, посаду, на якій згодом служитиме за контрактом.

Перед початком експерименту всі інструктори відділу рекрутингу пройшли підготовку в Національній академії сухопутних військ на курсах, до яких залучалися іноземні радники, зокрема зі США, адже робота майбутніх центрів відбуватиметься саме за стандартами НАТО.

Таким чином військові комісаріати з наступного року заплановано переформатувати в рекрутингові та соціально-сервісні установи з упровадженням сучасних стандартів і передового міжнародного досвіду, зокрема армій країн — членів НАТО. У таких центрах громадяни мають отримувати якісні інформаційно-сервісні послуги.

Слід зазначити, що під час реалізації пілотного проекту вносять певні корективи щодо функціонування та організаційно-штатної структури, готують пропозиції стосовно внесення змін у нормативну базу. Також у тестовому режимі виконують комплекс організаційних і технічних заходів.

Військовий комісар Чернігівського обласного військового комісаріату полковник Олександр Криворучко повідомив, що пілотний проект, зокрема у форматі рекрутингу, уже дає позитивні результати.

— Планові завдання призову громадян на військову службу за контрактом у військкоматі вже перевиконано. І це ще не кінець року. Інструктори відділу рекрутингу мають довіру з боку громадян, адже їх призначено на посади з бойових військових частин і вони мають бойовий досвід, — сказав Олександр Криворучко.

За інформацією полковника Валерія Дендебери, за 10 місяців цього року план набору громадян на контрактну службу уже виконано на 90 відсотків. Близько 30 тис. громадян, серед яких понад 3 тис. військовослужбовців-строковиків, виявили бажання укласти контракт для проходження служби в лавах Збройних Сил України.

Олександр ПАРІЙ,
Вадим МИСНИК

БОЙОВА МАШИНА КЛАСУ MRAP — УКРАЇНСЬКИЙ ВАРІАНТ

БРОНЕАВТОМОБІЛЬ «ВАРТА» — ПОТУЖНИЙ, З ВІДМІННИМИ ХОДОВИМИ ХАРАКТЕРИСТИКАМИ, НАДІЙНИМ РІВНЕМ ПРОТИМІННОЇ СТІЙКОСТІ ТА БАЛІСТИЧНИМ ЗАХИСТОМ — ТОРІК БУВ ДОПУЩЕНИЙ ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ У ЗС УКРАЇНИ, А НЕЗАБАРОМ ЙОГО ПРОТЕСТУЮТЬ НА ДЕРЖАВНИХ ВИПРОБУВАННЯХ

В умовах гібридної війни, коли бойові дії зведені до позиційного протистояння, надзвичайну небезпеку для особового складу становлять ворожі диверсійно-розвідувальні групи. Тому при виконанні завдань у районі АТО особливо зростає потреба в колісних бронемашинах з посиленим протимінним захистом та балістичною стійкістю, відомих у світі як бойові машини класу MRAP (Mine Resistant Ambush Protected, що в перекладі — захищений від підривів та атак із засідок). Саме таким є вітчизняний спеціалізований бронеавтомобіль «Варта»

Він призначений для перевезення особового складу, доставки боєприпасів, військових вантажів і майна. Ефективний при використанні як автомобіль управління, для забезпечення завдань розвідки, патрулювання, як супровід інших транспортних засобів. Залежно від призначення може виконуватися в кількох варіантах: автомобіль для перевезення особового складу, командно-штабна машина, санітарний автомобіль для евакуації поранених, мобільний мінометний комплекс.

Приналежність машини до класу MRAP передбачає наявність певних характеристик щодо захисту особового складу при підриві на мінно-вибухових пристроях та від вогню стрілецької зброї.

— Наші конструктори, серед яких є й учасники АТО, добре знають, яка машина потрібна військовим у районі бойових дій, — говорить керівник підприємства-виробника Олександр Кузьма. — Вони уважно вивчали сучасні тенденції та світовий досвід у виробництві захищених машин класу MRAP та найкраще з усього цього втілили в конструкцію бронеавтомобіля «Варта».

Спеціалізований броньований автомобіль «Варта»

ОСНОВНІ ТАКТИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО БРОНЬОВАНОГО АВТОМОБІЛЯ «ВАРТА»

Повна маса, кг	17 500
Екіпаж, осіб	2
Десант, осіб	8
Максимальна швидкість по шосе, км/год.	100
Запас ходу, км	1100
Подолання перешкод:	
максимальний кут підйому, градуси	30
максимальний кут крену, градуси	25
максимальна висота вертикальної стінки, м	0,6
глибина водної перешкоди, м	0,85

Форма корпусу машини «Варта» в районі ходової частини має особливу V-подібну геометрію та спроможна змінювати напрям ударної хвилі в разі підриву на мінно-вибуховому пристрої. Зберегти життя екіпажа й десанту має й V-подібна бронекапсула. Вона надійно захистить особовий склад навіть у випадку, коли інша частина машини зазнає руйнування

Підвищення ефективності системи комплексного пасивного протимінного захисту бронеавтомобіля досягається реалізацією певних технічних рішень, зокрема збільшенням дорожнього просвіту, від чого профіль автомобіля виглядає дещо високим. Це деякі фахівці вважають не кращою характеристикою цієї бронемашини. Проте керівник підприємства пояснив, що така конструктивна особливість притаманна всім автомобілям класу MRAP, які на війні, попри їхню важливу роль, є все ж таки допоміжними машинами. Форма корпусу «Варти» в районі ходової частини має особливу V-подібну геометрію та спроможна змінювати напрям ударної хвилі в разі підриву на мінно-вибуховому пристрої. Зберегти життя екіпажу й десанту має й V-подібна бронекапсула. Вона надійно захистить особовий склад навіть у випадку, коли інша частина машини зазнає руйнування. Також бронеавтомобіль «Варта» комплектується протимінними сидіннями з енергопоглинальними демпферними механізмами. Їхнє призначення — мінімізувати максимальне прискорення, яке виникає внаслідок впливу енергії вибуху та запобігти травмуванню особового складу. Такі сидіння оснащені п'ятиточковими ременями безпеки, складними підголівниками та мають настінне кріплення.

За словами начальника лабораторії Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки ЗС України майора Сергія Бісика, розрахунок рівня протимінної стійкості бронеавтомобіля шляхом математичного моделювання підтвердив, що він є достатнім, щоб уберегти життя особового складу при підриві мінно-вибухових пристроїв потужністю до 6 кг у тротиловому еквіваленті під днищем або під колесом машини.

Для бронювання автомобіля «Варта» використана високоякісна бронесталь марки 560 від шведської компанії ARMOX. Вона відповідає класу захисту ПЗСА-5 за ДСТУ 3975–2000 (забезпечує захист від кулі 7,62 мм автоматного патрона 57-БЗ-231с із кулею БЗ (автомат АКМ) з відстані 10 м). Також додатковими бронелистами захищений двигун. Броньоване скло автомобіля має зовнішній метод монтажу, що дозволяє провести швидку заміну при його пошкодженні.

Заслуговує на увагу й внутрішнє оснащення бронеавтомобіля. Так, всередині бронекапсули встановлено надсучасну систему пожежогасіння, вироблену за стандартами НАТО. Вона підвищує шанси екіпажу на виживання навіть при влучанні в неї гранати ручного протитанкового гранатомета. Адже система за допомогою ультрафіолетових та інфрачервоних детекторів виявляє пожежу за 3 мілісекунди (1 с=1000 мс) та ліквідує її за 250 мілісекунд. Газ, який використовується для гасіння, є нешкідливим для людини. Не виділяє отруйних речовин при загорянні й матеріал внутрішнього оздоблення десантного відсіку.

Бронеавтомобіль також має спеціально розроблену автономну систему кондиціонування та обігріву. Вона забезпечує комфортний мікроклімат всередині машини за температури повітря за бортом від –40 до +50°С. Фільтровентиляційна установка забезпечує очищення і подачу повітря в десантне відділення.

Є на борту автомобіля й супутникова навігація та тепловізійний пристрій.

Бронеавтомобіль побудований на спеціалізованому двовісному шасі високої прохідності МАЗ-5434 з колісною формулою 4х4. Оснащений дизельним двигуном потужністю 270 або 330 к. с. та 9-ступінчастою механічною коробкою передач, автомобіль розвиває максимальну швидкість по шосе 100 км/год. При витраті палива 29 л на 100 км запас ходу становить близько 1100 км. Також слід відзначити спеціально розроблену для експлуатації у складних дорожніх умовах підвіску на кшталт тієї, що використовують вантажівки, які беруть участь у перегонах по бездоріжжю серії «Дакар».

На бронеавтомобіль «Варта» встановлено шини підвищеної прохідності зі спеціальними броньованими захисними ковпаками та централізованою системою підкачування. Система працює автоматично та залежно від дорожнього покриття забезпечує необхідний тиск повітря в шинах (для цього водієві необхідно просто увімкнути відповідний тумблер на панелі управління). У разі ушкодження шини система продовжуватиме підтримувати в ній необхідний тиск. Проте, якщо це пошкодження виявиться значним і втрати повітря перевищать номінальну продуктивність компресора, "розумна" система просто заблокує підкачування цього колеса. Якщо ж колесо (або навіть усі) буде сильно пошкоджено, бронеавтомобіль все одно зможе рухатися завдяки гумовим ранфлетам, які дозволяють проїхати по цілковитому бездоріжжю на зруйнованих шинах до 50 кілометрів.

На спеціалізований бронеавтомобіль «Варта» може бути встановлена поворотна турель із кулеметом КТ-7,62 мм або НСВ-12,7 мм. Також можливе встановлення дистанційно-керованого бойового модуля 7,62 мм/12,7 мм.

Наостанок про вартість такого бронеавтомобіля. Зрозуміло, що з такими тактико-технічними характеристиками він не може бути дешевим. Проте виробник стверджує, що завдяки шасі, двигуну та іншим агрегатам мазівської специфікації «Варта» буде значно дешевшою за інші вітчизняні бронеавтомобілі такого класу, побудовані на базі автомобілів далекого зарубіжжя.

Андрій ЛИСЕНКО

Вироби ДП «Ізюмський приладобудівний завод» на цьогорічній Міжнародній виставці «Зброя та безпека» демонструє начальник конструкторсько-технологічного бюро приладобудування підприємства Микола Корсун

ВИСОКА ТОЧНІСТЬ ІЗЮМСЬКИХ ПРИЛАДІВ НАВЕДЕННЯ ЗБРОЇ ДАЄ ЗМОГУ ПОЦІЛИТИ «У КВАТИРКУ»

ЗА СВОЇМИ ХАРАКТЕРИСТИКАМИ ПРИЦІЛИ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА Є ОДНИМИ З НАЙКРАЩИХ В УКРАЇНІ, А ДЕЯКІ НАВІТЬ НЕ МАЮТЬ АНАЛОГІВ У СВІТІ

Державне підприємство «Ізюмський приладобудівний завод» спеціалізується на розробці й виготовленні високоточних оптичних, оптико-механічних та оптико-електронних приладів. Зокрема, оглядові прилади з «ізюмською призмою» встановлено на українських бронетранспортерах БТР-3, БТР-4, «Дозор-Б», танках «Булат» та «Оплот», а лазерними приладами наведення оснащено сучасні переносні протитанкові ракетні комплекси, такі, як «Стугна-П» та «Корсар». За своїми характеристиками ці вироби по праву вважаються одними з найкращих в Україні, а деякі з них навіть не мають аналогів у світі. Наприклад, система лазерного наведення ракети для вертольотів має вагу лише 4 кг, а точність її супроводу становить 25 см. Це настільки високий показник наведення, що дає змогу поцілити, як то кажуть, «у кватирку». До речі, саме такою системою буде оснащено модернізований (за українською версією глибокої модернізації) вертоліт Мі-24.

Одна із сучасних серійних розробок підприємства — прилад наведення ПН-КУ для легкого протитанкового комплексу «Корсар», який виготовляє столичне конструкторське бюро «Луч». Попри його малі габарити й вагу в 4,5 кг, він забезпечує наведення ракети на віддаль до 2,5 км. Прилад оснащено лазерним каналом управління та візирним каналом, через який супроводжується ракета. Точність його наведення — у межах +/- 250 мм.

На цьогорічній виставці «Зброя та безпека» також представили модернізовані прилади нічного бачення (ПНБ) і танкові приціли для командира танка й механіка-водія. Завдяки встановленню електронно-оптичного перетворювача (ЕОП) третього покоління значно поліпшилися їхні характеристики. Зокрема, сучасний ПНБ збільшив дальність прямої видимості до 300 м, тоді як раніше цей показник був утричі меншим. Окрім того, механік-водій упевнено керує бойовою машиною вночі. До речі, деяка кількість таких приладів уже пройшла практичні випробування, і їх постачають у Збройні Сили України.

Також вартий уваги оптико-електронний прилад нового покоління для легкої бронетехніки. Граничний рівень освітленості попередніх моделей дає змогу здійснювати прицільну стрільбу лише ясної ночі, а от в умовах суцільної темряви це неможливо. За словами начальника спеціалізованого конструкторсько-технологічного бюро приладобудування цього підприємства Миколи Корсуна, прилад нового покоління обладнали тепловізором. Він формує на моніторі картинку із чітким зображенням цілі, ніби за бортом ясний день, і забезпечує її виявлення на віддалі до 5 км.

Продемонстрував мені Микола В'ячеславович й одну з перспективних розробок — приціл коліматорний ПКП-12,7 для великокаліберного кулемета. Його створено за сучасними закордонними аналогами, і він дає змогу здійснювати прицільну стрільбу на відстанях від 200 до 1200 м. Водночас точка прицілювання фокусується на вибраному для знищення об'єкті незалежно від того, під яким кутом на нього дивишся крізь приціл. Він також має великий кут огляду, що дає змогу не лише спостерігати за ціллю, не притуляючись обличчям до прицілу, а й стежити за навколишньою обстановкою.

Одна із сучасних серійних розробок «Ізюмського приладобудівного заводу» прилад ПН-КУ для легкого протитанкового комплексу «Корсар» забезпечує наведення ракети на віддаль до 2,5 км

Такі сучасні прилади створюють на високотехнологічному обладнанні. Уже готові вироби проходять низку обов'язкових випробувань у спеціальному центрі тестування. Зокрема, ідеться про механічні випробування на стійкість до вібрації та ударів, які техніка повинна витримати під час транспортування, десантування та в умовах реального бою. Наявна апаратура дає змогу перевірити прилад на стійкість до таких великих перевантажень, які утворюються, наприклад, під час пострілу з артилерійських систем великих калібрів.

Прилади також випробовують у спеціальних камерах, де створюються різні кліматичні умови. Зокрема, у кліматичній камері їх перевіряють на вплив як високих (від +50 або навіть +120 градусів), так і низьких температур (від -20 до -60 градусів). Тестують їхню стійкість і до запотівання, перевіряють і на герметичність. У камері «соляного туману» тестують вироби, які експлуатуватимуть на кораблях вітчизняних ВМС ЗС України.

Сергій ВОРОНКОВ

ПТРК TOW МОЖЕ ПРОБИТИ ДО 630 мм ГОМОГЕННОЇ БРОНІ

Важкий протитанковий ракетний комплекс (ПТРК) BGM-71 TOW прийняли на озброєння армії США 1970 року. Відтоді було виготовлено близько 650 тисяч його різних модифікацій. Одразу після створення цей ПТРК швидко замінив в американській армії застарілі протитанкові ракети і безвідкатні гармати. Перше бойове застосування комплексу відбулося під час війни у В'єтнамі. 2 травня 1972 року за допомогою TOW, встановленого на вертольоті XM26, було знищено чотири танки, вантажівку і 105-мм гаубицю. Стрільба велася з відстані у 2700 метрів. Такий вдалий дебют довів бойову ефективність TOW і заклав основу для збільшення їхнього виробництва і використання на десятиліття вперед. В останні роки TOW удосконалили, і він став ще більш грізною зброєю.

ПТРК TOW складається зі станка, пускової установки, систем наведення і управління. Двигун ракети двокамерний, твердопаливний. Залежно від моделі ракети бронепробиття становить від 430 до 630 мм гомогенної броні.

Важкий ПТРК TOW розміщується на різних платформах, включаючи бронетранспортери, бойові машини піхоти і високомобільні транспортні засоби на кшталт HUMVEE. Крім наземного розміщення, TOW був також інтегрований у бортові системи ударних вертольотів, зокрема Bell AH-1 Cobra.

У відповідь на застосування імовірним супротивником композиційної броні була розроблена ракета TOW-2, оснащена бойовою частиною (БЧ) великого калібру з наконечником у головній частині для підриву заряду вибухової речовини на оптимальній відстані від перешкоди. Поява реактивної броні спричинила розробку ракет TOW-2A і TOW-2B.

Ракета TOW-2A оснащена новою БЧ (діаметр 154,2 мм) тандемної конструкції. Маса основного заряду 5,9 кг. При зіткненні ракети з ціллю додатковий заряд вибухає, утворюючи струмінь розплавленого металу і газу та підриває вибухову речовину реактивної броні. Кумулятивний струмінь основного заряду через отвори в реактивній броні забезпечує пробиття основної броні танка. За допомогою механічного перемикача, що знаходиться на головній частині наконечника і спрацьовує при ударі об перешкоду, здійснюється затримка детонації основного заряду після підриву і руйнування реактивної броні допоміжним зарядом. Підрив основного заряду відбувається на відстані близько 450 мм від перешкоди, повідомляє oruzhie.info.

ПТРК TOW

Нині ведуться роботи зі створення ПТКР з новою системою наведення за радіопроменем, що працює в міліметровому діапазоні хвиль. Таким чином відмова від використання дротів для передачі команд у системі наведення усуває обмеження щодо дальності й швидкості польоту ракети і дозволяє збільшити прискорення на ділянці розгону. При цьому швидкість польоту ракети буде надзвукова (максимальна швидкість існуючих ракет 200 м/с).

Модернізація цього комплексу триває й до сьогодні. Роботи спрямовані на подальше підвищення бойової ефективності ПТРК, зменшення масогабаритних характеристик і кількості устаткування, що входить до його складу. Зокрема за завданням командування сухопутних військ була розроблена нова пускова установка ITAS. Її основна відмінність від базової моделі в тому, що всі прилади об'єднані в компактний блок, у ній використовується новий комбінований приціл, лазерний далекомір і вдосконалена апаратура управління ракетою.

Інф. «НА»

СОКИ, ФРУКТИ, МОЛОЧНІ ПРОДУКТИ БУДУТЬ У СОЛДАТСЬКОМУ РАЦІОНІ І НА ПОЛІГОНАХ, І В РАЙОНІ АТО

Трохи більше як місяць залишається до завершення першого етапу переходу Збройних Сил на нову систему харчування. Про поступ продовольчої реформи у військах, перспективи її подальшого впровадження ми розмовляли з начальником Центрального продовольчого управління Тилу ЗС України полковником Миколою Куклюком

Насамперед процес переходу на нову систему харчування планується завершити у військових навчальних закладах та у навчальних центрах, де є молоді солдати

— Миколо Миколайовичу, до кінця поточного року залишається не так багато часу. Скільки частин із запланованих на цей рік залишилося перевести на харчування за Каталогом?

— На нову систему харчування 1 грудня переходять іще шість військових частин — останні з визначених на поточний рік. Це десантно-штурмова бригада, полк спеціального призначення, два військово-медичних клінічних центри, навчальний заклад та авіаційна частина. Тобто перехід на харчування за Каталогом відбувається планово, тож, як і було намічено, до кінця року у 23 військових частинах буде впроваджено нову систему продзабезпечення.

— І яка загальна кількість бійців уже цього року відчуває переваги оновленого меню?

— Близько двадцяти тисяч військовослужбовців. Це не стала кількість, оскільки в навчальних центрах, де вже харчуються по-новому, кількість особового складу періодично змінюється.

— А далі буде більше?

— Так. Реформа на солдатській кухні триватиме й наступного року, зупинятися ми не будемо.

— У скількох частинах відчують реформу продовольчого забезпечення до кінця наступного року?

— Плануємо, що до ста військових частин нам удасться охопити. Але тут слід обов'язково зауважити, що це стане можливим за умови відповідного фінансування й введення в штат військових частин посад кухарів та іншого персоналу військових їдалень.

— Про які частини йдеться? За якими критеріями визначають, яку із частин буде переведено на нову систему наступною?

— Насамперед ми плануємо завершити перехід усіх військових навчальних закладів. Також ідеться про навчальні центри, де є молоді солдати. Людина вперше потрапляє у військове середовище, і наше завдання — мінімізувати дискомфорт, який вона природно відчуває після зміни середовища, у якому перебувала раніше. Крім них, пріоритет буде надано військовим частинам Сил спеціальних операцій і Десантно-штурмових військ, а також бойовим механізованим, артилерійським, танковим бригадам. І лише після цього запроваджуватимемо нову систему в частинах Повітряних Сил, бо на сьогодні харчування льотчиків є досить непоганим. Що стосується підрозділів ППО, то для них ми плануємо запровадити дещо іншу систему, зокрема кейтеринг.

— Виходячи з цьогорічного досвіду, скільки в середньому обходиться державі ремонт та облаштування військових їдалень, придбання й встановлення нового обладнання? Чи вистачить запланованих у бюджеті коштів на здійснення наміченого наступного року?

— Ремонт їдалень ми маємо здійснювати в усіх військових частинах незалежно від того, чи харчуються вони за Каталогом, чи за системою аутсорсингу. Крім того, з тих 23 частин, які переведено нинішнього року на нову систему, є такі, де не було потреби в ремонті їдалень або закупівлі обладнання. Наприклад, Національна академія сухопутних військ у Львові та Західна ВМБ в Одесі. Є військові частини, де потрібні були відносно невеликі витрати для оновлення інфраструктури продслужби. А ось для ремонтних робіт, наприклад, у навчальному центрі ДШВ в Житомирі, у якому фактично з нуля було відновлено їдальню на дві тисячі особового складу, перекривали дах будівлі, оновлювали системи водовідведення, електропостачання тощо, потрібні були значні кошти.

До кінця року у 23 військових частинах буде впроваджено нову систему продзабезпечення. Близько двадцяти тисяч військовослужбовців відчують переваги оновленого меню

Переваги нової системи організації харчування очевидні. Серед основних переваг це те, що солдатський раціон став значно багатшим. А ще великий плюс у тому, що ми вводимо в штат військових частин посади кухарів і таким чином сприяємо зростанню боєготовності підрозділів, оскільки знімаємо проблему забезпечення особового складу гарячою їжею поза межами ППД, у районах виконання бойових завдань, на полігонах.

— А чи буде різнитися солдатське меню в ППД та на полігонах або в районі проведення антитерористичної операції?

— Наприклад, підрозділам частин ССО, які вже переведено на нову систему, коли вони перебувають на полігонах або під час виконання завдань у районах АТО, продукти для приготування страв постачають за Каталогом. Те саме у військово-медичних клінічних центрах. Харчування в них відбувається за Каталогом не лише в пунктах постійної дислокації, а й у мобільних військових госпіталях, які виконують завдання в АТО. Десантно-штурмову бригаду, яка також переходить на харчування за новою системою з 1 грудня, в АТО забезпечуватимуть продуктами за Каталогом. Тобто особливої різниці між харчуванням у ППД й поза їхніми межами бійці не відчуватимуть. На польових кухнях, звісно, не вдасться приготувати крильця гриль або реберця, але командир матиме змогу замовити продукти для приготування страв під ті умови та обстановку, у яких перебуває частина. Навіть у польових умовах до солдатського столу надходитимуть молочні продукти, соки, фрукти, свіжі овочі — не лише традиційні, наприклад, картопля, капуста чи буряки, а й зелень, болгарський перець тощо. Начпрод матиме змогу замовити, приміром, сік у стограмових пакетах і видати його бійцям перед маршем. Здавалось би, дрібниця, але спробуйте вирішити це питання, якщо сік розлито в трилітрові банки… Тобто за грамотної організації роботи начальника продовольчої служби, належного планування харчування особового складу навіть у польових умовах, у бойовій обстановці бійців можна годувати якісними й різноманітними стравами.

— У контексті попереднього запитання: чи є потреба в оновленні парку польових кухонь?

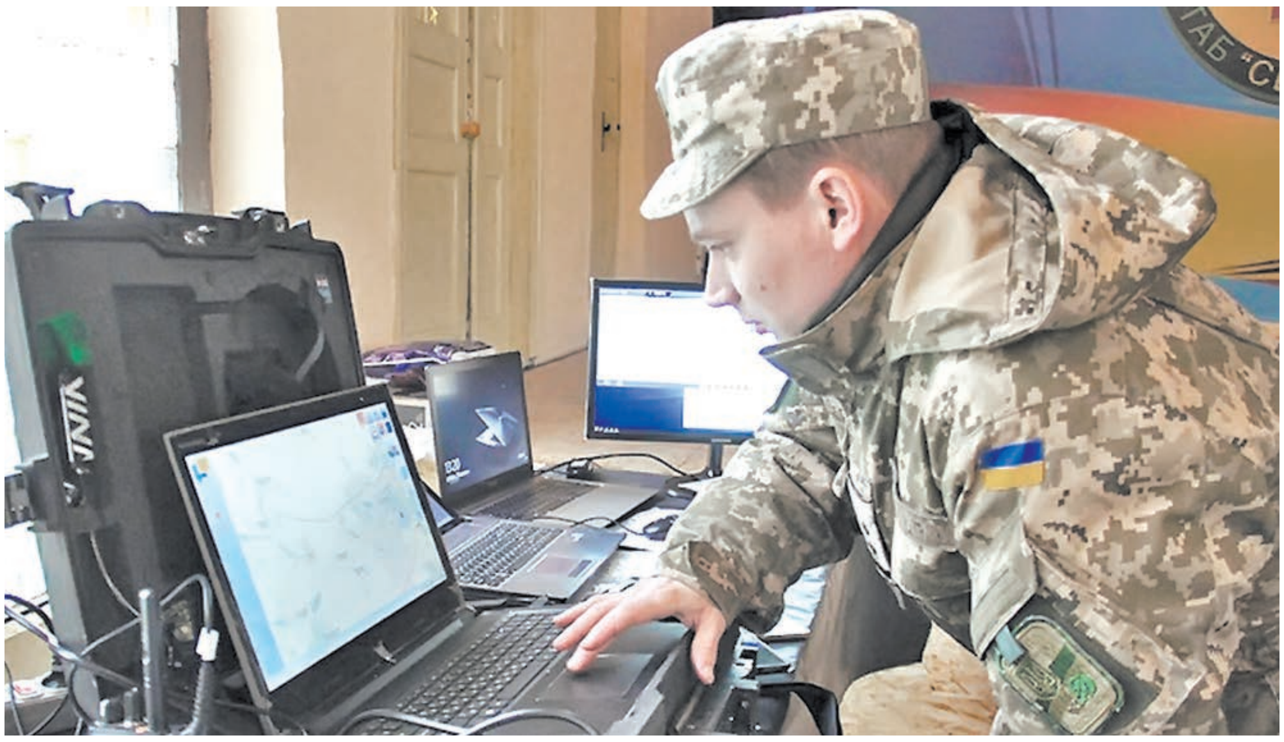
— Ні, такої потреби на сьогодні немає. На наших технічних засобах приготування їжі, які використовують у польових умовах, можна приготувати різноманітні страви. Тобто немає проблеми в приготуванні в польових умовах двох-трьох перших або других страв, як це передбачено в Каталозі, — польові кухні, які в нас є, дають змогу виконувати ці завдання.

— Миколо Миколайовичу, за підсумками першого етапу реформи є якісь зауваження до нової системи харчування, пропозиції від бійців?

— Пропозиції є, ми над ними працюємо, адже нічого не стоїть на місці. Реформа — це не кінцева зупинка, а тривалий шлях, і є що вдосконалювати. До того ж треба врахувати той факт, що не кожна армія, у якій діє подібна система харчування, веде водночас бойові дії. У нас уже накопичено певний власний досвід, є свої напрацювання, і за необхідності ми можемо оперативно вносити корективи, адже тепер усі питання, що стосуються організації харчування військовослужбовців, можна вирішувати на рівні Міністерства оборони.

— Дякую за розмову.

Бесіду вів Іван СТУПАК

KaSPer дає змогу якнайскоріше побачити локацію, де було поранено чи травмовано військовослужбовця

У РАЙОНІ АТО ВИПРОБОВУЮТЬ УНІКАЛЬНУ МЕДИЧНУ ІНФОРМАЦІЙНУ СИСТЕМУ

Уявіть собі такий сценарій: під час запеклого бою один із бійців зазнає поранення. Йому вистачає сили дотягнутися до розвантажувального жилета й зробити один-єдиний рух — смикнути дротяне кільце, уставлене в невелику чорну коробочку. Але цей єдиний рух на межі зусиль уже запустив механізм порятунку солдата, допомога вже в дорозі!

Той невеликий чорний предмет — персональний рятувальний радіомаяк, який починає видавати в ефір сигнал SOS і передавати геодані стосовно розташування бійця на полі бою. Ворожі РЕБ або інші засоби пригнічення радіосигналу йому нестрашні. Отже, коли спрацьовує індивідуальний маячок, кодований імпульс надходить на планшет тактичного медика підрозділу, що веде бій. Медик, користуючись отриманою інформацією, відшукує бійця й витягує його в так зване «гніздо евакуації», де надає йому першу допомогу. Туди вже мчить евакуаційний транспорт, адже інформація про «трьохсотого» синхронно надходить у медпункт батальйону. Дорогою до медпункту батальйону супроводжувальний медик зчитує інформацію з індивідуальної магнітної картки пораненого солдата. На ній завчасно записано інформацію: паспортні дані, належність до підрозділу, нетерпимість до того чи іншого медичного препарату та особливі позначки. Санінструктор також уносить у систему та на персональну картку бійця дані про поранення, тиск, температуру тощо. Це ті дані, які сьогодні заповнюють вручну на бланку «форми 300». І поки солдата транспортуватимуть на медичний пункт батальйону, там уже знатимуть, який спеціаліст потрібен, які інструменти або препарати слід підготувати негайно. Але й це ще не кінець ланцюжка. Якщо поранення важке, а стан критичний, то інформацію про пораненого супутниковими каналами передають далі: у медпункт бригади, мобільний військовий госпіталь або стаціонарний госпіталь чи районну лікарню, де на нього чекають готові до дій бригади хірургів. Водночас відповідальний медик координує й створює найкраще плече медичної евакуації: передає маршрут до найближчого медзакладу, повідомляє характеристики й інформацію про кількість поранених, викликає додатковий медичний транспорт тощо. Водночас у вищих штабах відповідальні за медицину офіцери-координатори отримують узагальнені статистичні дані про кількість поранених, місця їхнього зосередження та обсяг наданої допомоги. І все це відбувається в режимі реального часу, без утрати таких дорогоцінних «платинових хвилин» і «золотої години»! Фантастика, скажете ви. Та ні, це реальність: саме так працює інформаційна система екстреної евакуації поранених і медичного забезпечення KaSPer, яку створили військові науковці Наукового центру зв'язку Військового інституту телекомунікацій та інформатизації.

У районі проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях проходить чергова серія практичних випробувань цієї унікальної розробки.

На базі одного з мобільних військових госпіталів та однієї з бойових бригад ЗС України, що виконує бойові завдання на лінії зіткнення з противником, було розгорнуто дослідний район. Випробування триватимуть близько двох місяців. Про це повідомив старший робочої групи науковців ВІТІ майор медичної служби Сергій Полторацький.

До складу робочої групи входять офіцери-зв'язківці, які відповідатимуть за технічний бік випробувань. Але акцент буде зроблено саме на медичній складовій. У тестах буде задіяно бійців підрозділів, медиків тактичної ланки, персонал одного з мобільних госпіталів АТО.

Коли спрацьовує індивідуальний маячок пораненого, кодований імпульс надходить на планшет тактичного медика підрозділу. Той, користуючись отриманою інформацією, відшукує бійця й витягає його в так зване «гніздо евакуації»

— До цього ми здійснювали польові випробування на одному з військових полігонів ЗС України, — розповідає майор медслужби Сергій Полторацький. — Але було задіяно персонал, завчасно навчений для роботи із системою. Цього разу завдання складніше: ми маємо підготувати до роботи й навчити застосовувати систему людей із військ, які до цього не мали справу з такими програмами. Гадаю, нам це вдасться, адже програмний інтерфейс розроблено з урахуванням інтуїтивного розуміння команд і позначок. Тож для вивчення та опанування не треба буде багато часу навіть тим, котрі не дружать із новітніми технологіями.

Один з учасників робочої групи науковців підполковник Микола Мосесов розповів, що вже зацікавилися українською розробкою військові вчені зі США. Річ у тім, що в їхній армії таку систему прийнято на озброєння, і вона працює. Але тільки в ланці від бригади і вище. Власне, ця система й стала, так би мовити, моделлю для створення вітчизняної розробки. Американці, тестуючи свою медичну інформаційну систему під час бойових дій в Іраку, зіткнулися з проблемою запізнення інформації під час проходження даних через супутник. Українці цю проблему розв'язали, застосувавши певні інноваційні рішення у сфері телекомунікації.

— Якщо боєць не матиме штатний радіомаяк, то він зможе використати замість нього звичайну рацію «Моторола». До того ж ми подбали про те, щоб усі дані, які вводять через систему, було захищено від перехоплення противником, чи від пригнічення засобами РЕБ ворога, — кажуть розробники.

Науковці Військового інституту телекомунікацій та інформатизації розповіли, що вони паралельно працюють над іще одним проектом — приладом, який би в режимі реального часу контролював усі життєві показники бійця: частоту пульсу, кров'яний тиск, температуру тіла тощо. У перспективі під час створення єдиного бойового комплекту піхотинця цей медичний прилад стане його складовою частиною. І це не фантастика, а справа найближчих років.

Володимир СКОРОСТЕЦЬКИЙ

KaSPer ЗАМІНИТЬ МОБІЛКИ Й ВИКЛЮЧИТЬ ДУБЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Одним з об'єктів, де розгорнуто KaSPer для випробування, є військовий мобільний госпіталь на Донецькому напрямку. Минуло небагато часу від початку дослідних робіт, але військові медики вже відчули різницю й охоче діляться враженнями.

Начальник військового мобільного госпіталю підполковник медичної служби Павло Пилипенко:

— Ми вже встигли оцінити переваги цієї системи. Якщо кількома словами, то програма дає нам змогу якнайскоріше побачити локацію, де було поранено чи травмовано військовослужбовця. Потім — здійснювати моніторинг доправляння постраждалого в найближчий медичний пункт підрозділу, а далі — в найближчий лікувальний заклад, де буде надано кваліфіковану медичну допомогу. Ми в режимі реального часу бачимо, як рухається евакуаційна машина, скільки в ній поранених людей і якої саме допомоги вони потребують. Відповідно, поки вони в дорозі, ми вже знаємо, до чого нам готуватися.

Нині проблема доправляння пацієнтів у госпіталь полягає у тому, що ми не бачимо, на якому шляху евакуації перебуває машина, і не можемо моніторити стан поранених під час руху. Проблема насамперед стосується стійкого зв'язку й передачі даних, бо користуватися мобільним зв'язком командування заборонило. Під час використання цієї системи все відбуватиметься в онлайн-режимі. Навчений диспетчер одразу заповнюватиме медичну форму, і ця інформація одразу надходитиме у вищі ланки медичного управління. Це економитиме час — ті самі «платинові хвилини» й «золоту годину», які для лікарів усіх ланок є надважливими.

Оператор медичної частини військового мобільного госпіталю солдатів військової служби за контрактом Марія Петрова:

(Її безпосередньо залучено до тестування програмного забезпечення. Вона стверджує, що система KaSPer дуже спростить роботу медичному персоналу польових госпіталів).

— Нині паперова робота займає левову частку робочого часу, — каже вона. — Це має вигляд приблизно такий: ми заповнюємо паперовий варіант документації на кожного хворого в приймально-сортувальному відділенні, потім перефотографовуємо його й на іншому комп'ютері переводимо в електронний вигляд. Після цього інформація «збивається» у звіти й надходить далі по керівних медичних інстанціях. Зазвичай це займає цілий день. І процес триває безперервно. А ця програма дає змогу узагальнити інформацію настільки, що зникають фактично всі ланки цього довжелезного ланцюга паперотворення. Паперова робота зникає, дублювання інформації зникає, і звіти також зникають, тому що будь-яка медична ланка, будь-який начмед отримують цю інформацію синхронно. Медик у бригаді, госпіталі або штабі сектору може онлайн зайти й переглянути поточну ситуацію. Вигляд програми елементарний. Я коли вперше її активувала, то KaSPer нагадав мені комп'ютерну гру. Насамперед побачила дуже просту формулу заповнення даних: там усього дев'ять пунктів. Інформацію вносити легко, адже медичні кодування стандартні. Головне, що там не треба навіть глибокого знання комп'ютерної техніки. Тобто пересічний юзер ПК впорається після нетривалого інструктажу.

Інф. «НА»

«НА «ЧОРНІ ДОШКИ» ПРИРІКАЮЧИ ЇХНІХ ЖИТЕЛІВ

Роман Круцик — заступник голови Всеукраїнської громадської організації «Меморіал», яка опікується вшануванням жертв радянського режиму, також і Голодомору 1932–1933 років. Роман Миколайович, опираючись на документи НКВС і результати власних розслідувань, написав кілька книжок про масові нищення українців чекістами.

Напередодні чергової річниці Голодомору 1932–1933 років ми попросили пана Романа розповісти про витоки, причини і наслідки однієї з найбільших трагедій не лише в історії нашого народу, а й усього людства

— Масове винищення українців, започатковане Москвою 1932 року, стало лютою відплатою українському народу за спротив, який він їй чинив як за часів Української Народної Республіки, так і після, — говорить Роман Миколайович. — Встановивши зрештою в Україні свою владу, російські більшовики вирішили дати українцям «останній і рішучий бій», як співалося в одній з їхніх пісень, остаточно покінчивши з будь-якими проявами вільнодумства, не кажучи вже про намагання побудувати незалежну Українську державу.

Прагнення мати власну державу і почуватися на своїй землі господарями були притаманні українцям і після того, як перестала існувати УНР. Селянські повстання, що відбувалися в усіх регіонах України, це підтверджують. У Москві зрозуміли: допоки не покінчимо з українським селянином — мудрим, далекоглядним, а інколи й хитруватим, доти не почуватимемося господарями України. Це і було однією з головних причин колективізації українського села, коли людей силою примушували вступати до колективних господарств, при цьому відбираючи в них останню зернину. Тих, хто найбільше опирався, називали куркулями і депортували за межі України. Точна цифра таких людей наразі невідома, але йдеться про 500–600 тисяч.

— І люди корилися волі партії, залишаючи рідні домівки?

— Та де там: уже під час колективізації спалахували повстання, селяни ліквідовували найбільш злісних представників органів влади, підпалювали зібране на залізничних станціях збіжжя. Той, хто сумнівається в цьому, нехай відвідає архів СБУ, де ознайомиться із сотнями документів, які підтверджують мої слова. Або ж хай завітає до Музею совєтської окупації, який я створив і очолюю: там знаходяться сотні теж документальних підтверджень масового спротиву наших дідів і прадідів.

Загалом починаючи з перших днів окупації України більшовицькою Росією і до самого початку Голодомору на її теренах відбулося майже 8 тисяч повстань. Так, вони були різні за кількістю учасників, але вони були. І цього ніхто й ніколи не спростує. Вже коли вимирали українські села, Косіор — один із катів нашого народу, на черговому з'їзді ВКП (б) заявив: «Українське селянство є для нас дуже небезпечним. І нам потрібно або схилити його на наш бік, або ж знищити».

Масове винищення українців, започатковане Москвою 1932 року, стало лютою відплатою українському народу за спротив, який він їй чинив як за часів УНР, так і після, і намагання побудувати незалежну Українську державу

— Коли з'явилися перші ознаки Голодомору?

— Нагадаю, що українці голодували і на початку 20-х років — відразу після встановлення радянської влади. Але тодішні масштаби голоду, якщо порівнювати їх з Голодомором 30-х, були значно менші. Історики-дослідники цієї трагедії вважають, що його витоки сягають зими 1928 року, коли була запроваджена так звана продрозверстка. Стосовно тих, хто не виконував її, застосовувалися репресивні заходи: людей позбавляли худоби, землі, реманенту, зерна. Навесні 1928 року голова українського уряду Влас Чубар доповідав Молотову про те, що Україна, «згідно з нашою продрозверсткою» спроможна дати 272 мільйони пудів хліба. А це майже половина від усіх союзних хлібозаготівель. Словом, Голодомор наближався до українського селянства повільно.

— У ті страшні роки існували «чорні дошки», на які заносилися цілі колгоспи й села…

— Ідея щодо їхнього запровадження належала ще одному кату українського народу — Лазарю Кагановичу, руки якого були по лікті в українській крові. Цю ідею Лазар Мойсейович висунув у листопаді 1932-го, а Сталін, звісно, підтримав її, зауваживши, що «це стимулюватиме колгоспників краще працювати». Незабаром була ухвалена постанова «Про занесення на «чорну дошку» сіл, які злісно саботують хлібозаготівлі». І ще не висохло на ній чорнило, як до сотень сіл було припинено постачання продуктів харчування. На «чорні дошки» заносили цілі села, прирікаючи їх на вимирання.

Під час складання списків для занесення на «чорну дошку» до уваги бралися не тільки відсотки, які відображали реалізацію плану хлібозаготівель, але й політичне минуле села, починаючи з 1919 року. Наприклад, наявність серед його уродженців як активних діячів часів Української Народної Республіки, так і тих, чиї родичі служили в її війську. А також участь селян у «куркульських повстаннях», негативне ставлення до колективізації та розкуркулення тощо. Якщо «класових ворогів» і не було, то їх «виявляли». Зауважу, що список цих сіл визначали місцеві партійні і радянські органи. Наприклад, за рішенням Вінницького обкому партії село Мазурівка потрапило на «чорну дошку» тому, що тут народився «петлюрівський отаман Хмара», а село Турбів заслужило покарання за «велику засміченість петлюрівським елементом». Село Лютенька, що на Полтавщині, потрапило у списки, бо звідтіля теж походив повстанський отаман Леонтій Христовий.

— Окрім цього існував ще й так званий закон про п'ять колосків…

— Так, 7 серпня 1932 року Сталін ініціював ухвалення постанови «про охорону майна державних підприємств, колгоспів і зміцнення соціалістичної власності». Тож за крадіжку колгоспного майна вводилися суворі судові покарання аж до найвищої міри — розстрілу з конфіскацією майна. Якщо хочете дізнатися, як він діяв, погортайте газети тих часів. У мене від прочитаного волосся стає дибки…

СВІДЧЕННЯ-СПОГАДИ УКРАЇНЦІВ, ЯКИМ ПОЩАСТИЛО ВИЖИТИ У ТРАГІЧНІ 1932–1933 РОКИ

Данило ДОВГАЛЬ:

— Спочатку вмирали потроху, один там умре, два чи три в селі. Була церква, били в дзвони за покійниками, а тоді додзвонилися до того, що вже не вправлялися. Треба було день і ніч дзвонити, бо пачками почали помирати.

Усе їли: і липовий лист, і конюшині голівки, і кропиву жалку, і кукурудзяні качани без зерна, і лушпайки з картоплі, товкли і їли. Багато ходило опухлих. І коней дохлих їли, курей усіх позводили.

Галина ПАВЛИШ:

— У нашій сім'ї було троє дорослих і двоє малих. Їли макуху, липу, рачки, козельці, хліба і картоплі не було. В село Березовиця приїхали якісь люди і забирали, в кого що залишилося, навіть квасолю, яку поклали в колиску до немовляти.

А в сусідів, які жили за яром, вимерла родина. Бабуся і внучка опухли вже були. От її бабуся і зварила в казанку. Протрималася ще трохи. Однак Богові душу віддала. А на призбах, у садах — то тут, то там мертвяки, дехто ще ворушився. І така тиша над селом — наче людей ніде немає, ніби вимер увесь світ. Ні кішки не видно, ні собаки. Села спорожніли.

Григорій БАБІК:

— Під час голодомору ми з сестрою були ще малі й не розуміли того, що відбувається. Але пам'ятаю, що корови не було, хліба не було. Ми щоранку просили їсти, а мати тихо плакала. Тоді босоніж вибігали надвір і «паслися». Їли калачики і спориш. Наїмося, аж животи заболять, а через годину знову просимо їсти.

Улітку всі «їстівні дерева» стояли без листя скільки можна було дістати. А діти залазили вище і «паслися». Їли все, що траплялося під руку, і часто труїлися, або забивався кишечник.

Надія ДЯЧЕНКО:

— У сім'ї нас було семеро: я, мати та ще п'ятеро сестер. Їли ми і мерзлу картоплю, і буряки, які майже рік лежали на землі й були непридатні в їжу. Знайдена картоплина чи буряк були великою та радісною знахідкою. Вдома її ділили на всіх, тож діставалося дуже мало. З кожним днем їжі ставало все менше. Люди втрачали рідних. Згодом померли всі п'ятеро сестер. Я залишилася з мамою. Бабуся ослабла.

А ще ми їли варене листя з дерев. Іноді тільки-но починали варити, як заходили посланці більшовицької влади і вивертали все з горщиків. Я й досі не розумію, як нам з матір'ю вдалося вижити в ті страшні роки.

Зінаїда РОВЕНЕЦЬ:

— Я добре пам'ятаю 1933 рік. Один чоловік, що жив через чотири хати, поховав дитину, а коли вернувся з цвинтаря, то вже друга дитина померла. На другу вже не було з чого робити труну, то тільки в тряпки обмотав і поховав. Нас урятувало те, що наша хата в долині, тут багато всяких рослин росте, то ми те все їли. А ті люди, що жили на горбах, більше потерпіли від голоду. Не буду більше казати, не можу, бо серце рветься.

ЗАНОСИЛИ ЦІЛІ СЕЛА, НА ГОЛОДНУ СМЕРТЬ...»

Мешканець села Мартинівки І.Дуля «потайки зібрав на колгоспній ниві 4,5 кілограма колосків». Виїзна сесія Харківського обласного суду засудила «одвічного ворога всіх трудящих» І. Дулю до розстрілу!

Наприклад, на шпальтах гадяцької районної газети «Будівник комунізму», що на Полтавщині, за 12 липня 1933 року вміщено допис «Заклятого ворога — до розстрілу!». Її автор повідомляє про те, що мешканець села Мартинівки І.Дуля «потайки зібрав на колгоспній ниві 4,5 кілограма колосків». Розглянувши цю справу, виїзна сесія Харківського обласного суду засудила «одвічного ворога всіх трудящих» І. Дулю до розстрілу!.. Газети початку 30-х рясніли повідомленнями аналогічного змісту! Якщо вірити головному компартійному рупору газеті «Правда», то лише за 5 місяців 1933 року було засуджено 54 645 осіб, з яких 2 110 — до вищої міри покарання.

Загалом вищезгаданий закон передбачав за розкрадання колгоспного майна «розстріл або ж позбавленням волі до 10 років з конфіскацією всього майна». Амністія у цих випадках заборонялася.

Діставалось і дітям. Про це свідчать документи. Наприклад, у доповідній записці начальника політсектору МТС Київської області А. Налімова, яку він адресував керівникам УРСР, йдеться про масові випадки самосуду над дітьми — порушниками закону. Зокрема про те, що влітку 1933-го у селі Бурти Смілянського району голова сільради та уповноважений облвиконкому арештували двох дівчаток — 12 і 14 років, яких піддали жахливим тортурам: палили руки сірниками, пальці кололи голками. А коли вони, не витримавши тортур, померли, їхні тіла закопали в лісі!..

Діти були найуразливішими і гинули найчастіше: від опухання та хвороб, ставали жертвами канібалізму. Люди, які пережили жахіття 1932–1933 років, розповідали, що селами блукали юрби виснажених дітей. Батьки, які теж потерпали від голоду, все ж намагалися рятувати своїх кровиночок. Тож залишали їх у лікарнях, державних установах, у під'їздах будинків і просто на вулицях, сподіваючись, що небайдужі перехожі допоможуть їм потрапити до дитбудинків. У Києві, починаючи з січня 1932 року, вкрай загострилася ситуація з безпритульними дітьми. Якщо до цього часу безпритульними були діти шкільного віку та підлітки, то в 1932-му з'явилися діти віком від 1 до 4 років. Їх більшало з кожним днем , а міські служби не були готові прихистити таку кількість неповнолітніх безхатченків.

— Чи правда, що під час Голодомору траплялися випадки канібалізму?

— Звичайно: селян довели до такого стану фізичного виснаження, що батьки вбивали одних дітей, аби прогодувати людським м'ясом решту.

Жителька Київщини залишила в хаті трьох дітей, а сама вийшла у справах. Двоє з них — хлопчик і дівчинка — вбили молодшу сестру і почали її їсти!.. Керівництво Київського облвиконкому звернулося до голови уряду УРСР Власа Чубаря з проханням надати селянам продовольчу допомогу. У своєму зверненні вони інформували голову уряду про те, що селяни пухнуть від голоду, їдять котів, собак. При цьому повідомляли й таке: «...Зареєстровано кілька випадків людоїдства. Зокрема, в Тетіївському районі одноосібниця зарізала та з'їла свою доньку 10 років. А родина колгоспника… забила та з'їла чужого хлопчика».

На думку багатьох фахівців з психіатрії, люди, виснажені голодом, втрачали відчуття реальності, розум і, вбиваючи власну дитину чи іншого родича, не розуміли, що роблять. Я впевнений, що коли б відбувся суд над компартійним режимом СРСР, то ці документи слугували б доказами у скоєнні ним страшних злочинів.

ГОЛОДОМОР 1932–1933 РОКІВ: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР

КІЛЬКІСТЬ ЗАГИБЛИХ

Скільки людей загинуло від Голодомору 1932–1933 років, і досі достеменно не відомо. Адже за вказівкою влади загиблим приписували смерть від серцевих нападів та інших захворювань, непов'язаних із виснаженням організму. Але більшість істориків все ж схиляються до думки, що у 1932–1933 роках голодною смертю померли понад 4 мільйони українців.

ГЕОГРАФІЯ ГОЛОДОМОРУ

Найбільше українців загинули у сучасних Харківській, Київській, Полтавській, Сумській, Черкаській, Дніпропетровській, Житомирській, Вінницькій, Чернігівській, Одеській областях та в Молдові, яка тоді була у складі УРСР. Близько 81% загиблих від голоду в Україні були українцями, 4,5% — росіянами, 1,4% — євреями та 1,1% — поляками. Серед жертв було також багато білорусів, болгар та угорців.

ОФІЦІЙНЕ ВИЗНАННЯ

Саме слово «голодомор» уперше з'явилося у друкованих працях українських емігрантів у Канаді та США 1978 року. У СРСР на той час історикам дозволяли лише говорити про «труднощі з продовольством», але не про голод.

У грудні 1987 року перший секретар ЦК КПУ Володимир Щербицький, виступаючи на урочистостях з нагоди 70-ліття Української РСР, визнав факт голоду 1932–1933 рр.

На цю тему почали дискутувати дедалі відвертіше, 1990 року ЦК Компартії України дозволив публікацію книжки «Голод 1932–1933 рр. в Україні: очима істориків, мовою документів».

2006 року, за часів президента Віктора Ющенка, СБУ розсекретила понад 5 тисяч сторінок державних архівів щодо Голодомору.

«ТО БУВ СПРАВЖНІЙ ГЕНОЦИД…»

Згідно з результатами дослідження, проведеного соціологічною службою «Рейтинг», більшість опитаних українських громадян вважають, що Голодомор 1932–1933 років був геноцидом українського народу.

З цим погоджуються практично всі жителі західних регіонів України — 97 відсотків від загальної кількості опитаних, більшість жителів Центру — 78 відсотків, близько 60 відсотків жителів Півдня і майже 50 відсотків населення Сходу.

Ні для кого не є таємницею те, що частина українців досі сумують за СРСР. Але ностальгія за радянською імперією, як не дивно, не має вирішального впливу на ставлення «сумуючих» до ставлення до Голодомору як геноциду. Так, майже 60 відсотків тих, хто шкодує за розвалом Радянського Союзу, погоджуються з тим, що влаштований компартійним режимом голод був спланованим актом знищення людей.

Зауважимо, що мешканці сіл більше згодні з тезою про Голодомор, аніж мешканці міст — 68 відсотків опитаних. Серед тих, хто вважає українську мову рідною і спілкується нею в повсякденному житті, 83 відсотки погоджуються, що у 1932–1933 роках в Україні тодішня влада влаштувала геноцид. А от серед російськомовних таких лише 47 відсотків…

— Деякі історики кажуть, що Голодомор, влаштований більшовиками у 1932–1933 роках, допоміг Гітлеру 1941 року, коли він пішов війною на Радянський Союз? Ви згодні з цим твердженням?

— Звичайно. Адже він звів з білого світу сотні тисяч людей — потенційних захисників держави, яка не дорахувалася десятків повнокровних дивізій. І хто знає, як би розвивалися події на радянсько-німецькому фронті влітку 1941-го, коли б не було Голодомору? Тоді в полон до гітлерівців потрапило близько мільйона червоноармійців, серед яких було чимало й колишніх «куркулів», у кого голод забрав дітей, батьків і дружин. Вони знали, через кого їх спіткало це горе. Червоноармійці не лише не забули й не вибачили цього жахіття радянській владі, а й були сповнені бажання помститися. Анітрохи не виправдовую тих, хто пішов на службу до нацистів, але в цьому є й вина радянської влади, яка своєю жорстокістю спровокувала громадян на цей крок...

— Чи знали про вимирання українців на Заході? Якщо так, то чому не вплинули на Сталіна, змусивши його відмовитися від «експерименту» над десятками мільйонів людей?

— Світове співтовариство знало про те, що діється в Україні. Адже про Голодомор, який щодня забирав життя тисяч українців, писала практично вся західна преса, інформували про нього свої уряди й дипломати. Зокрема італійський консул в Харкові С. Граденіго у травні 1933-го повідомляв: «Опухлих перевозять товарним поїздом у поле і залишають їх за 50–60 кілометрів від міста, щоб там помирали, ніким не бачені. Ці деталі я отримав від санітарів і можу гарантувати їхню автентичність».

Не мовчали й самі українці, які з відомих причин опинилися за кордоном. Наприклад, представник уряду УНР в екзилі Олександр Шульгин інформував голову Ради Ліги Націй (попередниця ООН) пана Мовінкеля про масове голодування українських селян. Але вище керівництво цієї міжнародної організації, м'яко кажучи, не надто переймалося долею мільйонів українських селян: восени 1934 року СРСР прийняли до її лав. При чому без жодних дискусій і нагадувань про події 1932–1933 років…

— Кремль і досі наполягає на тому, що у 1932–1933 роках був не Голодомор, а «певні проблеми з продовольством, спричинені неврожаєм».

— Позиція Кремля щодо України та її народу залишається незмінною протягом століть: хто б там не перебував на троні — царі чи генеральні секретарі, вони бачили і бачать у нас своїх підданих. І щиро вважають, що ми, українці, маємо бути вдячні їм за своє існування. Брехня, лицемірство, перекручування фактів — ось що вони сповідують, коли йдеться про наші взаємини. Дуже прикро, що й в Україні дехто поділяє думку офіційної Москви щодо Голодомору в Україні.

— Але ж на календарі 2017-й, а не, скажімо, 1975 рік…

— Річ у тому, що частина суспільства досі перебуває в полоні комуністичних міфів про «щасливу радянську дійсність». До того ж російська пропаганда робить свою справу. Але, слава Богу, кількість тих, хто погоджується з російським трактуванням тих страшних подій, з кожним роком неухильно зменшується. Натомість більшає людей, які цікавляться тими подіями.

— Дякую за розмову.

Сергій ЗЯТЬЄВ

НА РАХУНКУ СЕРГІЯ ПІХУРА — ДВА ПІДБИТІ РОСІЙСЬКІ ТАНКИ

НИНІ ЦЕЙ МУЖНІЙ ВОЇН — КУРСАНТ ХАРКІВСЬКОГО ІНСТИТУТУ ТАНКОВИХ ВІЙСЬК

Весна 2014-го. У Криму вже хазяйнували «зелені чоловічки». Десантники 79-ї бригади вирушили на адмінкордон із півостровом для його охорони.

— Там, зайнявши позиції, ми були кілька місяців, — розповідає Сергій Піхур. — Готові були до будь-яких провокацій з боку росіян. Згодом передислокувалися на Схід країни, бо почалися бойові дії на Донбасі.

Підрозділ, у якому служив старший солдат Піхур, змусив проросійських бойовиків залишити Семенівку, Слов'янськ, Красний Лиман та інші міста й села Донбасу. Згодом сформувалася батальйонно-тактична група, до складу якої увійшли й десантники. Її завдання — охорона та оборона українсько-російського кордону, через який «братня» сусідня країна постачає бойовикам зброю та боєприпаси. БТГ розташувалася неподалік від селища Зеленопілля.

...Ніч із 10-го на 11 липня. Російські військові, застосувавши системи залпового вогню «Смерч» і «Град», завдали зі своєї території по українських позиціях потужні удари. Земля дрижала від вибухів, дим виїдав очі. Обстріл тривав майже 40 хвилин. Загиблі й поранені... Пізно ввечері росіяни знову піддали обстрілу наші позиції.

Згодом батальйонно-тактична група опинилася в оточенні. Під час прориву до своїх її накрили «Гради». Незважаючи на це, колона наблизилася до річки Міус: тільки переправившись через неї, можна було почуватись у відносній безпеці. Та за кілька сотень метрів до річки українські військові наштовхнулися на засідку: бойовики, сховавшись у посадці, поливали колону, у якій було багато важкопоранених, вогнем. Невдовзі з'явилося кілька танків.

Вибравши зручну позицію, Сергій якомога точніше навів на танк гранатомет: шансу на повторний постріл могло й не бути. Плавно натиснув на спусковий гачок, і залізна потвора зупинилася, а за кілька секунд із неї повалив густий чорний дим. Екіпаж іншого танка, зрозумівши, що його може спіткати така сама доля, швидко вивів машину з зайнятої позиції.

Після виходу в серпні 2014-го з оточення

Сергій Піхур

Сергій тривалий час лікувався у військовому госпіталі: далася взнаки контузія, якої він зазнав в одному з боїв. Він про це не розповідає, але від його однополчан знаю: Сергій, зважаючи на стан здоров'я, міг і не повертатися в район АТО. Але хлопець і чути не хотів про службу в тилу. На запитання, що найбільше йому запам'яталося під час перебування в районі АТО, відповідає:

— Перед очима все, що пережив, усі бойові товариші. Та найбільше — диспетчерська вежа донецького аеропорту, куди я потрапив наприкінці листопада 2014-го. Усі шляхи, що вели до цього об'єкта, прострілювали бойовики. Нашій групі на кількох бронетранспортерах довелося прориватися на максимальній швидкості. Хоча й потрапили під артилерійсько-мінометний вогонь, не втратили жодної людини.

Із цього об'єкта добре було видно всю територію летовища. Будь-яку спробу бойовиків підкрастися до терміналів наші спостерігачі відразу помічали і попереджали своїх побратимів про небезпеку. На горішньому поверсі був коригувальник, який по радіостанції коригував вогонь української артилерії по ворожих позиціях.

Вежа донецького аеропорту була для бойовиків кісткою в горлі, тому вони не шкодували мін і снарядів, намагаючись викурити звідти наших хлопців. Одного з днів з укриття виїхав російський Т-72. Сергій Піхур бачив, як той прицілювався, це видно було з рухів танка та гармати.

З'явилося кілька ворожих танків. Вибравши зручну позицію, Сергій якомога точніше навів на один з них гранатомет: шансу на повторний постріл могло й не бути. Плавно натиснув на спусковий гачок, і залізна потвора зупинилася...

— «Вжаль» його як слід, — звернувся до гранатометника Піхура капітан Максим Назаренко.

З першого пострілу вразити ціль не пощастило. А ось другий для російського екіпажу став фатальним...

За мужність і героїзм, виявлені під час захисту державного суверенітету, Сергія Піхура нагороджено орденом «За мужність» III ступеня.

Сергій ЗЯТЬЄВ

ТРИ ГОДИНИ «ЧОРНІ БЕРЕТИ» УТРИМУВАЛИ ЗАХОПЛЕНИЙ ВОРОЖИЙ ОПОРНИЙ ПУНКТ

Олексій Кулішов

Того березневого дня бій під Пікузами, що неподалік від Маріуполя, українським морським піхотинцям нав'язала диверсійно-розвідувальна група російських окупантів. Пересуваючись лісосмугою, ворог під прикриттям мінометного вогню спробував непомітно підійти до наших опорників. Проте шквальний вогонь із боку українських позицій змусив супротивника поспіхом розпочати відхід, позбавляючись від власного боєкомплекту та спорядження. Тоді ж замовкли й ворожі міномети: російські загарбники, мабуть, боялися зачепити своїх. Наші «чорні берети» вирішили скористатися таким «подарунком» і переслідувати ворога.

— За довгий час протистояння ми досконало вивчили вогневі точки противника, знали місця розташування великокаліберних кулеметів, СПГ та АГС. Кожен із нас добре розумів, куди бігти, що робити та в якому напрямку вести вогонь, — розповідає старшина Олексій Кулішов, який очолив тоді контратаку.

Наші морпіхи на плечах диверсантів, що відступали, увірвались у ворожі траншеї. Противник був приголомшений. З того боку ніхто не очікував побачити українців прямо перед собою.

Швидко пересуваючись окопами, морські піхотинці закидали ворожі бліндажі гранатами, а кулеметник біля ДШК так і не зрозумів, звідки з'явились українські морпіхи. Його позицію швидко зайняв наш боєць. До речі, зроблено це було дуже вчасно, бо за кілька хвилин із лівого флангу бігло троє російських загарбників. Наближаючись до «чорних беретів», один із них горлопанив: «Что вы тут стрельбу устроили?..» Він і уявити не міг, що цю позицію вже контролювали українці.

— Цього «крикуна» ми підпустили до себе, а потім «зрізали» з «дашки». Двоє інших чкурнули в чагарі. Ми ж їм навздогін — дві гранати, після чого ворог притих, — згадує Олексій. — Потім підрахували, що в ближньому бою було знищено дев'ятьох загарбників. Іще близько десяти знищили під час їхньої спроби повернути втрачені окопи.

Три години українські морпіхи утримували цей опорний пункт, відбиваючи атаки противника. Однак ворог почав гатити з мінометів. На пряму наводку виїхали чотири російські танки. Стало очевидним, що наявними силами проти такого шквалу ворожого вогню «чорним беретам» не вистояти, тому морські піхотинці вирішили відійти.

Саме за цей бій та за рішучість і особисту мужність старшину Олексія Кулішова нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня.

Євгеній СИЛКІН

Містер Стів (у центрі) із бойовими побратимами

ПІСЛЯ ЗАГИБЕЛІ БРАТА РЕПЕР МІСТЕР СТІВ З ЛУГАНСЬКА СТАВ СОЛДАТОМ

КОЛИ ТЕМНОШКІРИЙ СПІВАК ПРИЙШОВ ЗАПИСУВАТИСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА, ТО ВСІ ВІЙСЬККОМАТІВЦІ ЗБІГЛИСЯ ПОДИВИТИСЯ НА ЦЬОГО ХЛОПЦЯ

РЕПЕР

А що тут дивуватися? Народився Стів у Луганську. Тут, посеред степу, як кажуть, закопано його пуповину, зрештою, ця земля такого ж кольору, що і його шкіра. «Україна — це наш дім!» — співав він реп ще до того, як почалася війна, в наповнені ненавистю до нього очі земляків, які кликали Путіна на Донбас.

Композиція «Ні війні!» з'явилася в цього юнака раніше, ніж спецпризначенці російського ГРУ під командою Гіркіна захопили відділення міліції у Слов'янську і влаштували терор у місті. Тоді ніхто ще не вірив, що почалася найпідліша в історії України війна, яку назвуть гібридною. А коли хто й вірив, то казав: «Це не наша війна». А Містер Стів, один із небагатьох луганчан, кричав про неї на весь Інтернет.

Відтоді минуло більше трьох років. І ось ми сидимо на березі водосховища неподалік від війни. Містер Стів, вистукуючи по закамуфльованій кевларовій касці, наспівує мені речитативи про те, чому йде ця війна. Спочатку голос виводить: «Ще не вмерла...», а в кінці ствердне: «Ми переможемо, усе переживемо». І, звісно, лунає гасло «Героям слава!» А між цими фразами — ціла епоха в її луганському вимірі — страшна і незбагненна у своїй недолугості.

А відлуння співу Стіва ще летить над водою до протилежного берега. Він спостерігає, як хвилі стають дедалі більшими, збивають, як у міксері, брудну піну й підносять її на гребінь, але не перестає вибивати по касці, як по барабану репові ритми.

ПІНА

Війна також підняла з дна чимало бруду, зокрема маргіналів, які були нічим, а отримавши автомати, здобули і владу. Та й не лише їх. Опорою сепаратизму стали й ті, які за минулої влади жили з хабарів, а тепер боялися втратити привілеї.

Серед отієї всієї піни товаришів Стіва не було. Расисти й ті, хто називав його в Інтернеті «гаркавим байстрюком» за його проукраїнські пісні, подалися воювати на боці «ЛНР». Однієї ночі ці люди прийшли по нього з братом, викрали хлопців й повезли «на князя Ігоря». За п'ятнадцять кілометрів від Луганська неподалік від Сіверського Дінця стоїть пам'ятник герою «Слова о полку Ігоревім». Там полонених тримали в підвалі, вхід до якого накрили іржавим залізом, а зверху клали холодильник, аби в'язні, більшість яких потрапили сюди лише тому, що розмовляли українською, не втекли. Коли здіймався вітер, залізо так грюкало, що вночі не вдавалося ні на хвилинку заснути. А бранці сонних, знесилених в'язнів вели на допити.

Спочатку він найбільше боявся чеченців. Та ті мовчки й похмуро водили бранців на допити й не чіпали полонених. Московські найманці й «свої ополченці» були страшні. Вони штрикали його ножами, били по голові, ребрах і нирках. Казали: «Зізнавайся, що ти коригував вогонь «укропів». Хіба то співпадіння, що обстріли починалися саме тоді, коли ти, замурзяко, виходив на вулицю...» Те, що катували його, хлопець міг ще якось зрозуміти. А от навіщо мучили брата, який навіть муху не скривдив, був пацифістом. Після допитів їх знову відправляли до підвалу, за яким наглядали двоє вартових…

УТЕЧА

…На шостий день полону брата вивели на допит, після якого він не повернувся. Їх роз'єднали, аби поодинці схилити вступити до «ополчення». Уявляєте, як би на радощах репетувала російська пропаганда: «Двоє темношкірих братів воюють за Новоросію, бо в фашистській Україні з них знущаються». Стів відразу відмовився: «Що хочете робіть, але ні воювати за вас, ні зніматися в пропагандистському відео я не буду».

— Я добре розумів, — каже хлопець, спостерігаючи у воді, мов у мутному дзеркалі, як сонце продирається крізь хмари, — що нас використають і як свідків пристрелять. Говорив це і брату, обіцяв придумати, як утекти. Тому вони нас і розлучили. Більше ми не бачилися.

Через шістнадцять днів першого полону в'язням вдалося втекти. Тоді саме почався наступ української армії. Зчинився безлад, яким полонені й скористалися. Вартові втекли, «оружейка» залишилася без охорони. Вони запаслися бронежилетами і попростували через мінне поле в напрямку Миколаївки. Іншого шляху для втечі не було. Тоді здавалося, що краще вже підірватися на міні, ніж повернутися до катівні. Вони шкандибали по мінному полю, ледве переставляючи ноги під небом, в якому вили «гради».

Проте на волі втікачі пробули недовго. Вже коли перейшли поле, сіли відпочити та почали мріяти про купання в річці й чисті сорочки, з кущів вийшли найманці, що причаїлися в засідці, й наказали лягти обличчям до землі.

Другий полон був недовгим — дві з половиною години. Знову почалася стрільба, а охоронець виявився неповоротким, товстезним, його обтяжував бронежилет, а ще був обвішаний зброєю, як новорічна ялинка. Бранцям вдалося вислизнути.

Наші спочатку прийняли їх за російських шпигунів. Урятував командир блокпоста, який виявився шанувальником репу, бачив відеокліпи Містера Стіва...

Через шістнадцять днів полону Містеру Стіву вдалося втекти. Ледве переставляючи ноги під небом, в якому вили «гради», пробирався через мінне поле в напрямку Миколаївки. Іншого шляху для втечі не було. Тоді здавалося, що краще вже підірватися на міні, ніж повернутися до катівні...

Про втрату брата Стів дізнався в листопаді 2014-го. Подзвонили з того боку й повідомили, що родича відключають від апарата штучного дихання. День його народження сепаратисти обрали для повідомлення, мабуть, не випадково. Хотіли дошкулити Стіву, який не зрадив Україні. Мати, яка ховала сина, перед тим, як труну накрили віком і забили цвяхи, намацала на його тілі дві дірки: у голові й навпроти серця.

Після смерті брата, якого дуже любив, та всіх поневірянь Містер Стів, що має вразливу душу артиста, довго оговтувався, а згодом зважився підписати контракт із ЗСУ. Обіцяв же братові воювати із сепарами. Опанував у навчальному центрі військову спеціальність і став у протитанковому взводі окремого мотопіхотного батальйону навідником СПГ. Він хоче воювати за Україну, за рідну землю кольору його шкіри і помститися за брата. Хоче воювати, тоді як багато чоловіків, які називають себе патріотами, подалися на заробітки в ближнє зарубіжжя.

...Дивлячись на Стіва, я впіймав себе на думці, що у такому екіпіруванні, якби ще хлопцю в руки М-16, він був би викапаний чорношкірий американець із легіону НАТО, яким лякає місцевих люмпенів російська пропаганда. Але ж він до нутра кісток українець. Коли ми порівнялися з озброєними хлопцями, які йшли нам назустріч, Містер Стів привітався із ними:

— Слава Україні!

— О, бачу, синку, що ти не москаль, — посміхнувся у відповідь кремезний боєць, схожий на козарлюгу, а вже потім додав: — Героям слава!

Леонід ЛОГВИНЕНКО

«ПЕРШЕ, ЩО СПАЛО МЕНІ НА ДУМКУ ПІСЛЯ ПОРАНЕННЯ: ЦЕ Ж ТРЕБА — НАВІТЬ КОЛІНА НЕМАЄ, ВАЖКО БУДЕ ПРОТЕЗУВАТИСЯ...»

В ІРПІНІ У ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОМУ КЛІНІЧНОМУ ЦЕНТРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПАТОЛОГІЇ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ЗСУ ВЖЕ РІК ФУНКЦІОНУЄ СПЕЦІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ ДЛЯ БІЙЦІВ, ЯКІ НА ВІЙНІ ВТРАТИЛИ КІНЦІВКИ. ПРО БЕЗМЕЖНУ ЖАГУ ДО ЖИТТЯ СИЛЬНИХ ДУХОМ ЛЮДЕЙ ТА ПРОГРАМУ ЇХНЬОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЖУРНАЛІСТУ «НА» РОЗПОВІЛИ ВІЙСЬКОВІ ЛІКАРІ

Для кожного пацієнта відділення розробляється власна програма реабілітації під наглядом фахівців різного профілю

У мальовничому куточку Приірпіння в одній із палат Військово-медичного клінічного центру за комп'ютером працює молодий хлопчина на ім'я Ігор. Він опановує ІТ-науки і старанно «шліфує» англійську. А ще… вчиться заново жити

Попри свою молодість, він вже ветеран АТО, на його однострої орден «За мужність» III ступеня. Ще на початку війни він одразу після строкової пішов на контрактну службу навідником БМП. З теплом та юнацьким захопленням згадує натовські минулорічні навчання у Львові та Боснії, в яких брав участь разом із побратимами. У складі 72-ї бригади тривалий час захищав країну в районі АТО. Хлопцеві пророкували вдалу військову кар'єру, проте вона була перекреслена агресором...

…Того дня Ігор і його товариш Віталій прикривали на передовій побратимів. Ворог за допомогою безпілотника визначив їхні координати. Українських військових безперервно обстрілювали майже три години. Хлопці трималися і чекали на допомогу, коли один зі снарядів розірвався надто близько…

Коли прибули на допомогу побратими, побачили хлопців з покаліченими ногами в калюжах крові… Помітивши жах в очах бійців, Ігор, який був у шоковому стані від болю, лише тієї миті збагнув, яке важке поранення отримав. Перше, що спало йому на думку (і це він неодноразово згадуватиме вже на лікарняному ліжку): «Це ж треба — навіть коліна немає, важко буде протезуватися, напевно... Але мені допоможуть…»

Минув рік. Весь цей час він перебував у лікарнях — спочатку у 66-му мобільному госпіталі, потім — у дніпровській лікарні імені Мечникова, пізніше — у столиці. Після багатьох складних операцій його направили до відділення реабілітації пацієнтів з ампутованими кінцівками Військово-медичного клінічного центру професійної патології особового складу Збройних Сил України в Ірпіні.

Коли я завітала до центру, то побачила його не на лікарняному ліжку. Ігор йшов мені назустріч коридором на милицях. Кроки були впевнені, я навіть не одразу збагнула, яке складне в нього поранення.

— Немає сенсу жалітися. Я намагаюся жити повноцінним життям, — сказав мені хлопець.

— Відділення для реабілітації пацієнтів з ампутованими кінцівками розгорнули в госпіталі ще наприкінці минулого року. За цей час у нас пролікувалися 44 військовослужбовці, — розповідає кандидат медичних наук, начальник клініки реабілітації, професійної патології та нетрадиційних методів лікування Військово-медичного клінічного центру професійної патології особового складу Збройних Сил України в місті Ірпінь полковник медичної служби Олексій Волянський. — Хлопці підриваються на мінах, отримують важкі поранення від осколків. До нас вони потрапляють вже на стадії підготовки до протезування після зняття швів. Для кожного з них розробляється власна програма реабілітації за мультидисциплінарним методом — під наглядом фахівців різного профілю: травматолога, невропатолога, фізіотерапевта, психолога, медсестри з лікувальної фізкультури тощо.

Перед опануванням протеза тут спочатку проводять профілактику загоєння ран та припинення больового синдрому. Для цього застосовують не тільки анальгетики, але й епідуральну анестезію (коли ліки вводять в поперекову зону). З немедикоментозних методів зняття болю практикують так звану дзеркальну гімнастику — в ділянці кукси ставиться дзеркало, здорова нога відображається в ньому, і пацієнт бачить дві кінцівки. Така технологія знімає больовий синдром і позитивно впливає на психіку пацієнта.

Рефлексотерапія, магнітотерапія, обов'язковими є фізичні вправи на тренування сили м'язів тіла та підвищення рухливості суглобів. Аби людина комфортно себе почувала у протезі, роблять вправи на збільшення опороздатності кукси: спочатку на м'якій поверхні, потім із м'ячем, наприкінці — на жорсткій.

У кожного пацієнта є дорожня карта, з якої він дізнається про всі підприємства, які виготовляють протези. Вибір пацієнт робить самостійно. Протезисти приїздять до відділення, роблять заміри. Оплачує це все держава. Після отримання протеза, який виготовляють в середньому за два тижні, починають тренування: вправи на балансування, під час руху на ходунках, потім із милицями, з тростиною і самостійне ходіння.

Особливо вразила мене смуга перешкод, яка будується біля корпусу для тренувань, де хлопці відшліфовують рухи для пересування по різній місцевості.

— Після того як пацієнт навчиться ходити самостійно, ми ускладнюємо для нього завдання. Він має вчитися пересуватися по нерівній місцевості, по пандусах, сходах, робити повороти. Для визначення мобільності та динаміки після протезування ми проводимо тести, щоб контролювати ефективність, — говорить Олексій Миколайович. — Наприкінці проводимо так званий чамп-тест, який широко застосовують у НАТО. За його допомогою визначається ступінь придатності пацієнта до життя в середовищі здорових людей.

— Без допоміжних засобів пацієнти від нас виходять приблизно через півроку, — долучається до розмови начальник відділення для пацієнтів з ампутованими кінцівками Ірпінського Військово-медичного клінічного центру підполковник медичної служби Віктор Корченок. — До речі, шестеро з 18 запротезованих та оглянутих військово-лікарською комісією щодо придатності до військової служби пацієнтів залишилися у війську. Серед них є одна дівчина. Це єдина і, дай Бог, щоб була остання, пацієнтка нашого відділення без кінцівки. Вона отримала поранення під час обстрілу в Авдіївці. У п'ятницю виписалась, а в суботу вже бігала — готувалася до спортивних змагань в іншому місті. Це й є результат нашої роботи.

Часто до хлопців навідується Уповноважений Президента України з питань реабілітації учасників АТО Вадим Свириденко.

Шестеро з 18 запротезованих бійців повернулися на військову службу

— Він запросив на «Ігри нескорених» і наших пацієнтів. Ми дуже сподіваємося побачити їх на п'єдесталі. Він настільки позитивно впливає на хлопців… Каже їм: «Подивіться на мене, я зміг повернутися до життя, і ви зможете». Це дуже їх заряджає, — говорить начальник клініки.

— Насправді, це дуже позитивні й хороші пацієнти. Життя їх не зламало. Вони намагаються жити заново. Для кожного з них у нас свій підхід. Ви знаєте, на жаль, часом болить душа за тих, яких кидають у біді дівчина або дружина. Проте останнім часом ми помітили цікаву закономірність: коли вони виписуються, незабаром одружуються. Життя триває, — розповідає медсестра з лікувальної фізкультури Марина Михайловська. — Вони дзвонять нам після виписки, приїжджають. На протезах подорожують. Важка ампутація двох ніг була в одного нашого пацієнта. Раді були почути, що він нещодавно зі своєю дівчиною повернувся з Парижа.

— Проходив лікування у нас морський піхотинець, який, маючи високу ампутацію, поставив собі за мету стрибнути з парашутом. Нині повернувся на службу.

— І він буде стрибати?

— Цей? Цей точно буде, — сміється лікар.

Наостанок я запитала лікаря і про те, які прогнози на відновлення в Ігоря.

— За багато років бачив різних людей: хтось впадав у відчай, хтось заглядав у пляшку. Але цей хлопчина — справжній герой і боєць, стійко витримує всі випробування долі, — каже Віктор Корченок. — Складність його поранення — висока ампутація, у другій нозі осколком був перебитий нерв. Важка травма вимагає тривалого періоду відновного лікування. Він займається щодня — з ранку до вечора. Нині він проходить тести на рівновагу. За шкалою максимум 47 балів він спочатку мав 18, а вже цього тижня 30 балів. Тож, як бачимо, відновлення поступово відбувається. Додому поки що зарано. Все реально, треба лише вірити і працювати...

Тетяна МОРОЗ

30 МІЛЬЙОНІВ — ДЛЯ ФРОНТУ, А ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ — РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКА ГРОМАДСЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ «ІСТИНА ДОБРА» НЕ ПРИПИНЯЄ ПОСТАЧАТИ НАШИМ ВОЇНАМ ДЕФІЦИТНІ РЕЧІ ТА ДОПОМАГАЄ АДАПТУВАТИСЯ УЧАСНИКАМ АТО ДО МИРНОГО ЖИТТЯ

Валерій Шкуренков

Підприємець Валерій Шкуренков розпочав активну волонтерську діяльність після того, як поруч із ним на Майдані від кулі снайпера загинув його товариш, офіцер запасу, Герой України (посмертно) Анатолій Корнєєв

2014 року Валерій Шкуренков був депутатом Кам'янець-Подільської райради, мав у регіоні неабиякий авторитет. Коли почалися бойові дії на Донбасі, його телефон розжарювався від дзвінків багатьох земляків, які просили допомогти із забезпеченням вояків засобами захисту, ліками, військовою формою та іншим необхідним на фронті.

Разом із небагатьма однодумцями підприємець обійшов усіх колег загиблого Корнєєва, який працював рудським сільським головою, директорів великих підприємств і бізнесменів. Ті пристали на їхню пропозицію про доброчинне збирання коштів і майна.

Невдовзі вони заснували громадську організацію допомоги учасникам та інвалідам АТО «Істина добра», до складу якої згодом увійшли сімдесят ветеранів. А пізніше започаткували однойменний благодійний фонд із філіалом у Хмельницькому. Матеріальна допомога фронту, яку вони надали за роки війни, становить близько 30 млн грн.

…У затишному кабінеті Валерія — споряджений «тривожний» рюкзак для виїзду на фронт, бронежилет, козацька атрибутика й колекція люльок. За кавою на початку розмови швидко знаходимо кількох спільних знайомих по АТО. Шкуренков не втримується від розповіді про цікавий випадок з одним із них, Віталієм Басом. Той до війни був капітаном міліції, оперативним співробітником. Він сам прийшов у військкомат із проханням мобілізувати його та… відмовився від офіцерської посади в Нацгвардії: пішов служити в підрозділ десантників сержантом.

— Віталік — один із перших мобілізованих, — розповідає підприємець. — Дзвоню йому, відрекомендовуюсь. А він мені: «Повисіть трохи на лінії, бо потім зв'язку може не бути». І тільки через секунди до мене дійшло, що в слухавці я чую звуки потужного бою, близькі артилерійські розриви, перестрілку. Чую, як Бас відкладає телефон, перезаряджає свій чи то кулемет, чи то автомат і потім стріляє. Тепер уявіть: коли все це стихло, він знову бере мобільник і перепитує, чим він мені може зарадити. Ну як не допомогти таким, як він, котрих я знаю силу-силенну?

Загалом члени громадської організації «Істина добра» розшукали в районі АТО понад 600 земляків. Буквально кожному з них вона доправила адресні посилки з бронежилетами, прицілами, формою, продуктами, предметами гігієни тощо. За той рік тільки продовольства волонтери переправили на фронт більше як 300 тонн.

Прошу Валерія розказати про досвід організації в справі соціальної адаптації та психологічної реабілітації ветеранів.

— Міська спілка учасників АТО зі зрозумілих причин займається переважно розв'язанням побутових проблем своїх членів, землевідведенням, проблемами з перевізниками тощо, — зазначає Валерій. — Ми свідомо із самого початку сконцентрувались на адаптації учасників бойових дій до мирного життя.

«Ми поза політикою, і тому прості люди й меценати нам довіряють: вони впевнені в нашій незаангажованості»

Як на мене, ліпшої форми соціальної адаптації, як співпраця самих ветеранів, і не вигадаєш. По-перше, хлопці постійно спілкуються з побратимами, маючи своєрідну віддушину для обговорення наболілого. Це знімає напруження в їхніх стосунках із родинами, знайомими й друзями, які не завжди готові прийняти змінених війною чоловіків. По-друге, вони не травмуються поширеним серед ветеранів почуттям відірваності від війни, не обманюються думкою, начебто покинули побратимів.

Члени організації «Істина добра» вже можна впевнено вважати цілком адаптованими до цивільного життя. Але ми не є якимось закритим клубом, половина членів організації входять до інших міських ветеранських об'єднань. На кожне завдання хлопці кооперуються з побратимами будь-якої спілки.

Вони знають, що роблять важливу справу й що вони потрібні суспільству. Важливо також те, що ми безкомпромісно відкидаємо в діяльності «Істини добра» будь-яку політичну складову. Тобто не рекламуємо ані партій, ані посадовців, ані депутатів. Здавалось би, ну яке значення це має для наших ветеранів? Утім виявилося, що воно принципове. У кожного з них після пережитого на війні загострилось почуття справедливості. У нас усі добре знають: ми жодним чином не заробляємо на війні й нікому не даємо цього робити з нашою поміччю. Тому всі вірять у те, що роблять. Завдяки цьому в нас не виникає прихованих або очевидних конфліктів, як у деяких організаціях атовців по всій країні.

До речі, наша аполітичність абсолютно не впливає на пожертвування в благодійний фонд меценатів різного рівня, бо й вони впевнені в нашій порядності та незаангажованості. Скажімо, тільки вчора ми відправили в район АТО чергові дві тонни продуктів.

Є в роботі «Істини добра» ще одна важлива особливість: тут сприймають психологічну реабілітацію фронтовиків як невід'ємний атрибут соціалізації ветеранів. Фонд відкрив у місті реабілітаційний центр, який очолює психолог-нарколог вищої кваліфікації Віктор Войцеховський. Приміщення надав він, а гроші на ремонт і обладнання збирали всі гуртом.

Нині про центр знає кожен ветеран району. За необхідності чоловіки або приходять туди самі, або їх приводять рідні й друзі, щодня там буває до десяти відвідувачів. Тут їм визначають діагнози та надають первинну психологічну допомогу, після цього хлопців або реабілітують на власній базі, або направляють у спеціалізовані заклади.

Завершуючи спілкування з Валерієм, я поцікавився, чому «Істина добра» не співпрацює з міськими спілками атовців. Відповідь не здивувала: серед лідерів деяких ветеранських організацій до недавнього часу панували різні меркантильні інтереси. Фактичних прикладів Валерій мені навів чимало. Але! Нещодавно більшість учасників бойових дій (їх більше як тисяча) почали об'єднуватися в єдину міську організацію. Їхню роботу координуватиме начальник Кам'янець-Подільського гарнізону. Шкуренков сподівається, що із цього вийде щось гідне.

Віктор ШЕВЧЕНКО

ВЕТЕРАНИ АТО В КАМ'ЯНЦІ-ПОДІЛЬСЬКОМУ ГУРТУЮТЬСЯ Й ДОВІРЯЮТЬ НАЧАЛЬНИКОВІ ГАРНІЗОНУ

У Кам'янці-Подільському з ініціативи військовослужбовців і ветеранів гарнізону міста рішенням виконавчого комітету міської ради створено Координаційну раду із соціальної підтримки учасників антитерористичної операції та членів їхніх сімей, сімей загиблих. До складу ради увійшли командири військових частин гарнізону, голови громадських організацій учасників АТО, представники Національної поліції, Нацгвардії, місцевих органів влади та органів соціального захисту, дружини загиблих.

Головними завданнями ради визначено координацію діяльності ветеранських і владних організацій, військових частин, щоб забезпечити державні гарантії та посилити соціальний захист учасників АТО й сімей загиблих. Окреме завдання — створити умови для максимально ефективного використання коштів міського бюджету та благодійних організацій на сфері соціальної допомоги учасникам бойових дій. Згідно із затвердженим Положенням про Координаційну раду, вона має широкі повноваження під час взаємодії з владними структурами, має право отримувати звіти міських посадовців за виконану роботу з окремих питань, контролювати прозорість рішень щодо багатьох питань життєдіяльності громади. Очолив раду начальник гарнізону командир Центру розмінування Збройних Сил України полковник Володимир Родіков.

РОДИНИ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ ТА ЗАГИБЛИХ У РАЙОНІ АТО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ОТРИМАЮТЬ ЖИТЛО ПОЗАЧЕРГОВО

Верховна Рада ухвалила в цілому проект закону «Про внесення змін до законодавчих актів з питань забезпечення житловими приміщеннями військовослужбовців та членів сімей військовослужбовців, які загинули під час виконання обов'язків військової служби», повідомляє Укрінформ.

Закон надає правові підстави для посилення соціального захисту сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або зникли безвісти під час проведення АТО, шляхом запровадження норми, відповідно до якої забезпечення житлом категорії сімей здійснюється позачергово шляхом закупівлі житла за кошти державного бюджету без урахування дворічного строку перебування на обліку.

У ПОВЕРНЕННІ УКРАЇНЦЯМ ВІРИ В СЕБЕ ВІЙСЬКО МОЖЕ ВІДІГРАТИ НЕПЕРЕСІЧНУ РОЛЬ

Андрій Зелінський — штатний капелан бригади морської піхоти. 38-річний священик Української греко-католицької церкви, він понад 11 років свого життя задовольняє духовні потреби українських військових. А розпочав він цю шляхетну місію ще 2006-го спільно з гуртом молодих капеланів в Академії сухопутних військ у Львові. Від початку путінської агресії проти нашої країни він — активний провідник пасторальної діяльності у війську в районі АТО. Отець Андрій провадив своє служіння в підрозділах ЗСУ під Слов'янськом, Краматорськом, у Пісках, Дебальцевому, авдіївській промзоні, Широкиному та Водяному. Уже два роки він — душпастир морських піхотинців. Проте моя цікавість до цієї персони значно глибша, аніж написання оповідки про капелана на війні. Андрій Зелінський має напрочуд цікаве й актуальне бачення формування ідеологічно-духовного фундаменту війська

Андрій Зелінський

Аби читач краще осягнув масштаб світогляду та освіченості капелана морських піхотинців, зауважу, що отець Андрій пізнавав філософію в коледжі St. Basil College (Стамфорд, США), богословську освіту здобув в університеті Pontificia Universita Gregoriana (Рим, Італія), а політологічну — у Національному університеті «Києво-Могилянська академія». А ще він — один із натхненників розбудови Української Академії Лідерства. Це програма особистісно-суспільного розвитку, основний елемент якої — десятимісячний формаційний курс для випускників середніх шкіл, базований на цінностях та вихованні лідерських рис і навичок. Андрій Зелінський націлений на те, щоб сформувати й утвердити у війську як систему сучасну філософію воїна — нескореного, нездоланного, вільного й завжди вірного. А для цього потрібно вселити дух-стрижень у кожного бійця та офіцера. Священик не тільки вчить, як бути ініціативним, упевненим, відповідальним і вірити в перспективу та перемогу на шляху до мети. Він напрочуд діяльний. **Чималої прихильності серед військових капелану додало те, що він зголосився разом із морськими піхотинцями здобувати право носити чорний берет. З бійцями, які тримали оборону на підступах до Маріуполя, капелан долав усі належні випробовування, щоб потім заслужено надівати морпіхівський берет.**

Лідерство як філософія воїна

Андрій Зелінський на добу приїхав у Київ із розташування бригади, щоб присвятити цей день лекціям і зустрічам. Дещо змарнілий через активний графік, він знайшов вечірньої пори шпарину в часі для спілкування в одній із кав'ярень на Хрещатику.

— Чим ви, отче, наразі живете? — запитую в співрозмовника по тому, як ми нагрілися кількома ковтками кави.

— Я опікуюсь розвитком етосу (узагальнена характеристика культури певної соціальної спільноти, яка виражена в системі її панівних цінностей і норм поведінки. — Авт.) українського воїна. Звісно, він сповнений певними елементами воїнської романтики, що приваблює, захоплює дух, — відповідає капелан.

— Які існують особливості, власне, капеланського служіння в морській піхоті?

— Це подвійне завдання, адже там капелан покликаний дбати не лише про духовні потреби окремих вояків, а й про дух самої морської піхоти. **Коли ми говоримо про етос звитяжця, то маємо на увазі цінності, чи, якщо хочете, Кодекс честі, які зрештою впорядковують його особистісний розвиток, взаємини у військовому колективі, формують типаж, здатний жити й боротися заради Перемоги. Тобто це філософія воїна, яку насправді нашим Збройним Силам так і не вдалося згенерувати за чверть віку.**

Андрій Зелінський диференціює військовослужбовця та воїна. Перший, на його думку, є особою, яка виконує умови контракту, закону, а другий — це тип характеру. Він вважає, що морська піхота найближче підійшла до бажаного прояву ціннісного розвитку.

— Наша армія наразі має чудових людей, знаю багатьох особисто. Але це військо, яке тільки зводиться на ноги, нарощує «м'язи» та бойову потугу, — каже він. — Змушений констатувати: поки що війську бракує душі. А його душею є лідерство. Тільки воно з пересічного громадянина сформує воїна — цілісно й ціннісно. Так само твориться живе військо. І не даремно у світі саме морська піхота є природним середовищем, колискою для розвою військового лідерства.

Формування філософії воїна-лідера є одним із першочергових завдань для наших Збройних Сил сьогодні. Віднедавна в цьому процесі помітну роль відіграють капелани, завданням котрих, як на мене, є турбота про дух воїна та війська. І це не заміщення, як декому видається, функціоналу командирів чи фахівців із морально-психологічного забезпечення. Капелан дбає про сокровенне — людяність. Людина в одностроєві, відчуваючи в собі людяність, ефективніше виконуватиме завдання за призначенням. Їй легше орієнтуватися в ціннісному полі в умовах гібридної агресії.

Отже, треба створювати механізми, які впливатимуть на трансформацію рис українського суспільства. Навіть у радянський час армія виконувала функцію соціалізації або інтеграції в суспільство. У незалежній Україні вона втратила цю здатність. Військо є своєрідною школою життя, навіть ініціації. Тому варто повернути сприйняття війська як середовища, де гартують людей, які не вміють віддавати себе на поталу обставинам, бо зорієнтовані винятково на перемогу. Армії потрібно повернути й втрачену здатність бути своєрідним соціальним ліфтом: натепер бачимо лише початок процесу.

— Ви бачите не просто функціонал капелана, а й функціонал, що має впливати на дух цілої системи. На якому етапі ця система нині перебуває? Чи ми тільки розпочали пошук її необхідних компонентів?

— До мене не раз зверталися волонтерські організації, які добре усвідомлювали, що армія потребує чогось значно більшого, аніж матеріальне забезпечення. Ідеться про ідеологію. Це питання надактуальне, і тут іще неоране поле роботи.

Фундаментом будь-якої соціальної системи є три складові: її елементи, зв'язки між ними й правила, за якими відбувається взаємодія. Якщо ведемо мову про ЗСУ, то елементом у цій системі є особовий склад. Військове лідерство — це термін, який почасти не розуміють і якого навіть бояться деякі представники військового командування, адже в радянському минулому, та й пізніше, це визначення майже не звучало як слід. От і сьогодні в ЗСУ узвичаєно ведуть мову про управління, рідше — про менеджмент. Але лідерство — це більше. У морській піхоті відомий механізм лідерства, латиною він звучить як Ductus exemplo — керівництво власним прикладом. Лідер у цьому розумінні не лише той, хто веде, а й той, хто може опанувати хаос і безлад життя та бою зокрема.

Другий елемент системи — зв'язки, які мають існувати на базі нової ціннісної моделі, що потребує унормування та подальшого розвитку, ефективного функціонування в умовах різноманітних внутрішніх і зовнішніх викликів.

— Що робити з ініціативою, особливо знизу, в армії?

— Особливо від представників старшого покоління не раз доводилося чути, що ініціатива в армії — річ, яка нерідко спричиняє покарання. Принаймні так можна перекласти відомий вислів із російської. Заборона виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність призводить до стагнації, унеможливлює прогрес, перспективи розвитку. Це своєрідна ментальна диверсія з минулого, яка сьогодні нам лише додає біди. Ініціатива в армії повинна бути контрольованою та керованою, інтегрованою в певні загальні завдання підрозділу, частини, роду військ тощо. Так, це підконтрольна річ, але вона має бути як різновид особисто-свідомої відповідальності воїна-лідера.

Отець Андрій переконаний: треба зробити ще надзвичайно багато, аби досягти стандарту, за яким ЗСУ виховуватимуть вояків, що не бояться брати відповідальність на себе. Щоправда, справжнім проривом тут стали роки війни. Створилися умови для масового прояву саме лідерських рис тисяч воїнів.

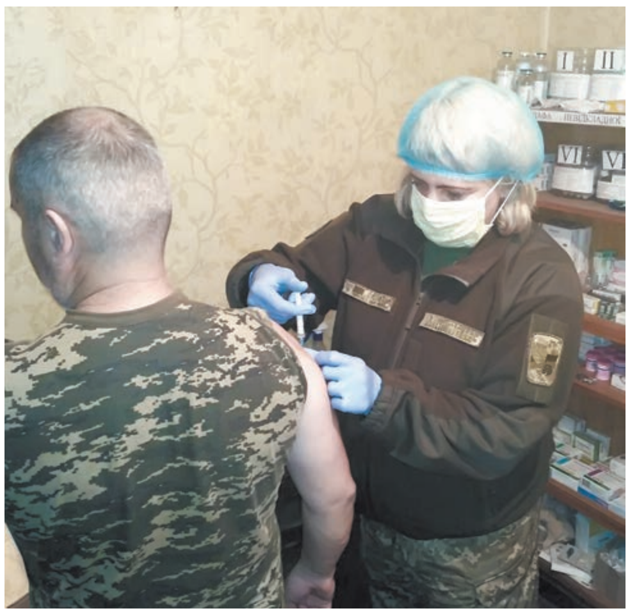
Серед українців іще панує розуміння лідерства в такому радянському штампі, що лідер — це типово авторитарна особистість, яка перебуває в якомусь авангарді та за якою йдуть інші. Це зовсім не так. Ці штампи потребують заміщення на Доктрину військового лідерства в Збройних Силах. Це нормативний вимір душі армії, яка вже присутня в різних компонентах, проявлялася під час бойових дій, але його іще треба інституціоналізувати. Потрібен такий механізм, котрий дасть змогу воякові, який повертається в цивільне життя, ставати якісно іншою людиною, яка не чекає, що за неї держава почне налагоджувати її життя й долю. Це людина, яка не спостерігає за тим, як життя минає повз, а та, що не боїться брати відповідальність за себе, родину, колектив, країну. Саме ситуація бою, коли все, що в тебе є, — це твоя зброя, починаєш розуміти: життя твоє й країни — у твоїх руках.

> *«Поки що війську бракує душі. А його душею є лідерство. Тільки воно з пересічного громадянина сформує воїна — цілісно й ціннісно. Так само твориться живе військо»*

Іще забагато українців чекають у сферах політики, економіки, безпеки якихось месій, — це марні сподівання й змарнований час. Україні потрібні люди не успіху, а саме Перемоги. Наша система виховання в сім'ї, школі та армії спрямована на корекцію особистості замість того, щоб указувати на реальні ресурси розвитку. Це її великий недолік. **Армія має стати школою лідерства, коли здатність перетворювати можливості й виклики на ресурс стає буквально ментальною ознакою.** Україна потребує Воїнів Духу, чиє гасло — «Не здаватися!». Ані в бізнесі, ані в освіті, ані в спорті, і, звісно ж, ані на полі бою за Україну.

— За роки незалежності ЗСУ, як і вся країна, заразилися вірусом корупції та бюрократії. Це не таємниця. Корупція — лише одна з найбільших проблем нашого суспільства. Ще одна велика проблема — це слабка людина в соціумі як результат, продукт пострадянської культури, що невтомно штампувала нездатних реалізуватися індивідів, які радше боялися власних мрій, аніж могли їх утілити. І в поверненні українцям віри в себе військо може відіграти непересічну роль. Військо існує для перемог! Воїн — особистість, яка живе перемогою: над собою, над життєвими обставинами, над ворогом. Перемог абстрактних не буває, кожна має власне ім'я, свій фактаж, притаманні характеристики й біографію. А як ми назвемо нашу Перемогу? Критично важливо вже нині сформувати покоління людей, здатних відчувати найменший смак перемоги, заради якого вони житимуть і боротимуться. Людей, які люблять себе долати — людей волі. У сучасній Європі або США вже мало говорять про сильну людину, — це пройдений етап. Нині мова про ціннісну людину. І нам потрібно здійснити подвійний ривок — створити себе та обігнати їх…

Геннадій КАРПЮК

Щеплення у війську роблять лише за згодою особи

ПЕРШІ 5000 ДОЗ ВАКЦИНИ ВЖЕ НАДІЙШЛО У ВІЙСЬКО

ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЩЕПЛЕНЬ ВІД ГРИПУ У РАЙОН АТО ВИЇХАЛО КІЛЬКА МЕДИЧНИХ БРИГАД, ЯКІ РОЗПОЧАЛИ ВАКЦИНАЦІЮ НА ПЕРЕДОВІЙ

За інформацією Центру грипу та ГРВІ МОЗ України, цього року українців атакуватимуть три штами грипу: «Гонконг», «Брісбен» і «Мічиган». Якщо з двома першими населення України знайоме, то «Мічиган» є мутантом сумнозвісного вірусу «Каліфорнія», так званого свинячого грипу. Цей штам має малий інкубаційний період (один-два дні після зараження) і дуже швидко розвиває хворобу. Вірус здатний викликати серйозні ускладнення: важкі форми запалення легенів, менінгіт (стрімке ураження оболонок головного мозку) та енцефаліт (запалення в центральній нервовій системі)

Як повідомляють фахівці МОЗу, на сьогодні в жодній з областей України епідемічний поріг захворюваності на грип та ГРВІ не перевищено.

ВІРУСИ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ УКРАЇНЦЯМ В ЕПІДЕМІЧНОМУ СЕЗОНІ 2017–2018 РР.:

вірус H1N1 «Мічиган»;
(новий різновид каліфорнійського, або свинячого грипу)

вірус H3N2 «Гонконг»;

вірус В «Брісбен»;

Можливі ускладнення: **пневмонія, менінгіт, енцефаліт, серцево-судинні захворювання, захворювання ниркової та ендокринної систем**

Грип найнебезпечніший для:
- **дітей до п’яти років;**
- **людей віком понад 65 років;**
- **вагітних жінок;**
- **людей із надмірною вагою;**
- **хворих на діабет;**
- **хворих на хронічні захворювання легенів;**
- **хворих на хронічні серцево-судинні захворювання;**
- **людей з іншими важкими хронічними захворюваннями**

— Але готуватися до епідемії потрібно заздалегідь, — каже заступник начальника Центрального санітарно-епідеміологічного управління — головний епідеміолог МО України полковник медичної служби Михайло Усатий. — Найефективнішим методом профілактики грипу є щеплення. Проте вакцинація проти грипу не є обов’язковою, Міноборони вже не перший рік безкоштовно вакцинує всіх охочих військовослужбовців і працівників. Адже створення колективного імунітету дає змогу значно зменшити кількість хворих на грип та уникнути постгрипозних ускладнень.

У Збройних Силах України імунізуватимуть насамперед осіб, які виконують завдання з бойового чергування та оперативної чергової служби, медиків і тих, кому щеплення необхідне за медичними показаннями. На сьогодні у війська надійшли перші 5000 доз вакцини. У подальшому відбудуться тендери із закупівлі достатньої кількості вакцин для забезпечення потреб армії в повному обсязі. Поки що є час, адже, за рекомендацією МОЗу, щеплення можна робити впродовж усього сезону грипу. Імунітет після введення вакцини формується протягом 7–14 днів. А ймовірність захворіти на грип після вакцинації значно зменшується.

За словами Михайла Усатого, для здійснення щеплень у район АТО направлено кілька бригад військових медиків, до складу яких уходять анестезіолог і дві медичні сестри. Вони пройшли обов’язкову спеціальну підготовку й мають відповідні сертифікати. Тож вакцинацію на передовій уже розпочато.

При перших ознаках хвороби — звертайтеся до лікаря. Самолікування може бути шкідливим для вашого здоров’я!

— Будь-які щеплення у війську роблять лише за згодою особи та за умови її гарного самопочуття. Саме тому перед вакцинацією охочі обов’язково проходять медичний огляд, — каже Михайло Усатий. — У разі виявлення негативних змін у стані здоров’я імунізацію краще відкласти. Захворіти через щеплення неможливо, адже вакцина не містить живого вірусу. А от після вакцинації протягом двох тижнів бажано не захворіти, тому що весь цей час триває вироблення антитіл. І якщо організму доведеться витрачати силу на боротьбу з іншою хворобою, то імунітет не буде здатний повноцінно відреагувати на вакцинацію.

ЯК ЛІКУВАТИСЯ ВІД ГРИПУ

ПОТРІБНО ЗВЕРНУТИСЬ ДО ЛІКАРЯ!

Незалежно від того, яке лікування прописав вам лікар, не буде зайвим більше відпочивати, пити багато негарячої рідини, регулярно очищати ніс, часто полоскати горло та не вживати важкої їжі.

Якщо з’явились небезпечні ознаки: задишка, висипи на шкірі або її синюшний відтінок, кровохаркання, блювання й пронос, біль у грудях, підвищення тиску, аритмія, порушення притомності, судоми, то зволікати не можна! **Не відмовляйтеся від госпіталізації!** ЦЕ МОЖЕ ВРЯТУВАТИ ВАШЕ ЖИТТЯ.

Медики радять робити щеплення проти грипу щороку, бо вакцина діє лише протягом одного сезону. На сьогодні в Україні пройшли сертифікацію протигрипозні вакцини п’ятьох виробників. Та пересічному громадянину неважливо знати їхні назви. Якщо на вакцині написано «сезон 2017–2018 рік, для північної півкулі», то вона за своїм штамовим складом відповідає рекомендаціям Всесвітньої організації охорони здоров’я.

Аби щеплення було ефективним, треба дотримуватись певних умов. Важливо вести здоровий спосіб життя — це допоможе зберегти й примножити захисні сили організму. Варто висипатися, не перевтомлюватись, не переїдати, не вживати алкоголю. Особливо в перші два тижні після щеплення. Саме стільки часу потрібно на навчання «кілерів» вірусу грипу, бо від стану імунної системи залежить імовірність розвитку постгрипозних ускладнень і взагалі ризик захворіти.

У період епідсезону не буде зайвим уникати скупчення людей. Не контактуєте — не інфікуєтесь. Однак це досить проблематично на практиці.

До засобів профілактики захворювання на грип і застуду належить дотримання правил гігієни: часте й правильне миття рук, вологе прибирання, промивання носа фізрозчином або розчином солі. Якщо захворіли близькі, треба, щоб вони використовували захисну маску.

Наталія ЯРМІЛКО

ЯК ВІДРІЗНИТИ ЗАХВОРЮВАННЯ

ГРИП	ГРВІ	ЗАСТУДА
Погіршення самопочуття		
раптове	швидке	поступове
Температура тіла		
38,5-40^{0}C підвищується раптово і зберігається протягом 3-4 днів	завжди вище 38^{0}C	зрідка вище 37^{0}C
Інтоксикація		
яскраво виражена лихоманкою та ознобом, сильним головним болем, потовиділенням, світлобоязню, ломотою у м’язах	виражається підвищеною сонливістю	не виражена
Нежить і закладеність носа		
можуть з’явитися як ускладнення не раніше, ніж на 2-3 добу виникнення хвороби	виникає в перші дні	виникає в перші години
Чхання		
найчастіше відсутнє	завжди присутнє	з’являється після нежитю
Біль у горлі та його почервоніння		
з’являється на 2-гу добу хвороби, крім того, виникає кашель, викликаний болем за грудиною	виникає разом з кашлем і має виражений характер	з’являється на 2-гу добу після охолодження
Головний біль		
яскраво виражений, терпіти його без знеболюючих складно	може бути, якщо виникають ускладнення	немає
Підвищена стомлюваність		
яскраво виражена зберігається протягом 2-3 тижнів після хвороби	може бути, якщо тримається висока температура більше доби	немає

ТОНЯ МАТВІЄНКО: «КОЖЕН ДЗВІНОК НА ВІЙНУ ДОСІ ВИКЛИКАЄ ХВИЛЮВАННЯ: ЯКЩО ВІЗЬМУТЬ ТРУБКУ, ОТЖЕ — ЖИВІ»

Тоня Матвієнко

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА СПІВАЧКА ТОНЯ МАТВІЄНКО НА СЦЕНІ З 10-ти РОКІВ, УТІМ ЗАГАЛЬНУ ПОПУЛЯРНІСТЬ ЗДОБУЛА ЛИШЕ ПІСЛЯ УЧАСТІ В ТЕЛЕШОУ «ГОЛОС УКРАЇНИ»

Ім'я народної артистки України Ніни Матвієнко не тільки не допомогло її донці Тоні зробити кар'єру в шоу-бізнесі, а радше навіть заважало. Шанувальники порівнювали голос матері і дочки не на користь молодої співачки. Проте Тоня продовжувала шукати себе, власний стиль, репертуар і зрештою заявила про себе як про автентичну виконавицю, яка по-новому виконує українські пісні.

З перших днів війни вона разом зі своїм чоловіком Арсеном Мірзояном та матір'ю підтримала українських воїнів. Тоня об'їздила з турами чи не увесь Донбас. Вже четвертий рік поспіль з усією родиною збирає та передає посилки на фронт та молиться за здоров'я наших захисників. Про те, як війна змінила її життя, співачка розповіла читачам «Народної армії»

— Пані Тоню, коли почалися воєнні дії на Сході країни, ви почали активно підтримувати наших бійців. Хто був ініціатором вашого родинного волонтерського руху?

— Якось мені зателефонував організатор туру «Підтримай своїх» Віталій Пастух і запропонував поїхати на Схід. Я погодилася. Люди потребували підтримки, і я не могла сидіти склавши руки. Хотілося бути корисною не тільки для свого шанувальника, а й усій країні. Зізнаюся чесно, страшно за себе не було. Переживала тільки за те, як сприймуть наш приїзд солдати, чи потрібні їм наші пісні.

— Часто чую від артистів, що спочатку самі бійці відмовляли артистів від виступів у районі АТО, бо було надто небезпечно…

— Це правда. Ми приїжджали на блокпост, а бійці відповідали: «Їдьте, нам не до вас, будь-якої миті може початися обстріл». Але коли розуміли, що ми не здамося, казали: «Давайте, тільки швидко», а після виступів хлопці не хотіли нас відпускати, фотографувалися з нами, зав'язувалися спілкувалися, ми обмінювалися з ними автографами. Нам щиро дякували, що хоч трохи відволіклися від війни.

Ми бували у визволених містах, де буквально нещодавно велися обстріли. Наприклад, у Слов'янську наші бійці отаборилися в занедбаному санаторії. У самому місті ми бачили багато руйнувань: будинки без дахів, згарища, вирви від снарядів, просто під ногами — відстріляні гільзи. Страшна картина. Виступали в будинку, одна стіна якого була повністю зруйнована, а в іншій — величезна наскрізна діра від снаряда. Але глядачі — військові та місцеві жителі — мали гарний настрій. Люди дякували, що ми привезли їм частинку такого жаданого мирного життя.

— Ви зовсім не боялися? Дивлячись на вас, тендітну жінку, в таке важко повірити...

— Страх з'явився, коли виступали в госпіталях. Було непросто дивитися в очі молодим хлопцям, які отримали важкі поранення, та родичам тих, хто загинув. Виникало відчуття провини перед ними, адже вони постраждали, захищаючи нас. Хотілося підтримати, знайти потрібні слова. До горла підступав клубок, але до палат ми заходили з усмішками, подарунками. Підбадьорювали... Поранені були мовчазні і невеселі, але вже за п'ять хвилин розмови танули, розповідали байки і анекдоти, просили заспівати їм щось, найчастіше про любов. І ми співали разом «Коханий».

— Українці навіть на війні не втрачають почуття гумору, чи не так? А з вами траплялися кумедні історії?

— Так, досить часто. Якось ми заїхали до хлопців, завезли гостинці. Коли я почала виконувати традиційну «Ой, летіли дикі гуси», хлопці вибухнули зі сміху. Я була спантеличена, ніколи такої реакції ще не зустрічала. Думаю, що їм аж так не подобається? Виявляється, один із льотчиків під час розвідувального польоту побачив зграю цих птахів і затягнув, як умів: «Ой, летіли дикі гуси». Це почули й ті, хто був на базі, й інші пілоти, які знаходилися в повітрі. Коли «маестро» приземлився, друзі підсміювали його, навіть прізвисько вигадали. Тож коли я заспівала цю пісню, льотчики згадали її виконання побратимом…

> *Перед кастингом на «Голос країни» думала, якщо ніхто з тренерів не повернеться, взагалі не співатиму*

— Знаю, що після народження доньки, концерти в районі АТО призупинилися. Тепер у гарячі точки їздить лише ваш чоловік.

— Так, але коли на роковини трагедії Дебальцівського плацдарму мене запросили виступити на концерті для бійців АТО, ми з Арсеном довго вагалися. Бо поняття «концерт» у розумінні українців — то веселощі, гуляння. Як можна влаштовувати концерт у день, коли загинуло так багато воїнів, легендарних бійців. З багатьма ми підтримували дружні стосунки… Лише коли ми переконалися, що це буде вечір пам'яті, погодилися на участь, бо нам разом із бійцями було кого згадати і пом'янути.

Арсен досі їздить у гарячий регіон, бере участь у проекті «Пісні війни», сам пише пісні для бійців. Нині більшість волонтерів втомилися від війни, в людей менше можливості передавати гроші, але наша сім'я досі намагається допомагати батальйонам та конкретним людям. Ми з Арсеном періодично зідзвонюємося з бійцями і відправляємо їм посилки. Але після загибелі деяких наших знайомих кожен дзвінок досі викликає хвилювання: якщо візьмуть трубку, отже — живі. Молюся за них.

— Коли ви їздите в гастрольні тури, хто залишається вдома з донькою?

— Чоловік, мама і старша донька. За час турів містами України я зрозуміла, що, мабуть, легше сольний концерт дати, ніж весь час бути вдома з маленькою дитиною. Бо це надзвичайно складно та відповідально. Нам пощастило, що ми можемо покластися одне на одного, адже живемо в одному будинку великою і дружною сім'єю.

— Розкрити свій талант і стати популярною серед українців вам допоміг відомий телепроект «Голос країни». Ходили чутки, що саме мати посприяла, щоб вас обрали тренери. Це вас засмучувало?

— Безумовно. Але в даному випадку ім'я матері навпаки завадило. Коли я заспівала пісню «голосом Ніни Матвієнко», судді не повернулися, розкритикувавши намагання учасниці спародіювати легендарну співачку. Але побачивши мене, зрозуміли, що це мій природній тембр. У проект мене, як і ще кількох учасників, які не потрапили туди відразу, все ж таки взяли, бо у тренерів були недоукомплектовані команди. Але лише навколо мого імені тоді здійняли галас. Та я не нарікаю, на кастинг проекту «Голосу країни» вирішила піти, бо хотіла бути самостійною співачкою. І дійшла до фіналу. Саме завдяки цьому проекту в мене з'явилася впевненість у собі. Крім того, проект подарував зустріч із коханою людиною. Тож мені гріх нарікати. Навіть не уявляю, як я перед кастингом могла думати таке: якщо ніхто з тренерів до мене не повернеться, взагалі більше не співатиму. Це було б фатальною помилкою, бо пісня — це частина мене.

— Пам'ятаєте, коли вперше вийшли на сцену?

— Співала завжди, скільки себе пам'ятаю. А на сцену вийшла в 10 років, коли мама взяла мене із собою на гастролі в Америку. Вже у літаку ми вивчили кілька пісень. Тоді на кожному з 16 концертів виходила на сцену і співала разом із мамою. А вже за два роки, в 1992-му, співала з мамою Гімн України на майдані Незалежності. Люди плакали, а мама так хвилювалася, ледь стримувала сльози. Я була дитиною і не розуміла, чому така реакція.

Згодом спробувала себе в різних царинах: працювала в художній галереї, потім в піар-агентстві. Але подорослішавши, усвідомила, що без музики не можу. Попросила поради у мами: «Хочу співати. З чого почати?». Тоді якраз диригент «Київської камерати» Валерій Матюхін шукав виконавців. Ми прийшли до нього, і як тільки я відкрила рота, він сказав: «Усе, беру! Будеш співати мамині пісні».

— Тож співом ви професійно займаєтеся з дитинства, але ваш перший альбом вийшов зовсім недавно. Чому не поспішали записувати свої твори?

— Я хотіла, щоб альбом був цілісний, витриманий та на високому професійному рівні. Коли зрозуміла, що все готово, наважилася. Також давно плекала ідею створити етноелектронний проект з діджеєм. Знайшла запасині акапельно пластинки з піснями бабусі. На ці записи додали мій голос, зробили аранжування. Вийшов дуже прогресивний проект «Antonina project».

— Як обираєте для себе пісні? Можливо, ваш чоловік Арсен пише для вас?

— Ні, в нього чоловіча манера, чоловіче бачення пісні. Я кілька разів пробувала дещо заспівати з його пісень, але розуміла, що там інша енергетика. Обираючи пісню, відразу бачу, моє це чи ні. Найкраще в нас виходить співати утрьох на кухні або коли родиною виконуємо українські колядки чи народні пісні.

— Багатьох українських артистів досі запрошують виступати до Росії, хтось погоджується, хтось ні. Як ви реагуєте на таке?

— Поки триває війна, до Росії з концертами я точно не поїду. До того ж співаю і буду співати виключно українською мовою.

Розмовляла Ольга МОСЬОНДЗ

«ЗБРОЙНІ СИЛИ ПОВИННІ МАТИ СВОЮ ПРОФЕСІЙНУ ФУТБОЛЬНУ КОМАНДУ», —

ВПЕВНЕНИЙ ВІДОМИЙ ФУТБОЛІСТ ТА ТРЕНЕР, СЕМИРАЗОВИЙ ЧЕМПІОН СРСР, ВОЛОДАР КУБКА КУБКІВ УЄФА ТА СУПЕРКУБКА УЄФА, УЧАСНИК ЧЕМПІОНАТУ СВІТУ 1970 РОКУ ПІДПОЛКОВНИК У ВІДСТАВЦІ ВОЛОДИМИР МУНТЯН

Футбольний турнір на Кубок Героїв АТО, який ось уже другий рік проводить Федерація футболу учасників АТО, та регулярні матчеві зустрічі національної збірної ветеранів футболу з армійськими командами неабияк пожвавили спортивне життя військових частин та сприяли популяризації наймасовішого виду спорту в Україні. Хтозна, можливо, здобуття Кубка Героїв АТО футбольним клубом «Президентський полк» та третє місце ще однієї команди Збройних Сил «Десна» стануть своєрідним поштовхом для відродження професійної футбольної команди. Адже армійський футбол на теренах України має солідний «послужний список» і цілком гідний входження в сім'ю найкращих клубів країни

За радянських часів Україна у футбольному чемпіонаті була представлена трьома армійськими командами з Києва, Львова та Одеси під спільною назвою СКА (спортивний клуб армії). Найстаршою була столична команда, що була заснована 1934 року в Харкові, а згодом перебралася до Києва. За десять років армійський клуб з'явився в Одесі, а 1949 року — й у Львові. Виступали вони переважно у другій лізі класу «А» чемпіонату країни, тому обмежувалися здобуттям порівняно скромних трофеїв.

Усі українські армійські клуби були своєрідним стартовим майданчиком у великий професійний футбол для багатьох майбутніх «зірок». Одеський СКА виростив Іштвана Секеча, Олега Тарана, Олександра Тарханова, Іллю Цимбалара, в лавах львівських армійців мужали Василь Турянчик, Анатолій Пузач, Володимир Капличний, Едуард Козинкевич, Олег Копаєв, Володимир Дударенко, Степан Юрчишин, школу столичного клубу пройшли Володимир Трошкін, Іван Яремчик, Михайло Соколовський, Юрій Істомін, Віктор Звягінцев, Віктор Насташевський. Окрім того, армійські спортивні клуби надавали змогу «зіркам» продовжувати футбольне життя наприкінці кар'єри.

1980 року з «Динамо» до київського СКА перейшов кумир мільйонів футбольних вболівальників Володимир Мунтян. Згодом один із кращих півзахисників збірної СРСР став головним тренером армійців столиці України.

Із легендарним «Мунею» ми зустрілися в його робочому кабінеті в офісі «Динамо», який він ділить з не менш легендарним Андрієм Бібою. Мій журналістський інтерес примусив Володимира Федоровича зануритись у спогади про тренерську роботу в клубі та поділитися думками про сьогодення армійського футболу.

— Для мене два роки в київському СКА по-особливому дорогі, — розповідає Володимир Мунтян. — Адже то був перший мій тренерський досвід. Я почувався надзвичайно окриленим, хотілось якомога скоріше себе проявити. Відчував підтримку з боку командувача Київського військового округу Івана Олександровича Герасимова, у команди був свій вболівальник, з капітана МВС я став капітаном Збройних Сил. До речі, стадіон СКА був для мене знаковим. Коли наша сім'я отримала квартиру на Чоколівці, мені було 9 років, і ми з друзями частенько навідувалися до армійського спорткомплексу поганяти м'яча. Там тренувалися хлопці з футбольної секції ДЮСШ №1. Якось тренер помітив, як я жонглюю м'ячем, прикликав до себе і запитав, що я ще вмію. На той час у моду входив так званий бразильський фінт із перекиданням м'яча ногами з-за спини. От його я і виконав. Тренер зібрав усіх хлопців у коло і попросив мене ще раз виконати фінт. Мені вдалося його знову бездоганно продемонструвати. «Ось так треба водіти м'ячем», — сказав своїм підопічним тренер, а мене запросив на наступне тренування. Так на стадіоні СКА розпочалася моя футбольна кар'єра.

Володимир Мунтян

— Склад команди, яку ви очолили, дозволяв втрутитись у боротьбу за вихід до першої ліги?

— На той час команду становили непогані виконавці, серед яких виділялися колишній динамівець Валерій Зуєв, Олександр Спиридон (згодом став помічником румунського тренера Мірчі Луческу в «Шахтарі»), один із кращих форвардів Віктор Насташевський, якому належав рекорд ліги — 41 забитий м'яч за сезон. У роботі намагався застосовувати тренерські методи Валерія Лобановського, щось приніс своє, і команда розвивалась. У мене було повне порозуміння з усіма футболістами, чого не можна було сказати про стосунки з деякими генералами штабу округу. Незрозумілі й безпідставні наклепи на мою діяльність як наставника команди не додавали мені оптимізму, тож через два роки я вирішив залишити тренерську роботу.

— І піти з армії?

— Ні, з армії я не пішов. Офіцер штабу, який відповідав за навчальні заклади округу, на жаль, не пам'ятаю його прізвища, запропонував мені продовжити службу на посаді викладача кафедри фізичного виховання спецфакультету вищого танкового інженерного училища. Я погодився. Відтоді мені довелося щодень носити військову форму, в якій спочатку почувався незручно, та брати участь у багатьох училищних заходах. Невдовзі отримав звання майора. Але головним було те, що я створив у курсантському середовищі футбольну команду, яка з успіхом виступала в чемпіонаті округу. Навіть сам виходив грати за училищну команду. В ті ж роки мене обрали головою Київської міської федерації футболу.

— Скучали за тренерською роботою?

— Звісно. І повернувся до неї завдяки щасливому випадку. Викликав якось мене начальник училища генерал-лейтенант Михайло Феодосійович Колесников і запитав, чи зможу я дістати квитки на матч за участю київського «Динамо» для генерала з Москви, колишнього гравця збірної країни Юрія Ниркова. Для мене це не було проблемою. От ми сидимо з Юрієм Олександровичем на трибуні, говоримо про футбол, про мою службу в училищі, і раптом він питає, чи погодився б я поїхати за кордон на тренерську роботу. Відмовлятися від такої пропозиції було б дивно. Так я опинився на Мадагаскарі в ролі головного тренера армійської команди «Касфап». За два роки я її вивів у чемпіони, і президент країни нагородив мене за поданням міністра оборони орденом «За заслуги». Після трьох років «служби» на Мадагаскарі я повернувся на Батьківщину, і 1992 року в званні підполковника звільнився з армії.

«Я низько вклоняюся хлопцям, які не лише боронять нашу землю на Сході, а й знаходять час і можливість займатися улюбленим видом спорту»

— Стежили за армійським футболом?

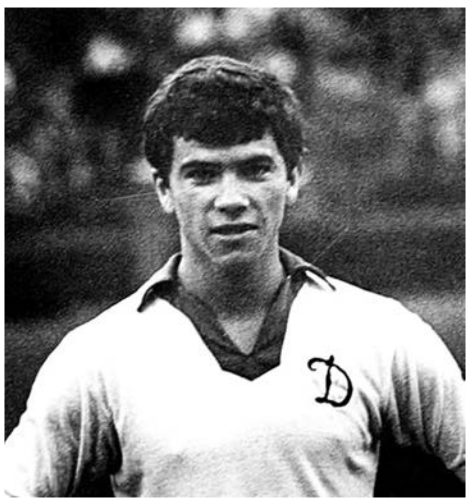
— Не просто стежив, а й уболівав за київських армійців. Вважаю помилкою переформатування свого часу команди вищої ліги ЦСКА в «Арсенал», після чого вона, втративши свої традиції, вболівальника, самобутність, а головне — армійський дух, припинила існування. Так само школа й армійську команду першої ліги. А скільки сил було вкладено в їх створення тренерами Володимиром Лозинським, Володимиром Безсоновим, Олександром Морозовим, Михайлом Фоменком!..

— Ваша присутність на фінальному поєдинку футбольної Ліги учасників АТО не була випадковою?

— По-перше, я не пропускаю жодного матчу на стадіоні «Динамо». По-друге, чемпіонат з футболу серед учасників АТО було організовано за сприяння київського «Динамо». Ну, і нарешті, я низько вклоняюся хлопцям, які не лише боронять нашу землю на Сході, а й знаходять час і можливість займатися улюбленим видом спорту. Підсумок цього турніру є очевидним — Збройні Сили повинні мати свій професійний клуб. Слід відродити славу армійського футболу.

Олександр ТЕРЕВЕРКО

ДВІ ІСТОРІЇ З ЖИТТЯ ФУТБОЛЬНОЇ ЛЕГЕНДИ

Володимир Мунтян в 60-х роках минулого століття

На початку 60-х років київський школяр Володя Мунтян грав за команду міськвно (міський відділ народної освіти), яка регулярно ставала чемпіоном Києва серед юнацьких команд. Одного разу після товариського матчу за участю юнацької збірної команди Москви Михайло Коман, який працював на той час із дублем «Динамо», прикликав Мунтяна до себе і запропонував наступного дня бути об 11:00 біля командного стадіону, звідки футболісти від'їжджали на тренувальну базу.

— Ви можете собі уявити почуття дев'ятикласника, якому пропонують тренуватися з гравцями київського «Динамо», — з усмішкою говорить Володимир Мунтян. — Наступного дня, прихопивши старі кеди, я прийшов на «Динамо» о пів на одинадцяту. Коліна тремтіли неймовірно. Сховався за дерево й почав спостерігати, як до автобусу почали підходити спочатку гравці дубля — Медвідь, Рудаков, Сосніхін, Круликівський... А коли за ними потягнувся основний склад — Біба, Сабо, Лобановський, Серебряников, Базилевич, Турянчик, — мої ноги задерев'яніли.

Рівно об 11:00 двері автобуса зачинилися, й динамівці вирушили на тренування. А Володя Мунтян, вийшовши з-за дерева зі сльозами на очах, поплентався додому, картаючи себе за нерішучість.

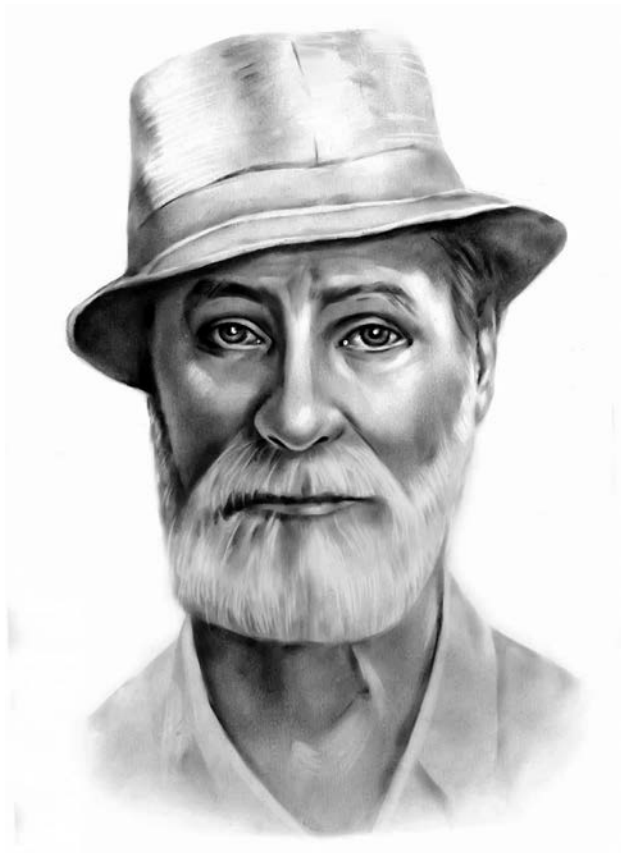
Та все ж доля виявилася прихильною до юного таланта. Зустрівши друга по юнацькій команді Толю Бишовця, Мунтян почув від нього: «Слухай, мене тренери постійно питають, куди ти подівся, чого не приїздиш на тренування?» Слова Бишовця заспокоїли і допомогли побороти страх та сумніви.

* * *

Мало хто знає, що Володимир Мунтян у 17-річному віці знявся в художній кінострічці студії імені Олександра Довженка «Сувора гра» — комедії про футболіста Олексія Задорожного. У фільмі він був дублером актора-ровесника Миколи Бурляєва. На той час молодий актор був відомий за стрічкою «Іванове дитинство».

— Ось тут, на «Динамо», й проводилися зйомки, — пригадує Володимир Федорович. — Знімали мене, звісно, зі спини. У кадр переважно потрапляли мої ноги з м'ячем. Спеціально для мене ставили на футбольному полі спортивний батут, на якому я і виконував неймовірні кульбіти й ефектні удари через себе. Мені це було нескладно, адже до футболу я три роки займався акробатикою. Фільм вийшов на екрани 1964 року.

ВАСИЛЬ БАРКА: «МОЇ КНИЖКИ ЗАСТЕРІГАЮТЬ ВІД ДУХОВНОЇ СЛІПОТИ...»

УКРАЇНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК ОДНИМ ІЗ ПЕРШИХ РОЗПОВІВ СВІТОВІ ПРО ГОЛОДОМОР

Ім'я українського письменника з діаспори Василя Барки прийшло в Україну тільки після проголошення незалежності, коли в українців нарешті з'явилася можливість з'ясувати правду про своє минуле, пов'язане з роками першої п'ятирічки (1928–1932) і трагічними втратами мільйонів людей, що померли від голоду в 1932–1933 роках. Василь Костянтинович усе свідоме життя залишався українцем, хоч багато часу прожив на чужині

Василь Очерет (Барка — псевдонім) народився 16 липня 1908 року в селі Солониця колишнього Лубенського повіту на Полтавщині в козачій родині. Батько письменника служив у козачій частині, звідки повернувся покаліченим після Російсько-японської війни.

Василь спочатку вчився в духовному училищі в Лубнах, та після двох років навчання в ньому повернувся в трудову школу. Закінчивши семирічку, вступив на педагогічні курси, які згодом було реорганізовано в педагогічний технікум. Із 1927 року він учителював на Донбасі в селі Нижнє Попаснянського району Артемівської округи. З біографії Барки відомо, що в сільській школі він вступив у конфлікт із представниками місцевої влади, викривши їх на батьківських зборах і звинувативши в розкраданні та привласненні всього, що надходило до кооперації для хворих дітей.

Згодом Василь залишив школу. Влада домоглася його ув'язнення й оголосила божевільним. На щастя, лікар-психоневролог не підтвердила діагноз. Василь, за порадою друзів, виїхав з України на Кубань.

«Дружина — черкешенка (адигейка), ми одружилися 1932 року влітку, син Юрій народився 1933 року восени, під час великого штучного голоду на Кубані, — писав Барка в автобіографічному нарисі. — Голод забрав багато жертв, на самій Україні — коло семи мільйонів, на Кубані — приблизно півтора мільйона».

На Північному Кавказі Василь вступив на перший курс українського відділення філологічного факультету місцевого педінституту. Захистив дисертацію в Москві у професора Олексія Карповича Джівелегова про «Божественну комедію» Данте. Згодом читав на філологічному факультеті Ростовського університету курс історії середньовічних літератур Західної Європи.

«Я ненавидів сталінщину всіма фібрами душі, диктатуріат, — читаємо в його автобіографічному нарисі. — Я вірив в ідеальний образ комунізму... Пішов на фронт, бо вважав, що це мій обов'язок, бо гітлеризм несе нищення народові... Спочатку ми були в народному ополченні. А потім німці так швидко рушили на Кавказ, що нас вивели з казарм народного ополчення і влили в регулярну червоноармійську частину, яка обороняла підступи до Кавказу...»

Потім був полон із голодом і знущаннями фашистів, виснажлива робота в Німеччині, у якій після війни він залишився жити до 1950 року. Там Василь із допомогою українців та особливо поета й видавця Богдана Кравціва надрукував збірки поезій «Апостоли» та «Білий світ».

1991 року за мотивами роману «Жовтий князь» український режисер Олесь Ярчук зняв художній фільм «Голод-33». Це була перша кінострічка, яка розкрила злочин більшовицького режиму проти народу України

Із Німеччини Василь Барка переїхав у США. На думку багатьох літературознавців, американський період творчості Барки був найпродуктивніший. Він позначений появою книжок віршів «Псалом голубиного поля», «Океан», «Лірник». 1953 року в Нью-Йорку вийшли друком роман «Рай», п'єса «Господар міста», літературознавчі дослідження та релігійно-філософські есе, переклади Шекспіра, Данте. Вінцем поетичної творчості Василя Барки став великий віршований роман «Свідок для сонця шестикрилих», за який 1982 року він першим одержав міжнародну Премію фундації Антоновичів. Драматична поема «Кавказ» у двох томах, епічна поема «Судний степ» становлять трилогію «Брама смиренних», яку автор вважав найголовнішим своїм твором. А найінтимніша лірика Василя Барки вмістилася в тритомник «Океан».

Протягом 1958–1961 років письменник працював над романом «Жовтий князь», який було надруковано 1963 року окремою книжкою в Нью-Йорку. В Україні твір з'явився лише 1991-го. У ньому відтворено реальні події Голодомору в Україні 1932–1933 років. В основу роману лягли спогади очевидців і власні враження Барки, який 1933 року відвідав родину свого брата на Полтавщині, а потім і сам пережив голод на Кубані.

На роковини Голодомору Василь Барка виступив із відкритим листом, у якому намагався збурити світ та СРСР, аби вони теж відгукнулися на цю подію. У світі такі виступи були, а в Радянському Союзі — цілковите мовчання. Далекого 1958 року Барці в руки потрапив щоденник, у якому людина фіксувала моменти голоду, які вона переживала. Тоді він вирішив написати про це в художній формі.

— Спочатку твір виходив у нього дуже художнім, — розповідає дослідниця творчості Барки кандидат філологічних наук Віра Мелешко. — Згодом Василь вирішив подати матеріал таким чином, щоб цей його твір слугував документом — свідченням у суді. Він був переконаний, що так само, як судили німецьких фашистів, мають судити комуністичний режим більшовиків, які знищували українську націю.

1991 року за мотивами роману «Жовтий князь» український режисер Олесь Ярчук зняв художній фільм «Голод-33». Це була перша кінострічка, яка розкрила злочин більшовицького режиму проти народу України.

Літературна спадщина Василя Барки, крім рукописів, які з великими труднощами вдалося зберегти в Українській вільній академії наук у Нью-Йорку, — це понад 20 книжок віршів, романів, повістей, есе, перекладів, літературної критики. У Рівному, у видавництві «Діва» 1998 року вийшла у світ книжка «Портрет», автором якої є письменник Микола Француженко-Вірний. Це велика праця, у якій подано біографію Василя Барки, перелік його творів і те, як їх оцінюють літературознавці.

«Я приходжу до кінця днів своїх, не маючи нічого з матеріальних речей, навіть телевізора, — казав він в одному з останніх своїх інтерв'ю. — Але я щасливий, бо маю Божу поміч написати твори, про які мріяв, і знаю, що вони будуть значною допомогою в духовному житті мого народу, особливо в майбутньому. Мої книжки застерігають від духовної сліпоти, блукань суспільної думки у світоглядних пошуках».

Василь Барка останні три роки хворів, розбитий паралічем, утративши силу через надмірну працю. Самотній, у будинку для старих, серед чужого оточення він помер 11 квітня 2003 року в Глен Спей (українському поселенні неподалік від Нью-Йорка). Він любив оселю «Верховина», власність Українського братського союзу, де серед гірської природи прожив 32 роки й написав більшість своїх творів.

У Лубнах та Полтаві ім'ям Василя Барки названо вулиці. Цього року й у столиці України з'явиться вулиця на честь українського письменника та патріота.

Підготував Олександр ТЕРЕВЕРКО

...На подвір'ї Катранників бригада вганяє в землю щупи, копає лопатами, розхитує кожен стовпчик, дошукуючись захованого зерна чи чогось їстівного. В хижі все перевернули, забрали навіть квасолю, що була залишена на насіння, хліб зі столу, бурячки червоні з діжки.

Мирон Данилович, як засуджений на шибеницю, білий, стояв під стіною проти вікна. Була мить — йому здавалося: вхопить сокиру з підпіччя і розвалить голову розпорядникові, бо так ограбував хату, що дітей нагодувати нічим...

Жінка метнулася відняти хлібину, але її відштовхнули кулаками. Діти стояли притихлі, настрахані. Коли бабуся зайшла до хати, то обмерла. Там було як після землетрусу. Забрано все їстівне. Вона пішла вмовляти вартового залишити що-небудь, а той ніби й не чує. Бо за ним Отроходін, який «проінструктував»: «Забрати до крихти». А далі, вгорі — «вождь партії і держави».

(З книги Василя Барки «Жовтий князь», друкується зі скороченням)

ДІТИ УЧАСНИКІВ АТО ВИВОДЯТЬ ФУТБОЛІСТІВ НА МАТЧІ ПРЕМ'ЄР-ЛІГИ

НА ЗНАК ПОШАНИ ДО МУЖНОСТІ НАШИХ ВІЙСЬКОВИХ ТА ДЛЯ ПІДТРИМКИ ЇХНІХ СІМЕЙ БІЛЬШІСТЬ ПРОВІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КОМАНД ПРИЄДНАЛИСЬ ДО БЛАГОДІЙНОЇ АКЦІЇ, ЯКУ ЗАПОЧАТКУВАЛО КИЇВСЬКЕ «ДИНАМО» — «МІЙ ТАТО — ГЕРОЙ»

В Одесі футболістів місцевого «Чорноморця» та донецького «Олімпіка» на поле виводили дітки, одягнені у футболки з написом «Мій тато — герой». Батьки цих дітей боронять незалежність і цілісність України на Сході держави

Не можна було залишитися байдужим, коли щаслива малеча, тримаючи руку на серці, разом із улюбленими футболістами гордо співала гімн України.

Навіть після початку гри погляди фанатів усе ще були зосереджені на дітях. На трибунах уболівальники стоячи скандували: «Слава воїнам АТО!», проводжаючи малечу з поля.

— Приємно, що одеський футбольний клуб також підтримав нашу акцію. До речі, «Чорноморець» — перший клуб, дивитися домашні матчі якого наші воїни, що мають соціальну картку учасника АТО, можуть абсолютно безкоштовно. Також організатори попіклувалися про те, аби в дітей залишилися пам'ятні сувеніри. І це важливо, адже зараз вкрай необхідно приділяти увагу національно-патріотичному вихованню майбутніх захисників України. Нехай вони лише п'ять хвилин побули в центрі уваги багатьох людей, але я впевнений, що ці хвилини вдячності та шани їхнім батькам назавжди закарбуються в дитячій пам'яті, — говорить регіональний керівник Всеукраїнського об'єднання учасників АТО «Українці — разом!» в Одеській області Денис Зубрицький.

Одинадцятирічний Дмитро мріяв вийти на поле зі своїми кумирами. Хлопець займається футболом і вболіває за «Чорноморець». Його мрія здійснилася! Він не лише потрапив на відповідальний матч, а й познайомився з улюбленими гравцями.

Малеча разом з улюбленими футболістами співають гімн України

— Це найкраща мотивація продовжувати тренуватися та досягати найвищих цілей, — не приховуючи радості, ділиться враженнями Дмитро.

Учасник АТО Євген розповів, як його син-першокласник Іван під час переглядів футбольних матчів по телевізору, коли на поле виходили футболісти з дітками, завжди запитував: «Тато, чиї це діти? Це діти футболістів? От би мені хоч раз отак вивести футболістів на поле!»

— І я не міг відповісти на такі запитання. Коли ж дізнався про акцію, то одразу зареєстрував Івана на сайті. Чи варто говорити про щастя, яке переповнювало сина, коли я повідомив йому приємну новину! — розповідає Євген.

Футбол, беззаперечно — спорт №1. До матчів часто прикута увага сотень тисяч, а то і мільйонів уболівальників. Тож такі виходи команд на поле — ще один спосіб привернути увагу суспільства до наших військових, які щоденно із ризиком для життя захищають свою країну.

Довідково

Акція, коли футболістів на поле виводять дітки, батьки яких захищали чи захищають цілісність нашої держави на Сході, стартувала 29 жовтня. Першими до неї долучилися футбольні клуби «Динамо» (Київ) та львівські «Карпати», потім рівненський «Верес», кропивницька «Зірка» та полтавська «Ворскла». Футболісти команд вийшли у спеціальних футболках Всеукраїнського об'єднання учасників АТО «Українці-разом!», а діти — у футболках Федерації футболу учасників АТО з написом «Мій тато — герой» на знак підтримки наших бійців та їхніх сімей.

Наталія ЗАДВЕРНЯК

ОГОЛОШЕННЯ

Інформація Яворівської квартирно-експлуатаційної частини району про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності з метою визначення ринкової вартості для розрахунку орендної плати для укладення договору оренди нерухомого військового майна, що знаходиться на балансі Яворівської квартирно-експлуатаційної частини району

№ п/п	Опис об'єкта оцінки	Площа, кв.м	Адреса об'єкта оцінки	Запланована дата оцінки
1.	Частина нежитлового приміщення будівлі (їдальня) №4, в/м №20 під розміщення торговельних автоматів, що відпускають продовольчі товари	1,0	Львівська обл., Яворівський р-н., Верблянська сільська рада, урочище «Старичівське»	30.11.2017
2.	Частина нежитлового приміщення будівлі (гуртожиток, в т.ч. їдальня) №1, в/м №21 під розміщення торговельних автоматів, що відпускають продовольчі товари	1,0	Львівська обл., Яворівський р-н., Верблянська сільська рада, урочище «Старий штаб»	30.11.2017
3.	Частина нежитлового приміщення будівлі (їдальня) №3, в/м №25 під розміщення торговельних автоматів, що відпускають продовольчі товари	2,0	Львівська обл., Яворівський р-н., Старичівська сільська рада, урочище «Пруське», № 25	30.11.2017
4.	Частина нежитлового приміщення будівлі (гуртожиток, в т.ч. їдальня) №18 в/м №26 під розміщення торговельних автоматів, що відпускають продовольчі товари	1,0	Львівська обл., Яворівський р-н., Старичівська сільська рада, урочище «Курницьке», № 26	30.11.2017
5.	Частина нежитлового приміщення будівлі (клуб) №12, в/м №32 під розміщення торговельних автоматів, що відпускають продовольчі товари	1,0	Львівська обл., Яворівський р-н., Старичівська сільська рада, урочище «Курницьке, № 32	30.11.2017
6.	Частина нежитлового приміщення будівлі (їдальня) №15, в/м №38 під розміщення торговельних автоматів, що відпускають продовольчі товари	1,0	Львівська обл., Яворівський р-н., Верблянська сільська рада, урочище «Гвардійське»	30.11.2017
7.	Частина нежитлового приміщення будівлі (КПП) №296 в/м №53 під розміщення торговельних автоматів, що відпускають продовольчі товари	1,0	Львівська обл., м. Яворів, вул. Івана Хрестителя, 53	30.11.2017

Назва і місце розташування органу, що проводить конкурс: Яворівська квартирно-експлуатаційна частина району, адреса: 81000, Львівська обл., м. Яворів, вул. Львівська, 19.

Основні умови конкурсу:

У конкурсі беруть участь суб'єкти оціночної діяльності, які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності, мають чинне кваліфікаційне свідоцтво оцінювача за відповідними напрямами оцінки майна та спеціалізаціями у межах таких напрямів, мають свідоцтво про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності та у визначений термін надали необхідні документи.

Конкурсні пропозиції подаються в окремому конверті з написом «На конкурс», запечатаному печаткою учасника конкурсу.

Кінцевий термін прийняття документів на конкурс — за чотири робочі дні до оголошеної дати проведення конкурсу (включно). Конкурс буде проведено о 10:00 через 14 календарних днів після публікації повідомлення в газеті в Яворівській КЕЧ району за адресою: 81000, Львівська обл., м. Яворів, вул. Львівська, 19.

Телефон для довідок: (03259) 2-11-40;

Для участі в конкурсі учасник подає на розгляд конкурсної комісії такі документи: копії документів, що подаються у складі конкурсної документації, завіряються поміткою «Згідно з оригіналом» із зазначенням назви посади, ініціалів та прізвища особи, яка завіряє копію, її особистого підпису, дати завірення копії, засвідченої печаткою (за наявності); документація подається в запечатаному конверті з описом документів, що в ньому містяться, та включає: заяву про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності за встановленою формою; копії установчих документів суб'єкта оціночної діяльності (для юридичних осіб); копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; копію свідоцтва про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; конкурсну пропозицію; конкурсна пропозиція подається в окремо запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити пропозиції щодо ціни та строку виконання робіт.

***

Вважати недійсним посвідчення учасника бойових дій, серія МВ № 051111, видане 17 червня 2016 року на ім'я Кондратенка Олексія Олександровича.

***

Квартирно-експлуатаційний відділ м. Чернігів ЗС України оголошує конкурс з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки з метою визначення ринкової вартості для розрахунку орендної плати при укладанні договору оренди нерухомого військового майна, що перебуває на балансі КЕВ м. Чернігів, а саме:

Об'єкт: нежитлові приміщення на першому поверсі двоповерхової будівлі КПО загальною площею 11,5 кв.м, за адресою: Чернігівська обл., Ічнянський р-н, смт Дружба, в/м № 1, буд. № 222.

Орієнтовна дата оцінки: 15.12.2017р.

До участі в конкурсі залучаються суб'єкти оціночної діяльності — суб'єкти господарювання, які відповідають та виконали вимоги пункту 9 розділу І Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 06.04.2015 за № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції 11.06.2015 за № 699/27144.

Учасники конкурсу для участі в ньому надсилають (або подають особисто) до КЕВ м. Чернігів конкурсну документацію в запечатаному конверті з описом документів, що там містяться. Копії документів, що подаються у складі конкурсної документації, завіряються поміткою «Згідно з оригіналом».

Конкурсна документація включає: заяву про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності; копії установчих документів претендента; копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; копію свідоцтва про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; конкурсну пропозицію.

Конкурсна пропозиція подається окремо в запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити:

1. Вартість виконання робіт.
2. Строки виконання робіт з оцінки (після отримання в повному обсязі необхідної документації та інформації про об'єкт оцінки) — не більше семи днів (у разі необхідності — три дні для доопрацювання звіту).
3. Умови розрахунків: оплату виконаних робіт здійснює третя сторона згідно з укладеним тристороннім договором, а саме — платник (потенційний орендар).

Конкурсна документація повинна надійти до комісії не пізніше ніж за чотири робочі дні до оголошеної дати проведення конкурсу (включно) на адресу: м. Чернігів, вул. В. Дрозда (Любченка), 19, каб. № 8, до 16:00.

Конкурс відбудеться через 14 к/днів після опублікування цієї інформації в газеті о 10 год за адресою: м. Чернігів, вул. В.Дрозда (Любченка), 19, тел./факс для довідок: (04622) 5-30-27.

***

Військовий коледж сержантського складу Харківського національного університету Повітряних Сил оголошує конкурс на заміщення вакантних посад педагогічних працівників

Дата проведення конкурсу — 26 грудня 2017 року.

Термін подачі документів до участі в конкурсі — до 15 грудня 2017 року.

Циклова комісія з конструкції та експлуатації авіаційного обладнання:

викладач — начальник фізичної підготовки та спорту, ШПК — «майор», оклад — 850–1000 грн.

Вимоги до кандидатів на посаду викладача циклової комісії:

висококваліфіковані фахівці з військ (сил), органів військового управління, військових навчальних закладів (установ, організацій).

Для участі в конкурсі надсилаються такі документи (поверненню не підлягають, окрім особової справи та медичної книжки): особова справа кандидата; рапорт, поданий по команді із зазначенням повної назви посади та ВОС; автобіографія друкована; копії документів про освіту, кваліфікацію, науковий ступінь, вчене звання; завірена копія службової картки; службова характеристика; медична книжка або висновок ВЛК для офіцерів, посади яких скорочуються; довідка про проходження військової служби (копія трудової книжки); список наукових праць (винаходів), завірений заступником установи з наукової роботи; залікові відомості (фізична, вогнева).

Документи надсилаються (подаються) на адресу: 61045, м. Харків, вул. Клочківська, 228, Військовий коледж сержантського складу Харківського національного університету Повітряних Сил, секретарю конкурсної комісії, з 9:00 до 11:00 та з 15:00 до 17:00.

***

Інформація Квартирно-експлуатаційного відділу м. Львова про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності майна, що знаходиться:

1) на балансі Навчально-спортивної бази літніх видів спорту Міністерства оборони України, для визначення ринкової вартості:

№ пп	Опис об'єкта оцінки	Площа, кв.м	Адреса об'єкта оцінки	Запланована дата оцінки
1	Частина нежитлових приміщень першого поверху адміністративної будівлі інв. № 10 військового містечка № 199 для продовження договору оренди	32,6	м. Львів, Клепарівська, 39А	Фактична дата
2	Частина нежитлових приміщень вестибюля першого поверху адміністративної будівлі басейну інв. № 10 військового містечка №199 для продовження договору оренди	9,0	м. Львів, вул. Клепарівська, 39А	Фактична дата
3	Частина технічного майданчика, що прилягає до будівлі «Тир з підвалом» інвентарний № 81 військового містечка № 199 для укладення договору оренди	900,0	м. Львів, вул.Клепарівська, 39А	Фактична дата

2) на балансі Квартирно-експлуатаційного відділу м. Львова для визначення ринкової вартості, для укладення договору оренди під розміщення банкомата:

№ пп	Опис об'єкта оцінки	Площа, кв.м	Адреса об'єкта оцінки	Запланована дата оцінки
1	Частина нежитлового приміщення першого поверху будівлі управління інв. № 1 військового містечка № 35	2,0	м. Львів, пл.Соборна, 6	Фактична дата

Назва і місце розташування органу, що проводить конкурс: Квартирно-експлуатаційний відділ м. Львова, адреса: 79007, м. Львів, вул. Батуринська, 2.

Основні умови конкурсу: участь беруть суб'єкти оціночної діяльності, які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності, мають чинне кваліфікаційне свідоцтво оцінювача за відповідними напрямами оцінки майна та спеціалізаціями у межах таких напрямів, мають свідоцтво про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності та у визначений термін надали необхідні документи.

Кінцевий термін прийому документів на конкурс: конкурсні пропозиції подаються в окремому конверті з написом «На конкурс», запечатаному печаткою учасника конкурсу. Кінцевий термін прийняття документів на конкурс — за чотири робочі дні до оголошеної дати проведення конкурсу (включно). Конкурс буде проведено о 10:00 через 14 календарних днів після публікації повідомлення в газеті в КЕВ м. Львова за адресою: 79007, м. Львів, вул. Батуринська, 2.

Телефон для довідок: (032) 255-74-80.

Для участі в конкурсі учасник подає на розгляд конкурсної комісії такі документи: копії документів, що подаються у складі конкурсної документації, завіряються поміткою «Згідно з оригіналом» із зазначенням назви посади, ініціалів та прізвища особи, яка завіряє копію, її особистого підпису, дати завірення копії, засвідченої печаткою (за наявності); документація подається в запечатаному конверті з описом документів, що в ньому містяться, та включає: заяву про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності за встановленою формою; копії установчих документів суб'єкта оціночної діяльності (для юридичних осіб); копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; копію свідоцтва про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; конкурсну пропозицію; конкурсна пропозиція подається в окремо запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити пропозиції щодо ціни виконання робіт, калькуляції витрат, пов'язаних з виконанням робіт, а також строк виконання робіт.

***

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі — Військовий інститут) згідно з вимогами Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління Міністерства оборони України, затвердженої наказом Міністерства оборони України, Міністерства освіти і науки України від 19.10.2016 № 542/1255 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 10.11.2016 за № 1461/29591, оголошує конкурс на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Військового інституту:

1. Посади, які заміщуються військовослужбовцями:

1.1. Військовий факультет фінансів і права:

— заступник начальника факультету з навчальної та наукової роботи — начальник навчальної частини військового факультету фінансів і права, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1591–1688 грн.

1.2. Факультет післядипломної освіти:

1.2.1. Кафедра автомобільної підготовки:

— старший викладач, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 1380–1460 грн.

2. Посади, які заміщуються працівниками Збройних Сил України:

2.1. Факультет післядипломної освіти:

2.1.1. Центр інтенсивної мовної підготовки:

— викладач вищого навчального закладу, посадовий оклад — 4464 грн.

Кваліфікаційні вимоги:

Посаду заступника начальника факультету з навчальної та наукової роботи — начальника навчальної частини можуть обіймати військовослужбовці, які мають, як правило, досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр» або науковий ступінь (за профілем діяльності), вчене звання, оперативно-тактичний рівень освіти, стаж науково-педагогічної (наукової) діяльності три роки, а також досвід військової служби на посадах керівного складу в органах військового управління (військових частинах).

Посаду старшого викладача у Військовому інституті можуть обіймати військовослужбовці, які мають, як правило, досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр» або досвід військової служби на посадах за фахом, ступінь вищої освіти «магістр», або вчене звання доцента (старшого наукового співробітника, старшого дослідника) чи науковий ступінь, або викладач без наявності наукового ступеня і вченого звання, який має не менше п'яти років стажу науково-педагогічної (педагогічної, наукової) роботи та видані навчально-методичні посібники, наукові праці.

На посаду викладача вищого навчального закладу у Військовому інституті можуть призначатися особи, які мають досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр» або досвід військової служби на посадах за фахом, ступінь вищої освіти «магістр», або ступінь вищої освіти «магістр».

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають до конкурсної комісії:

військовослужбовці — рапорт про участь у конкурсі, автобіографію, копії документів про вищу освіту, службову та медичну характеристики, завірену копію службової картки, довідку про проходження військової служби, письмову згоду на збір та обробку персональних даних;

цивільні особи — заяву про участь у конкурсі, автобіографію, копії документів про вищу освіту, копію трудової книжки, характеристику з місця роботи, копію паспорта, письмову згоду на збір та обробку персональних даних.

Копії документів про науковий ступінь, вчене (почесне) звання, список наукових праць (винаходів), а також документи, що підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва), надаються кандидатами за наявності.

Особи, які проходять військову службу (працюють) у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка, подають рапорт (заяву), автобіографію, службову характеристику, список наукових праць (винаходів) та звіт про науково-педагогічну (наукову) діяльність.

Останній день прийому документів кандидатів для участі в конкурсі на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Військового інституту — 23.12.2017 (включно).

Дата проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Військового інституту — 27.12.2017.

Документи подавати за адресою: 03189, м. Київ, вул. Ломоносова, 81.

***

Оголошення № 286/7/7007-НЕР про проведення конкурсу на закупівлю квартир на умовах пайової участі та на вторинному ринку в регіонах України

1. Замовник:

1.1. Найменування: **Міністерство оборони України.**

1.2. Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ: **00034022.**

1.3. Місцезнаходження: **Повітрофлотський проспект, 6, м. Київ, 03168.**

1.4. Реєстраційний рахунок замовника: **35222201018611, 35229301018611, 35225101018611, 35217001018611.**

1.5. Посадові особи замовника, уповноважені здійснювати зв'язок з учасниками (прізвище, ім'я, по батькові, номер телефону та телефаксу із зазначенням коду міжміського телефонного зв'язку, e-mail): **Зязєв Олександр Васильович, Щербань Анатолій Олексійович, тел. (044) 454-74-59; факс: (044) 454-74-59, ddz7@ukr.net; Змієвський Олександр Леонідович (Кутляєва Наталія Валеріївна), тел. (044) 271-12-60.**

1.6. Головний розпорядник коштів (повне найменування та ідентифікаційний код за ЄДРПОУ): **Міністерство оборони України, 00034022.**

2. Розмір бюджетного призначення за кошторисом або очікувана вартість предмета закупівлі: **325 919 687,50** (триста двадцять п'ять мільйонів дев'ятсот дев'ятнадцять тисяч шістсот вісімдесят сім) грн 50 коп.

3. Адреса веб-сайта, на якому замовником розміщується інформація про закупівлю: **www.mil.gov.ua,** Розділ «Державні закупівлі» — Конкурсна комісія з відбору пропозицій щодо закупівлі квартир.

4. Інформація про предмет закупівлі:

4.1. Найменування предмета закупівлі: **закупівля квартир на умовах пайової участі та на вторинному ринку в регіонах України.**

4.2. Опис предмета закупівлі чи його частин:

лот 1 — м. Київ, до 10 квартир; **лот 2** — м. Ірпінь, м. Буча Київської області, до 80 квартир; **лот 3** — с. Гатне, смт Чабани Київської області, до 50 квартир; **лот 4** — м. Умань Черкаської області до 50 квартир; **лот 5** — м. Львів, до 20 квартир; **лот 6** — м. Чернігів, до 20 квартир; **лот 7** — м. Васильків Київської області до 20 квартир; **лот 8** — м. Хмельницький, до 20 квартир; **лот 9** — м. Новоград-Волинський Житомирської області до 5 квартир; **лот 10** — м. Харків, до 20 квартир; **лот 11** — с. Софіївська Борщагівка, с. Петропавлівська Борщагівка Києво-Святошинського району Київської області, до 30 квартир; **лот 12** — м. Вінниця, до 5 квартир.

4.3. Строк поставки товарів (квартир):

На вторинному ринку: термін передачі квартир: 20 грудня 2017 року .

Строк дії договору: до 30 грудня 2017 року.

На умовах пайової участі: термін передачі квартир: до 26 березня 2018 року.

Строк дії договору: до 30 червня 2018 року.

5. Строк дії конкурсних пропозицій: **90 календарних днів.**

6. Подання конкурсних пропозицій:

6.1. Місце: **проспект Перемоги, 55/2, м. Київ, 03113, Департамент державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів Міністерства оборони України, 2 поверх, кімната 200.**

6.2. Строк: **04.12.2017 року.**

6.3. Час: **до 12:00 год.**

7. Розкриття конкурсних пропозицій:

7.1. Місце: **проспект Перемоги, 55/2, м. Київ, 03113, Департамент державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів Міністерства оборони України, 2 поверх, кімната 200.**

7.2. Дата: **04.12.2017 року.**

7.3. Час: **о 14:30 год.**

8. Додаткова інформація: Конкурсна документація та зміни до неї розміщуються на веб-сайті **www.mil.gov.ua,** Розділ **«Державні закупівлі»** — Конкурсна комісія з відбору пропозицій щодо закупівлі квартир. Основні умови договору: відповідно до вимог конкурсної документації.

Для одержання перепусток у разі необхідності отримання конкурсної документації в Департаменті державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів МО України та подання конкурсних пропозицій в день, що передує дню розкриття, необхідно до 15:00 години повідомити кандидатуру представників учасника за тел./факс: 454-74-59. Перепустка надається за наявності паспорта.

***

Під час подання оголошення № 286/7/6837-НЕР від 15.11.2017 про результати проведення конкурсу щодо закупівлі квартир на вторинному ринку в регіонах України для опублікування в газеті «Народна армія» від 16.11.2017 р. № 46 (5526) учасником конкурсу допущено технічну помилку, правильна інформація:

33.21 Приватне акціонерне товариство «Сумбуд», предмет закупівлі: 5 квартир у м. Суми, просп. М. Лушпи, 5, корп. 4, кв. №№ 1, 52, 53, 60, корп. 25, кв. № 59; вартість 1 кв. м — 11 259,00 грн без ПДВ, загальна площа квартир 335,03 кв.м, загальна ціна 3 772 102,77 грн, тел. (0542) 65-54-17, 65-53-70, Luda_ukssumstroy@ukr.net.

«ОЙ ОЧІ, ОЧІ, ОЧІ ДІВОЧІ, ДЕ Ж ВИ НАВЧИЛИСЬ ЗВОДИТЬ ЛЮДЕЙ...»

Слова з цієї народної пісні, гадаю, якнайкраще підходять до портрету Валентини — військовослужбовця однієї з частин, що сьогодні виконує бойові завдання в районі проведення АТО. Четвертий рік чарівна дівчина-зв'язківець служить у ЗС України. Це її вже друге відрядження до району АТО

ПРАПОР УКРАЇНИ — У ВІДКРИТОМУ КОСМОСІ

Американський астронавт Ренді Бреснік, який перебуває на Міжнародній космічній станції (МКС), взяв із собою в космос прапор України.

Його він вивісив, коли спілкувався з українцями під час прямого зв'язку з МКС. Гості студії запитували Ренді Бресніка про різне, зокрема українська публіка поцікавилася, звідки в американського астронавта український прапор і чому він узяв його із собою на Міжнародну космічну станцію.

Американський астронавт Ренді Бреснік на Міжнародній космічній станції з прапорами США та України

«Український прапор у мене з минулого року, я отримав його у Дніпрі, коли перебував там зі своєю родиною. До речі, саме там народився мій син, тому ми повернулися туди всією сім'єю, провели кілька днів у Новомосковську, а потім ще декілька у Києві. Ось звідти в мене прапор. Я взяв його із собою і планую привезти назад», — пояснив Ренді Бреснік.

Крім того, астронавт розповів, за чим він найбільше сумує, коли знаходиться у відкритому космосі.

«Дуже сумую за запахами, за зміною температур і погодних умов, за різною їжею, яку люблю. Але найбільше, звичайно, бракує спілкування з людьми, особливо з тими, кого люблю», — сказав американський астронавт і додав, що він фотографує нашу прекрасну планету, коли немає сонячного затемнення.

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ!

ПЕЧЕРА «ОПТИМІСТИЧНА»

Це найбільша печера Євразії та найдовша у світі гіпсова печера, занесена до книги рекордів Гіннесса. Свою назву «Оптимістична» вона отримала через те, що скептично налаштовані колеги-спелеологи назвали першовідкривачів оптимістами, оскільки не вірили в її розміри. Зараз фахівці нанесли на карту понад 240 км підземних ходів, однак печера досі до кінця не досліджена.

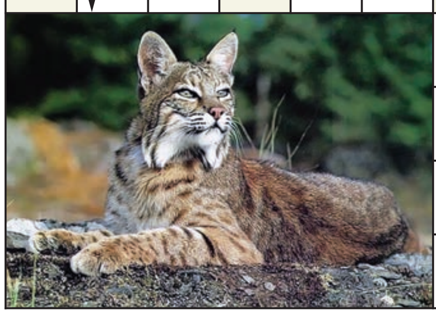
Утворилася «Оптимістична» внаслідок розчинення підземними водами гіпсів неогенового віку чотирнадцять мільйонів років тому. Найбільшим скарбом печери вважаються вторинні мінеральні утворення, які протягом десятків тисяч років росли тут у підземних порожнинах. Це насамперед гіпсові кристали різної форми і кольору. У найбільш низьких ділянках лабіринту печери можна зустріти підземні озера, які нагадують дзеркала з води. Цікаво, що температура повітря в «Оптимістичній» протягом року постійна і коливається в межах 9,5–10,5 градусів і не залежить від температури повітря на поверхні.

Відкрита: 1966 р.
Місце розташування: с. Королівка Борщівського району Тернопільської області
До відома: лабіринтовий гігант, на поверхні розмір печери 2 га

Ріка в Німеччині; Вибухова речовина; Причал в порту; Шахова фігура; Хутряний чобіт; Геодез. прилад; Гадальні карти; Міцний спиртний напій; Робоча шлюпка; Межа Європи і Азії; Корсар; Країна у Лат. Америці; Бойова отруйна речовина; «Панджшерський Лев»; Нота; Позит. заряджений електрод; Богородиця; Інструмент для настроювання; Набій; Грош. одиниця Японії; Америк. письменник; 11-метровий удар; Косарики; Ріка у Франції; Румун. позашляховик; Страва з овочів; Місто в Мавританії; Мікроорганізм; Телеканал; Чоловіче ім'я; Узбецька співачка; Рослина родини бобових; Закладка у книзі; Екскурсовод; Столиця європ. держави; Німецький фізик; Франц. мореплавець; Укр. письменник; Мотузка для стрибання; Зрош. канал в Азії; Бойова машина; Латинська абетка; Вимерлий бик; Автомат; Ріка в Італії; Ріка в Карпатах; Атомна електростанція; Різновид шовку; Чоловіче ім'я; Укр. музичний гурт; Ріка в Сибіру; Тропічний плід; Коштовний камінь; Стрій в один ряд; Міфологічна країна; Морська риба; Міра ваги; Положення; Важкий танк; Велика жуйна тварина; Дорожній сундук; Рідка страва; Англійський артист; Снігова людина; Гірська вершина; Марка літака

Сканворд підготував Олексій ТРИГУБ

РЕДАКЦІЙНА КОЛОНКА

ЗАСНОВНИК – МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 2026 від 25.06.1996 р.

Газета надрукована у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф» (вул. Марка Вовчка, 12/14, м. Київ, 04073).

Наклад 36552 Замовлення 57444

Ціна вроздріб – договірна

НАРОДНА АРМІЯ

Головний редактор Роман ДРАПАК

Чергові по номеру — Андрій ЛИСЕНКО, Роман ВУС

Провідний літературний співробітник — Наталія ЧИЖЕВСЬКА

Адреса редакції:
вул. Мельникова, 24, м. Київ, 04050

e-mail: n_army@army.kiev.ua

http://www.na.mil.gov.ua

Відділ передплати: тел.: (044) 489-50-12

Рр — Реклама редакції (подається безкоштовно)
Р — Реклама платна

Листування з читачами тільки на сторінках газети. Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці. Редакція може не поділяти погляди автора. При передруку матеріалів посилання на «Народну армію» обов'язкове.

ISSN 1029-9114